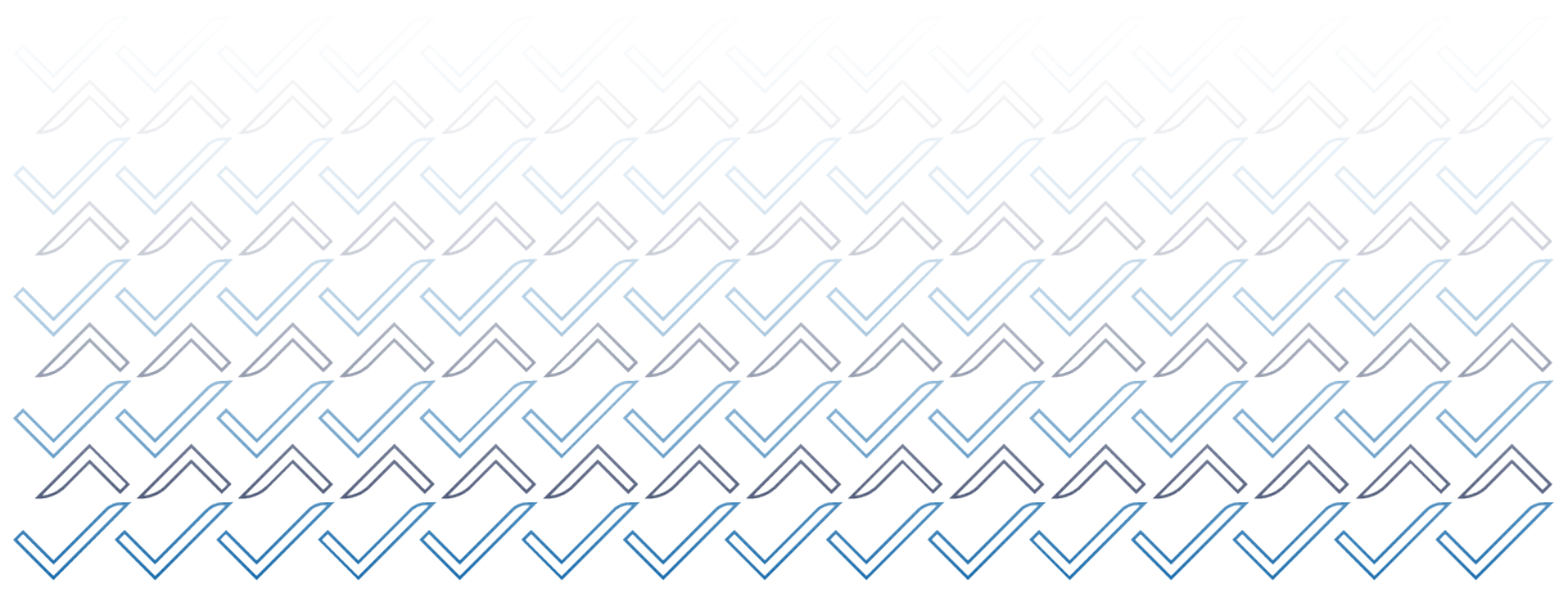

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

LIETUVOS KARIUOMENĖS PERSONALO KOMPLEKTAVIMO IR KARO PRIEVOLĖS ADMINISTRAVIMAS

2025 m. kovo 19 d.

Nr. 4-2 (RN)

Valstybės kontrolė – aukščiausiaji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Vilma Maslauskienė (departamento vadovė), Lina Nalivaikienė (grupės vadovė), Roma Niedvarienė, Tadas Karanauskas, Domilė Šakė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos vyriausybei, Lietuvos Respublikos Seimo Audito, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetams, Krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos kariuomenei.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	5
SANTRAUKA	6
ĮŽANGA	14
AUDITO REZULTATAI	16
1. LIETUVOS KARIUOMENĖS PERSONALO KOMPLEKTAVIMAS IR APRŪPINIMAS GERĖJA, BET TIKSLAI DAR NEPASIEKTI	16
1.1. Profesinės karo tarnybos karių sukomplektavimas siekia 92 proc.	16
1.2. Kariuomenė nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos kariais 2024 m. sukomplektuota, tačiau šaukimo į kariuomenę administravimas tobulintinas	19
1.3. Tobulintinas savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos ir aktyviojo kariuomenės personalo rezervo administravimas	29
1.4. RIBOTO NAUDOJIMO	31
1.5. Trūksta žmogiškųjų išteklių karo prievolės komplektavimo administravimui	32
2. PRIEMONĖS, TAIKOMOS SIEKIANT IŠLAIKYTI KARIUS TARNYBOJE, TURI BŪTI REZULTATYVESNĖS	33
2.1. Priemonės, taikomos siekiant išlaikyti karininkus ir puskarininkius profesinėje karo tarnyboje, nepakankamai taiklios	34
2.2. Lietuvos kariuomenė turi imtis aktyvesnių veiksmų, kad išlaikytų karius savanorius tarnyboje	40
3. KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS RODIKLIŲ, SUSIJUSIŲ SU KARIUOMENĖS KOMPLEKTAVIMU, PASIEKIMAS GERĖJA, BET 2024 M. PUSĖ JŲ DAR NEPASIEKTI	44
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	47
PRIEDAI	54
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	54
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	57
3 priedas. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys	62
4 priedas. Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos 2022–2024 m. taikytos verbavimo ir komunikacijos veiklų priemonės dėl profesinės karo tarnybos karių komplektavimo planų įvykdymo	66
5 priedas. Atidėjimo nuo nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos pagrindai individualia tvarka pagal Karo prievolės įstatymo 15 str. 1 d. 1–13 p.	67

6 priedas.	Atidėjimo nuo nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos priežastys, kai tarnyba karo prievolininkui atidėta dėl neproporcingai didelės žalos asmeniniams ar visuomeniniams interesams (proc.)	68
7 priedas.	Karių savanorių, nė karto per metus nedalyvavusių pratybose ir dėl to atleistų iš tarnybos, skaičius	69
8 priedas.	Krašto apsaugos ministerijos 2022–2024 m. strateginiame veiklos plane numatytų rodiklių pasiekimas	70

PAGRINDINIAI FAKTAI

NEJSLAPTINTA

1 702,6 mln. Eur

- skirta Lietuvos kariuomenės personalo išlaidymui per trejus metus (2022–2024 m.).

29,9 proc.

- viso gynybos biudžeto 2024 m. sudaro personalo išlaidų išlaidos.

Nuo 20 390

- iki 27 370 įstatymu nustatytas bendras ribinis karių skaičius 2024 m.

-

92,1 proc.

profesinės karo tarnybos karių sukomplektuota 2024-12-31 pagal krašto apsaugos ministro įsakymu nustatytą ribinį skaičių (12 820), 2022 m. – 92,7 proc. (11 835).

102 proc.

nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos karių sukomplektuota 2024-12-31 pagal krašto apsaugos ministro įsakymu nustatytą ribinį skaičių (3 845), 2022 m. – 92,8 proc. (3 828).

91 proc.

savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių sukomplektuota 2024-12-31 pagal krašto apsaugos ministro įsakymu nustatytą ribinį skaičių (5 950), 2022 m. – 92,1 proc. (5 750).

96,5 proc.

aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių dalyvavo mokymuose ir (ar) pratybose pagal krašto apsaugos ministro įsakymu nustatytą ribinį skaičių (3 600), 2022 m. – 93 proc. (2 834).

51 proc.

karo prievolinkų dėl sveikatos pripažinti netinkamais atlikti tarnybą, iš jų 44 proc. – dėl psichikos ligų ir psichologinių problemų.

50,3 proc.

profesinės karo tarnybos karių nepateko į karjeros kursus 2022–2024 m.

SANTRAUKA

NEJSLAPTINTA

Audito svarba

Siekiant stiprinti nacionalinius karinius pajėgumus, Lietuvos kariuomenė turi būti komplektuojama mišriuoju principu iš profesinės karo tarnybos, privalomosios pradinės karo tarnybos karių ir karių savanorių, kad būtų užtikrintas pakankamas taikos meto Lietuvos kariuomenės struktūros užpildymas¹. Lygiagrečiai svarbu plėtoti aktyvųjį kariuomenės personalo rezervą, kad jis būtų pakankamas karo meto Lietuvos kariuomenės struktūrai užpildyti, tinkamai parengtas ir aprūpintas valstybės ginkluotos gynybos poreikiams tenkinti².

Lietuvos kariuomenės struktūros užpildymo poreikiai, ypač atsižvelgiant į esminius struktūrinius pokyčius, susijusius su nacionalinės divizijos karinio vieneto steigimu, reikalauja sistemškai spręsti personalo komplektavimo trūkumus³. Lietuvos kariuomenė turi būti sukomplektuota taip, kad būtų pajėgi savarankiškai karinei gynybai ir veiksmams kartu su NATO sąjungininkais.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti Lietuvos kariuomenės personalo komplektavimo ir karo prievolės administravimą rezultatyvumo požiūriu.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ✓ ar KAM vykdoma LK personalo formavimo politika užtikrina rezultatyvų LK personalo sukomplektavimą;
- ✓ ar LK personalo komplektavimą ir karo prievolės administravimą vykdo rezultatyviai;
- ✓ ar taikomos karių išlaikymo tarnyboje priemonės yra rezultatyvios, kad būtų užtikrintas LK personalo sukomplektavimas.

Audituojami subjektai:

- ✓ Krašto apsaugos ministerija formuoja valstybės politiką ir organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą krašto apsaugos ministrui pavestose valdymo srityse⁴.
- ✓ Lietuvos kariuomenė yra pagrindinė krašto apsaugos sistemos dalis, kurios paskirtis yra saugoti valstybės suverenitetą, jos teritorijos ir oro erdvės

¹ Vyriausybės 2002-05-28 nutarimu Nr. IX-907 patvirtina Nacionalinė saugumo strategija, 32.4 p.

² Ten pat, 32.5 p.

³ Vyriausybės 2024-03-21 nutarimu Nr. XIV-2505 patvirtinta KAS stiprinimo ir plėtros programa, 15 p.

⁴ Krašto apsaugos ministerijos nuostatai, 2 p.

neliečiamybę, ginklu ginti valstybę nuo agresijos ar kitokio ginkluoto užpuolimo, vykdyti karines užduotis pagal Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus⁵.

Audito metu rinkome informaciją iš Krašto apsaugos ministerijos departamentų, Generalinės inspekcijos, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo, Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos, Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus Karo medicinos tarnybos, Kunigaikščio Vaidoto pėstininkų bataliono ir kitų kariuomenės struktūrinių padalinių, Krašto apsaugos savanorių pajėgų, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos. Susitikome su Specialiųjų tyrimų tarnybos atstovais.

Audituojamasis laikotarpis: 2022–2024 m.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ ([56 psl.](#))

Pagrindiniai audito rezultatai

NEĮSLAPTINTA

Lietuvos kariuomenės komplektavimas ir karo prievolės administravimas gerėja, bet nepakankamai rezultatyviai, nes profesinės kariuomenės karių sukomplektavimas siekia 92 proc., trūkstamą dalį (8 proc.) sudaro 28,2 proc. karininkų, 34,9 proc. puskarininkų ir 36,8 proc. kareivių. Orientuotas į pažangą strateginis planavimas, veiksmingesnės ir taiklesnės išlaikymo tarnyboje priemonės padėtų užtikrinti kariuomenės personalo sukomplektavimą. Visų karių aprūpinimas ekipuote gerėja.

1. Lietuvos kariuomenės personalo komplektavimas ir aprūpinimas gerėja, bet tikslai dar nepasiekti.

Profesinės karo tarnybos karių sukomplektavimas siekia 92 proc.

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEĮSLAPTINTA

- ✓ Nenustatyti konkretūs generolų ir admirolų, pulkininkų ir jūrų kapitonų, pulkininkų leitenantų ir komandorų, majorų ir komandorų leitenantų (vyresniųjų karininkų) metiniai ribiniai skaičiai, nesuplanuota, kiek jų reikės artimiausioje perspektyvoje. Lietuvos kariuomenės planavimo dokumentuose nesuplanuota (pvz., 3 metams), kiek pareigybių ir kokių laipsnių karių reikės skirtingose pajėgose (pvz., sausumos ar karinėse oro pajėgose) ir kariniuose vienetuose, todėl nėra sąlygų tinkamai įvertinti personalo poreikius ir laiku užtikrinti Lietuvos kariuomenės komplektavimą (1.1. poskyris [16 psl.](#))

⁵ Lietuvos kariuomenės nuostatai, 1 ir 2 p.

Nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos karių sukomplektavimas gerėja, bet administravimas tobulintinas

- ✓ Audituojamuoju laikotarpiu kasmet gerėjo Lietuvos kariuomenės nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos karių sukomplektavimas (nuo 93 proc. 2022 m. iki 102 proc. 2024 m.) ir viršijo nustatytus tikslus (1.2 poskyris [19 psl.](#)).
- ✓ Įstatyme nustatyta, kad karo prievolinkams tarnyba gali būti atidėta, jei ją atliekant būtų padaryta neproporcingai didelė žala asmeniniams ar visuomeniniams interesams. Esant šiai aplinkybei, karo prievolinkų prašymus nagrinėja Atrankos komisija, vadovaudamasi viešai nepaskelbtomis rekomendacijomis, patvirtintomis Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos direktoriaus įsakymu. 2022 m. tarnyba atidėta 88 proc. prašiusiųjų, 2023 ir 2024 m. – 90 proc. Atlikę Atrankos komisijos sprendimų (380), kuriais tarnyba buvo atidėta, atranką, nustatėme, kad jie pagrįsti. Atrankos komisijos priimtų neigiamų sprendimų dėl tarnybos atidėjimo peržiūra numatyta, o teigiamų sprendimų, kuriais karo prievolinkams tarnyba atidedama, – nenumatyta. Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių priimtų sprendimų peržiūra vykdoma nereguliariai ir neapima visų 4 regioninių veikiančių pakomisių. Audituojamu laikotarpiu vertinti dviejų iš jų (2022 m. – Vilniaus ir Kauno pakomisių) medicinos ekspertizės aktai ir nustatyta, kad bendra vertinimo kokybė yra patenkinama. Patvirtinus norminiame teisės akte atidėjimo nuo tarnybos aplinkybes ir nustačius sistemingą Atrankos komisijos ir Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių sprendimų peržiūrą būtų valdoma rizika dėl neteisėtų ir nepagrįstų sprendimų priėmimo (1.2 poskyris [21 psl.](#))
- ✓ Daugiau nei pusė (2022 m. – 51 proc., 2023 m. – 54 proc., 2024 m. – 51 proc.) karo prievolinkų, kuriems atliktas sveikatos patikrinimas, pripažinti netinkamais tarnybai. Iš jų dėl psichikos sveikatos sutrikimų ir psichologinių problemų netinkamais karinei tarnybai pripažinta daugiau nei 40 proc.: 2022 m. – 43 proc., 2023 m. – 42 proc., 2024 m. – 44 proc. Įvertinę Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių galimybes patikrinti iš kitų gydymo įstaigų karo prievolinkų pristatytų psichiatrinių diagnozių pagrįstumą, nustatėme, kad tam sąlygos bus sudarytos tik nuo 2025 m. gegužės 1 d., kai asmens sveikatos priežiūros įstaigoms atsiras prievolė psichikos sveikatos diagnozes suvesti į „e. sveikata“ IS. (1.2 poskyris [23 psl.](#)).
- ✓ Karo prievolinkai, neatvykę į tarnybos vietą paskirtą dieną, 2022 m. sudarė 31 proc., 2023 m. – 34 proc., 2024 m. sumažėjo iki 15 proc. Į Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomises sveikatos patikrai neatvykusiųjų dalis 2022 m. sudarė 21 proc., 2023 m. – 23 proc., o 2024 m. sumažėjo iki 17,5 proc. Dėl neatvykusių sveikatos patikrai nepanaudojamos kvotos, o tai leistų patikrinti daugiau asmenų. Iš 6 pakomisių 1 nesukomplektuota, kitose pakomisėse 2024 m. gydytojų trūksta daugiau nei 10 proc. Be pateisinamos priežasties paskirtą dieną neatvykusiems į tarnybos vietą administracinė atsakomybė 2022–2024 m. taikyta nuo 39 proc. iki 62 proc. karo prievolinkų. Pritaikius administracinę atsakomybę, karo prievolinkams skirtų baudų sumos 2022 m. siekė 767 tūkst. Eur, 2023 m. – 1,11 mln. Eur, 2024 m. – 860 tūkst. Eur. Karo prievolinkų neatvykimas prisidėjo prie to, kad 2022–2023 m. į tarnybą nebuvo pašauktas nustatytas karo prievolinkų skaičius (1.2 poskyris [26 psl.](#))

Karių savanorių ir aktyviojo kariuomenės personalo rezervo administravimas turi trūkumų

- ✓ Kandidatų į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą vertinimo kriterijų nepakanka motyvuotiems kandidatams atrinkti. Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba prašymų kandidatuoti į karius savanorius gauna iki 5 kartų daugiau, nei planuojama priimti, tačiau kasmet savo iniciatyva atleidžiami kariai savanoriai sudaro apie 63 proc. visų atleistųjų.

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

Nepakankamai įvertinus kandidatų į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą motyvaciją, nėra galimybių užpildyti rinktinių motyvuotais kariais savanoriais, mažinti jų kaitą (1.3 poskyris, [29 psl.](#))

- ✓ Aktyviajame kariuomenės personalo rezerve 2024-12-31 buvo 31 168 karo prievolinkai Kariuomenė neturi informacijos apie jų išsilavinimą ir specialybes, kurias įgijo baigę tarnybą, nors Karo prievolės įstatymas ir Karo prievolinkų registro nuostatai numato galimybę rinkti daugiau informacijos, o ne tik ryšiams palaikyti, kaip yra šiuo metu. Todėl kariuomenė neturi galimybių pašaukti į pratybas aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių, turinčių reikiamų specialybių ir kompetencijų, taip pat, esant poreikiui, pagal tai komplektuoti profesinės karo tarnybos personalą (1.3 poskyris, [29 psl.](#)).

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

2. Siekiant sukomplektuoti Lietuvos kariuomenės personalą, reikia rezultatyvesnių karių išlaikymo tarnyboje priemonių

Trūksta tikslinių išlaikymo tarnyboje priemonių, taikomų profesinės karo tarnybos karininkams ir puskarininkiams

- ✓ Audituojamu laikotarpiu kariams taikytos finansinės priemonės: didintas tarnybinis atlyginimas, mokami priedai ir priemokos, maistpinigiai ir kt., bet priemonių, nukreiptų į tikslines grupes – karininkus ir puskarininkius, nebuvo (pvz., sudarant lankstesnes sąlygas karių rotacijai ir sutarčių pratęsimui, platesnis atrankų skelbimas ar kt.). Per 3 metus tarnybą palikusių karininkų skaičius išaugo 25 proc. (nuo 88 iki 110), puskarininkių – 6,1 proc. (nuo 241 iki 256). 2022–2024 m. karininkų, palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, skaičius išaugo nuo 35,4 proc. iki 52,7 proc., puskarininkių – nuo 51,5 proc. iki 54,3 proc. Nenumačius priemonių, skirtų išskirtinai karininkams ir puskarininkiams, nėra sąlygų išlaikyti tarnyboje labiausiai trūkstamų aukštesnio laipsnio karių, kurių parengimas užtrunka (2.1 poskyris, [34 psl.](#))
- ✓ Krašto apsaugos ministerijos Generalinės inspekcijos 2022–2024 m. atliktos 47 apklausos atskleidė, kad kariams trūko mokymų ir (ar) karjeros kursų, kurie

sudarytų karjeros augimo galimybes ir paskatas likti tarnyboje, nes karjeros kursai yra vienas iš reikalavimų pareigoms užimti pagal Krašto apsaugos sistemos kareivių (jūreivių) ir puskarininkių karjeros koncepciją. 2022–2024 m. vidutiniškai iš karinių vienetų teiktų karių dalyvauti karjeros kursuose į juos nepateko 50,3 proc. (2 308 kariai). Norintys grįžti į aukštesnes pareigas kariai neatitinka minėtos koncepcijos reikalavimų, nors Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas numato išimčių. Nustatytas mechanizmas dėl PKT karių dalyvavimo karjeros kursuose atrankos turi trūkumų, nes nėra numatyta, kaip komisija atrenka ir (ar) reitinguoja karius. Kariniams vienetams ir kariams nesuteikiamas grįžtamasis ryšys, kodėl jie nepateko į karjeros kursus. Nesant aiškios karių siuntimo į kursus atrankos ir reitingavimo sistemos, mokymo centrams trūkstant pajėgumų, ribojamos karių karjeros galimybės, todėl trūksta puskarininkių, kurie svarbūs rengiant nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos karius. Pavyzdžiui, 2024 m. viename kariniame vienete nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos kariams rengti trūko 31 puskarininkio, t. y. 26 proc. visų rengiančių karių (2.1 poskyris, [38 psl.](#))

Aktyvesni Lietuvos kariuomenės veiksmai padėtų sukombektuoti savanorišką nenuolatinę karo tarnybą motyvuotais kariais

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

3. Pusė Krašto apsaugos ministerijos rodiklių, susijusių su kariuomenės komplektavimu, dar nepasiekti

- ✓ Rodiklių, susijusių su nuolatine privalomąja pradine karo tarnyba, pasiekimas kasmet gerėja. 2023 m. nepasiektos 9 rodiklių iš 11 reikšmės nuo 1 iki 80 proc., 2024 m. nepasiekti 4 iš 12 rodiklių nuo 11 iki 50 proc., visi jie susiję su jaunųjų karininkų vadų mokymais (mokymų nesuderina su darbu, keičia aukštąją mokyklą ir kt.), todėl parengta mažiau, nei planuota, specialių įgūdžių turinčių karo prievolinkų (3 skyrius, [44 psl.](#))
- ✓ 2022–2024 m. Krašto apsaugos ministerija ėmėsi veiksmų rodiklių, susijusių su savanoriška nenuolatine ir aktyviojo personalo rezervo karo tarnyba, pasiekimui gerinti, tačiau 1 (iš 3) rodiklio, susijusio su kariais savanoriais, įgyvendinimas, nors ir gerėja, bet 2024 m. siekia 71 proc., o 6 (iš 8) rodiklių reikšmės, susijusios su aktyviojo kariuomenės personalo rezervo kariais, nepasiektos nuo 1 iki 13 proc., nes trijų reikšmės ambicingesnės, likusių nepasiekimas mažas (3 skyrius, [46 psl.](#))
- ✓ Planuoti neambicingi Profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimo tarnybos sąlygomis rodikliai, nes viršija faktą apie 20 proc. Taip pat neambicingai planuojamas kariūnų, planuojamų priimti į Lietuvos karo akademiją, skaičius. Nors šis rodiklis 2022–2024 m. nepasiekiamas, tačiau jaunųjų karininkų kariuomenėje trūksta. Nepasiektas kariuomenės personalo sukombektavimas profesinės karo tarnybos kariais, kuris svyruoja apie 92 proc. Orientuotų į pažangą rodiklių nustatymas prisidėtų siekiant gerinti situaciją Lietuvos kariuomenėje, o priešasčių dėl nepasiektų rodiklių analizė padėtų taikliau identifikuoti priežastis ir imtis veiksmų joms šalinti (3 skyrius, [45 psl.](#))

Pokyčiai audito metu

- ✓ Krašto apsaugos ministerija, siekdama išsiaiškinti tikrąsias sprendimų nebetarnauti profesinėje karo tarnyboje ir karių savanorių pajėgose priežastis, taip pat siekdama inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kurie užtikrintų palankesnes tarnybos sąlygas, nuo 2025 m. įpareigojo⁶ krašto apsaugos sistemos institucijas, Gynybos štabą ir Lietuvos kariuomenės pajėgas visiems profesinės karo tarnybos kariams ir savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariams, kurie atleidžiami jų prašymu dėl svarbių priežasčių ar kurie neprašė pratęsti sutarčių, pateikti klausimynus ir paprašyti jų nurodyti tikrąsias sprendimo nebetarnauti priežastis.
- ✓ 2024 m. rugpjūčio 26 d. priimtas sveikatos būklės vertinimo kriterijų ir metodikos pakeitimas, numatantis, kad kandidatai į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, turintys nežymių, pirmą kartą nustatytų psichikos ir elgesio sutrikimų, ir (ar) nereikalaujantys medikamentinio gydymo, yra tinkami privalomai pradinei karo tarnybai, o turintys vidutinio sunkumo sutrikimų vertinami individualiai
- ✓ Nuo 2024-10-28 priimti Karinės medicinos ekspertizės nuostatų pakeitimai, kuriais supaprastinta norą atlikti kitą tarnybą rezerve pareiškusių karo prievolinkų bei aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių, rezervo karių Karinės medicinos ekspertizės komisijos nutarimo apie asmens tinkamumą tarnybai išdavimo tvarka⁷, pagal kurią nutarimas dėl kario tinkamumo tarnybai gali būti išduodamas neviečiant karo prievolinko į komisiją, įvertinus tinkamumą pagal karo prievolinko sveikatos būklės deklaraciją ir „e. sveikata“ IS duomenis bei pristatant pažymą iš nekarinių gydymo įstaigų – Asmens privalomojo sveikatos tikrinimo kortelę (E049) su išvada, kad dėl sveikatos būklės asmuo gali įsigyti ir turėti ginklą; o nuo 2025-01-25 – analogiškai supaprastinta Karinės medicinos ekspertizės komisijos nutarimo apie asmens tinkamumą tarnybai išdavimo tvarka 17-mečiams.
- ✓ Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos direktorius 2025-01-27 įsakymu Nr. V-133 „Dėl karinių vienetų komplektavimo 2025 m.“ patvirtino Priėmimo į PKT 2025 m. planą ir priedą, kuriame visiems 6 RKPKS detalčiai nurodytas priėmimas pagal karinius vienetus, pareigybes, pareigybei reikalaujamą išsilavinimą ir kvalifikaciją, karinį laipsnį, slaptumo žymą, reikalingą anglų kalbos mokėjimo lygį, pareigybių skaičių.

Rekomendacijos

Krašto apsaugos ministerijai

1. Siekiant sudaryti sąlygas tinkamai planuoti Lietuvos kariuomenės profesinės karo tarnybos personalo poreikius, kasmet nustatyti vyresniųjų karininkų ribinius skaičius (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

⁶ Krašto apsaugos ministerijos 2024-12-20 raštas Nr. 6IS-249 KAS institucijoms, Gynybos štabui ir Lietuvos kariuomenei „Dėl išleidžiamų į atsargą karių klausimyno“.

⁷ Vyriausybės 2025-01-22 nutarimu Nr. 28 priimti Karo medicinos ekspertizės nuostatų pakeitimai, 44⁵ p.

2. Siekiant, kad daugėtų liekančių tarnyboje karininkų ir puskarininkų, numatyti ir taikyti papildomas karių išlaikymo priemonės, skirtas tikslinei jų grupei (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
 3. Siekiant tobulinti karo prievolės administravimą, patvirtinti rekomendacijas dėl privalomosios pradinės karo tarnybos ir tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve atidėjimo, kai karo prievolinkui atliekant tarnybą gali būti padaryta neproporcingai didelė žala asmeniniams ar visuomeniniams interesams (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
 4. Siekiant atrinkti labiausiai motyvuotus kandidatus į savanorišką karo tarnybą ir mažinti neįgijusių pagrindinio karinio parengtumo karių kaitą, tobulinti kandidatų į tarnybą atrankos įvertimo kriterijus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
 5. Siekiant pašaukti labiausiai trūkstamų specialybių karius, tobulinti reglamentavimą numatant daugiau galimybių rinkti informaciją apie aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių įgytas specialybes ir kvalifikaciją po atleidimo iš tikrosios karo tarnybos (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
 6. Siekiant, kad būtų užtikrintas reikiamas profesinės karo tarnybos puskarininkų skaičiaus sukomplektavimas:
 - 6.1. tobulinti Krašto apsaugos sistemos kareivių (jūreivių) ir puskarininkų karjeros koncepciją, kad atitiktų Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo reikalavimus;
 - 6.2. tobulinti mokymų organizavimo procesą ir imtis priemonių, užtikrinančių didesnį mokymų skaičių (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
 7. Siekiant tinkamo, į veiklos rezultatus orientuoto strateginio planavimo:
 - 7.1. nustatyti ambicingesnius rodiklius dėl profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimo tarnybos sąlygomis ir kariūnų priėmimo į Lietuvos karo akademiją;
 - 7.2. visais atvejais analizuoti strateginio veiklos plano rodiklių nepasiekimo priežastis ir imtis veiksmų joms šalinti (3-iasis pagrindinis audito rezultatas).
 8. Siekiant užtikrinti tinkamą savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių sukomplektavimą:
 - 8.1. supaprastinti neaktyvių savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių atleidimo procesą, numatant, kad pagrindinis kriterijus atleisti neaktyvų karį savanorį – pratybų ir (ar) mokymų nelankymas be pateisinamos priežasties;
 - 8.2. sisteminti informaciją apie karių savanorių dalyvavimą visose pratybose, mokymuose ir kursuose (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
- ## Lietuvos kariuomenei
9. Siekiant matyti kariuomenės personalo komplektavimo perspektyvą ir planuoti karių poreikį, užtikrinti, kad programų koordinatoriai tvirtintų 3 metų preliminarius pavaldžių karinių vienetų komplektavimo planus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

11. Siekiant užtikrinti priimamų sprendimų dėl atleidimų ir atidėjimų atlikti karo prievolę pagrįstumą ir teisėtumą:
 - 11.1. sukurti Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos Atrankos komisijos priimtų teigiamų sprendimų peržiūros sistemą;
 - 11.2. periodiškai atlikti visų Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių medicininės ekspertizės tam tikros dalies aktų vertinimą ir, nustačius neatitikimų, imtis priemonių jiems pašalinti (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

Krašto apsaugos ministerijai⁸ teikėme pastebėjimus dėl ministerijos administruojamos informacinės sistemos PerVIS tobulinimo ir nepasiekto kariūnų ribinio skaičiaus, Lietuvos kariuomenei⁹ – dėl kandidatavimo į profesinę karo tarnybą atrankos procesų tobulinimo, Atrankos komisijos sudėties atnaujinimo periodiškumo, priėmimo į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą plano periodinio atnaujinimo ir administravimo procesų optimizavimo informacinėje sistemoje PerVIS.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, laukiamas audito poveikis ir pokyčių vertinimo rodikliai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (50 psl.). Aktuali informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius skelbiama atviruose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/AtviriDuomenys>.

⁸ 2025-03-17 raštas Nr. SD-(220-9.3.1-E-6234)-205

⁹ 2025-03-17 raštas Nr. SD-(220-9.3.1-E-6234)-206

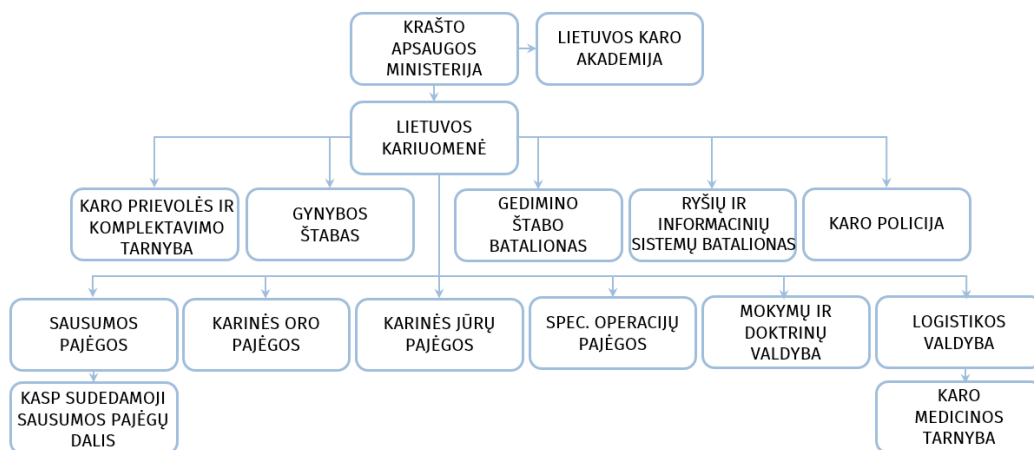
ĮŽANGA

NEĮSLAPTINTA

Lietuvos kariuomenės paskirtis yra saugoti valstybės suverenitetą, jos teritorijos ir oro erdvės neliečiamybę, ginklu ginti valstybę nuo agresijos ar kitokio ginkluoto užpuolimo, vykdyti karines užduotis pagal Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus¹⁰.

Kariuomenės savininkė yra Lietuvos Respublika, savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, kuri koordinuoja ir kontroliuoja kariuomenės veiklą, tvirtina ir teisės aktų nustatyta tvarka keičia kariuomenės nuostatus, sprendžia kitus įstatymuose kariuomenės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos kompetencijai priskirtus klausimus¹¹.

1 pav. Lietuvos kariuomenės struktūra ir jos pavaldumas

KASP – Krašto apsaugos savanorių pajėgos

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

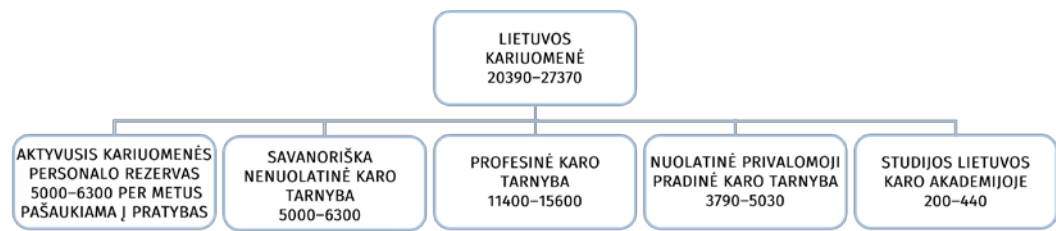
Detalią kariuomenės struktūrą nustato, kariuomenės junginius ir dalinius steigia, reorganizuoja ar likviduoja krašto apsaugos ministras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinta principine kariuomenės struktūra. Tarnybos Lietuvos kariuomenėje būdai: privalomoji pradinė karo tarnyba; profesinė karo tarnyba; savanoriška nenuolatinė karo tarnyba; tarnyba rezerve; kariūnų tarnyba. Bendras ribinis karių skaičius 2024 m. nustatytas nuo 20 390 iki 27 370¹².

¹⁰ Lietuvos kariuomenės nuostatai, 2 p.

¹¹ Lietuvos kariuomenės nuostatai, 8 p.

¹² Seimo 2024-07-11 priimtas Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymas, 2 str. 2 d.

2 pav. Lietuvos kariuomenės tarnybos rūšys ir 2024 m. karių ribiniai skaičiai

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kasmet didėjant Lietuvos kariuomenės sukomplektavimui pagal KAM nustatytus metinius ribinius karių skaičius, siekiant išlaikyti esamus karius ir pritraukti naujų, didėja ir finansavimas LK personalo išlaidymui: 2023 m., palyginti su 2022 m., finansavimas personalo išlaidymui išaugo 107,5 mln. Eur (22,8 proc.), o 2024 m., palyginti su 2023 m., – 73,1 mln. Eur (12,6 proc.). Personalo išlaidymo išlaidos 2024 m. sudaro 29,9 proc. viso gynybos biudžeto, tai atitinka NATO rekomendacijas skirti ne daugiau nei 50 proc. gynybos biudžeto.

3 pav. 2022–2024 m. finansavimas Lietuvos kariuomenės personalo išlaidymui (mln. Eur)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Vieno kario išlaidymui skiriami asignavimai 2024 m., atsižvelgiant į tarnybos rūšį, siekė nuo 2,7 iki 39 tūkst. Eur.

1 lentelė. Vieno kario išlaidymui metams skiriami asignavimai 2022–2024 m., tūkst. Eur

Personalo struktūrinė grupė	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Profesinės karos tarnybos kariai (darbo užmokestis, socialinio draudimo įmokos, mityba, apranga, kita parama)	29,47	36,34	39,16
SNKT kariai (darbo užmokestis, socialinio draudimo įmokos, mityba, apranga, kita parama)	4,15	4,87	6,46
Aktyviojo kariuomenės personalo rezervo kariai (darbo užmokestis, socialinio draudimo įmokos, mityba, apranga, kita parama)	3,20	3,20	2,71
Nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos kariai (socialinio draudimo įmokos, mityba, apranga, kita parama)	7,99	8,53	11,39

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos Finansų ir biudžeto departamento duomenis

AUDITO REZULTATAI

NEJSLAPTINTA

1. LIETUVOS KARIUOMENĖS PERSONALO KOMPLEKTAVIMAS IR APRŪPINIMAS GERĖJA, BET TIKSLAI DAR NEPASIEKTI

1. Sukomplektuotas kariuomenės personalas pagal teisės aktais ir krašto apsaugos ministro įsakymais nustatytus dydžius užtikrina valstybės ir piliečių saugumą.

1.1. Profesinės karo tarnybos karių sukomplektavimas siekia 92 proc.

2. Profesinė karo tarnyba – Lietuvos Respublikos piliečio pagal profesinės karo tarnybos sutartį savanoriškai įsipareigota ir teisės aktų nustatytais sąlygomis bei tvarka atliekama nuolatinė karo tarnyba kariuomenėje ar kitose krašto apsaugos sistemos institucijose¹³. Į PKT priimami tik pagrindinį karinį parengtumą įgiję (atlikę privalomąją pradinę karo tarnybą) asmenys arba tam tikri specialistai (IT specialistai, gydytojai)¹⁴. Vertinome, ar Lietuvos kariuomenė sukomplektuota PKT kariais pagal KAM įsakymais patvirtintus metinius ribinius skaičius¹⁵, ar KPKT kasmet į PKT priima nustatytą karių skaičių¹⁶. Nustatėme, kad 2022-12-31–2024-12-31 LK PKT personalo faktinis užpildymo lygis svyravo apie 92 proc. (4 pav.).

4 pav. Profesinės karo tarnybos karių sukomplektavimas pagal krašto apsaugos ministro įsakymu nustatytus ribinius skaičius, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės duomenis

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

3. Karo prievolės ir komplektavimo tarnybai 2022–2024 m. kasmet krašto apsaugos ministro įsakymais nustatyta priimti į PKT po 1 500 karių. LK vado įsakymais šis skaičius paskirstytas ketvirčiais, o KPKT direktoriaus įsakymais – pagal 6 regioninius skyrius ir pagal ketvirčius. Tačiau nei krašto apsaugos ministro, nei LK vado, nei LK KPKT direktoriaus įsakymuose nenumatytas LK PKT karių priėmimas pagal programas (pvz., SP, KOP ar KJP), karinius

¹³Ten pat, 2 str. 28 d.

¹⁴ <https://www.karys.lt/bendraukime/d.u.k./visi-tarnybos-budai/224> (žiūrėta 2025-02-17).

¹⁵ Krašto apsaugos ministro 2022–2024 m. įsakymai: 2022 m. ribinis PKT karių skaičius – 11 835, 2023 m. – 12 330, 2024 m. – 12 820.

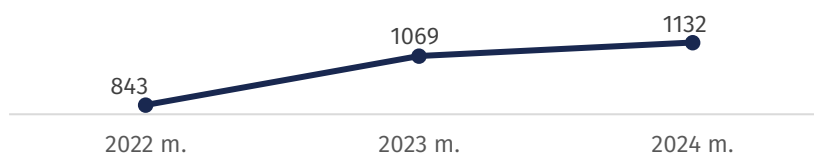
¹⁶ 2022–2024 m. KAM strateginiai veiklos planai.

vienetus, karininkus, puskarininkius, kareivius, karių pareigybes ir laipsnius, o to reikia sklandesniam karių priėmimui į PKT.

Pokyčiai audito metu: KPKT direktorius 2025 m. sausio mėn. įsakymu¹⁷ patvirtino Priėmimo į PKT 2025 m. planą ir priedą, kuriame visiems 6 RKPKS detalai nurodytas priėmimas pagal karinius vienetus, pareigybes, pareigybei reikalaujamą išsilavinimą ir kvalifikaciją, karinį laipsnį, slaptumo žymą, reikalingą anglų kalbos mokėjimo lygį, pareigybių skaičių.

4. KPKT taikė įvairias priemones, kad pritrauktų karius, ir vertino jų poveikį. Iš 10 taikytų priemonių 7 pasiteisino ar pasiteisino iš dalies, o 3 – nepasiteisino (4 priedas). Priėmimas į PKT gerėjo, bet nebuvo pasiekta, kad 2022–2024 m. į PKT būtų priimtas krašto apsaugos ministro ir LK vado kasmet nustatytas 1 500 PKT karių skaičius: 2022 m. priimta 56,2 proc. planuoto skaičiaus, 2023 m. – 71,3 proc., 2024 m. – 75,5 proc. (5 pav.) Daugiausia priimta į PKT po tarnybos NPPKT (pvz., 2023 m. – 679 kariai).

5 pav. Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos 2022–2024 m. priimtų profesinės karo tarnybos karių skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

5. Nepasiekiant nustatytų metinių ribinių PKT skaičių, kariniai vienetai nesukomplektuojami pilna apimtimi ir tai gali turėti neigiamos įtakos karinių vienetų veiklos pajėgumui vykdyti užduotis.

Nežinomas kasmetinis profesinės karo tarnybos vyresniųjų karininkų poreikis, neparengtas perspektyvinis detalus profesinės karo tarnybos karių komplektavimo planas

6. Principinės kariuomenės struktūros <...> įstatyme¹⁸ nustatyti PKT karių, kariūnų, generolų ir admiralų, pulkininkų ir jūrų kapitonų, pulkininkų leitenantų ir komandorų, majorų ir komandorų leitenantų ribiniai skaičiai „iki“ (jie nustatyti iki 2030 m.). Kasmet krašto apsaugos ministro ir LK vado įsakymais nustatyti konkretūs PKT karių ir kariūnų ribiniai skaičiai, o generolų ir admiralų, pulkininkų ir jūrų kapitonų, pulkininkų leitenantų ir komandorų, majorų ir komandorų leitenantų (vyresniųjų karininkų) metiniai ribiniai skaičiai nenustatyti, todėl nežinoma, kiek jų reikės ateityje, o jų parengimas užtrunka. KAS vyresniųjų karininkų ribinio skaičiaus palyginimas su 2024-12-31 faktine situacija (2 lentelė).

2 lentelė. Vyresniųjų karininkų faktinio ir ribinio skaičiaus analizė (vnt. ir proc.)

¹⁷ Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos direktoriaus 2025-01-27 įsakymas Nr. V-133 „Dėl karinių vienetų komplektavimo 2025 m.“

¹⁸ Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymas, 2 str. 2 d.

Vyresnieji karininkai	Principinės kariuomenės struktūros <...> įstatyme	Skaičius 2024-12-31 / įvykdymo proc.
Generolai ir admirolai	Iki 14	RIBOTO NAUDOJIMO
Pulkininkai ir jūrų kapitonai	Iki 66	RIBOTO NAUDOJIMO
Pulkininkai leitenantai ir komandorai	Iki 262	RIBOTO NAUDOJIMO
Majorai ir komandorai leitenantai	Iki 963	RIBOTO NAUDOJIMO

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos pateiktus duomenis

7. KAM nurodė, kodėl kasmet nenustatytas vyresniųjų karininkų ribinis skaičius:

Krašto apsaugos ministerijos paaiškinimas, kodėl kasmet nenustatytas ribinis vyresniųjų karininkų skaičius

Skaičius kasmet yra skirtingas, nes skirtingi kiekiai karininkų išeina į atsargą arba kuriamos naujos LK struktūros, padaliniai ir t. t. Vyresniųjų karininkų karjeros planavimo komisija teikia siūlymus krašto apsaugos ministrui, kokį skaičių karininkų atrinkti aukštesniesiems kariniams laipsniam suteikti. Skaičius yra pasiūlomas atsižvelgiant į nustatytą ribinį skaičių, turimą faktinį karininkų skaičių ir planuojamą išeiti į atsargą karininkų skaičių. Atitinkamai yra projektuojama, kad ribinis skaičius vyresniųjų karininkų būtų palaipsniui užpildytas (šiuo metu – iki 2031 metų), o ne iš karto.

8. Karininkų (tarp jų ir vyresniųjų karininkų) poreikio žinojimą lemia ir tokios aplinkybės kaip jų išleidimas į atsargą artimiausiais metais. Į atsargą PKT kariai išleidžiami sukakę: kareiviai, jūreiviai – 40 metų; puskarininkiai, jaunesnieji ir vyresnieji karininkai – 56 metus; generolai (admirolai) – 58 metus¹⁹. Nustatėme, kad sukakus nustatytam išleidimo į atsargą amžiui 2025–2030 m. PKT galės palikti 309 karininkai, 692 puskarininkiai, viso 1 001 (3 lentelė).

3 lentelė. Sukakus nustatytam amžiui, 2025–2030 m. profesinę karo tarnybą galinčių palikti karininkų ir puskarininkų skaičius

	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.	Viso
Karininkai	37	47	45	45	57	78	309
Tarp jų – vyresnieji karininkai	23	28	26	43	57	75	252
Puskarininkiai	58	91	95	122	156	170	692
Iš viso	95	138	140	167	213	248	1001

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo pateiktus duomenis

9. NATO valstybėse karių išleidimo į atsargą amžius skiriasi, dalyje jų diversifikuotas kaip ir Lietuvoje ir svyruoja nuo 55 m. iki 66 m.

Karių išleidimo į atsargą amžius NATO valstybėse pavyzdžiai

55 m. (5 valstybių narių): ALB / SLO / SVK / BUL / ROU

60 m. (7 valstybių narių): CAN / DNK / NOR / NLD / FIN / MKD / SVE

Iki 66 m. – diversifikuota (13 valstybių narių): FRA / USA / DEU / ESP / LVA / LTU / POL / EST / UK / CRO / PRT / BEL / CZE / HUN.

Nėra duomenų: Ispanija, Italija, Liuksemburgas, Graikija, Islandija, Juodkalnija, Turkija

10. Nors krašto apsaugos ministro yra patvirtinti LK perspektyviniai planai (10 m. laikotarpiui) ir LK vado Veiklos direktyva (3 m. laikotarpiui) – PKT komplektavimas proc. pagal OSJL skaičius, tačiau nei šiuose, nei kituose planavimo dokumentuose nėra suplanuotos LK PKT

¹⁹ Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas, 45 str. 4 d.

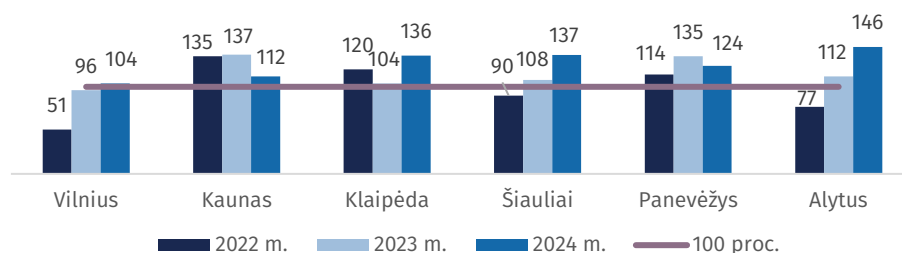
karių pareigybės ir laipsniai, nenurodyta, kiek pareigybių ir kokių laipsnių karių reikės skirtingose pajėgose (pvz., SP, KOP ar KJP) ir kariniuose vienetuose. Nustatyti tik bendri karininkų, puskarininkų ir kareivių skaičiai. Neturint perspektyvinio, pvz. 3 m., plano pagal LK PKT karininkų ir puskarininkų pareigybes, nesuplanavus specifinių sričių specialistų poreikio ir jų reikiamų laipsnių, nėra sąlygų tinkamai įvertinti LK PKT personalo poreikių ir užtikrinti operatyvų LK PKT sukomplektavimą, nes PKT karių užverbavimas, priėmimas ir parengimas užtrunka nuo 1 iki 1,7 metų. Šiuo metu detalesnis LK PKT personalo užpildymas pagal karių pareigybes ir laipsnius orientuotas į vienerių metų poreikius.

- Atsižvelgiant į tai, kad karininkų rengimas užtrunka ilgiau nei metus, ir siekiant, kad būtų užpildytas LK sukomplektavimas visais lygiais, tikslinga suplanuoti, kiek ir kokių vyresniųjų karininkų reikės Lietuvos kariuomenei. Detalizavus LK vado Veiklos direktyvą (3 m. laikotarpiui) pagal pajėgas, karininkų ir puskarininkų pareigybes ir laipsnius, būtų sudarytos sąlygos tinkamai įvertinti LK PKT personalo pokyčio poreikius ir laiku užtikrinti LK PKT sukomplektavimą.

1.2. Kariuomenė nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos kariais 2024 m. sukomplektuota, tačiau šaukimo į kariuomenę administravimas tobulintinas

- Nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba – nepertraukiama, privalomoji pradinė karo tarnyba, kurią atlikdamas karo prievolinkas įgyja pagrindinį karinį parengtumą, pasirengia veikti karinio vieneto sudėtyje²⁰. Būti pasirengusiam ginti Lietuvos valstybę yra konstitucinė kiekvieno piliečio pareiga²¹.
- KPKT verbuoja jaunuolius į tarnybą, siekdama sukomplektuoti krašto apsaugos ministro nustatytą šaukiamų į NPPKT karo prievolinkų skaičių²². Vertinome, ar visi (6) RPKKS metinius renginių verbavimo planus 2022–2024 m. įgyvendino 100 proc. Nustatėme, kad 2024 m. visi RPKKS įgyvendino ir viršijo planus (6 pav.).

6 pav. Regioninių karo prievolės ir komplektavimo skyrių (6) metinių verbavimo renginių planų įgyvendinimas 2022–2024 m., proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

- Audituojamuoju laikotarpiu kasmet gerėjo LK sukomplektavimas NPPKT kariais (2022 m. – 93 proc., 2023 m. – 99 proc.), o 2024 m. viršijo nustatytus tikslus (7 pav.).

²⁰ Karo prievolės įstatymas, 2 str. 15 p.

²¹ Lietuvos Respublikos Konstitucija, 139 str.

²² Krašto apsaugos ministro 2016-05-27 įsakymu Nr. V-487 patvirtinti LK KPKT nuostatai (2023-06-01 įsakymo Nr. V-457 redakcija), 11.3 p. ir 14.1 p. KPKT rengia verbavimo organizavimo, planavimo ir vykdymo Lietuvos kariuomenėje strategiją, organizuoja ir vykdo jos įgyvendinimą.

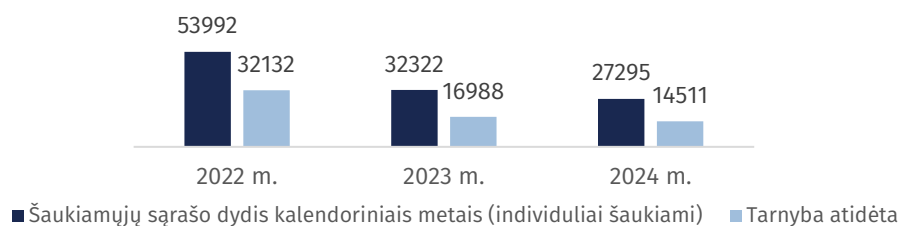
7 pav. Šaukimo į nuolatinę privalomąją pradinę karą tarnybą planų įgyvendinimas 2022–2024 m. (atvejų sk.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

15. Kasmet didėjantis ir 2024 m. 41 proc. (+1 120), palyginti su 2023 m., išaugęs gautų savanorių prašymų skaičius atlikti NPPKT rodo, kad KPKT verbavimo renginiai turi teigiamos įtakos jaunimo susidomėjimui tarnyba ir tai prisideda prie geresnių LK komplektavimo NPPKT kariais rezultatų.
16. Įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos piliečiai privalo atlikti karą ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą²³. Konstitucinis Teismas nurodo, kad įstatymu galima nustatyti tik tokias atleidimo nuo konstitucinės piliečių pareigos atlikti karą <...> tarnybą sąlygas, kurios būtų susijusios su objektyviomis aplinkybėmis, dėl kurių jie negali atlikti šios pareigos (amžius, sveikatos būklė ir kt.)²⁴, o reguliuojant karą tarnybos santykius <...> būtina laikytis iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, be kita ko, konstitucinių asmenų lygiateisiškumo, proporcingumo, protingumo, teisingumo principų²⁵. Įstatymų leidėjas turi plačią diskreciją nustatyti karą tarnybos rūšis, formas, amžiaus, sveikatos ir kitus reikalavimus karą tarnybos subjektams, karą tarnybos atlikimo tvarką, atleidimo nuo privalomosios karą tarnybos sąlygas²⁶. Audituojamuoju laikotarpiu tarnyba buvo atidėta daugiau nei pusei į šaukiamųjų sąrašą įtrauktų karą prievolininkų (2022 m. – 60 proc., 2023–2024 m. – 53 proc.) (8 pav.), todėl vertiname, ar visi Karą prievolės įstatymo 15 str. 1 d. 1–13 p. nustatyti atidėjimo nuo tarnybos pagrindai (5 priedas) būtini.

8 pav. Nuolatinės privalomosios pradinės karą tarnybos atidėjimų statistika 2022–2024 m. (atvejų sk.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karą prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

17. Nustatėme, kad KPĮ 15 str. 1 d. 1–13 p. numatyti atidėjimo nuo tarnybos pagrindai sudaro prielaidas pagrįstai atidėti tarnybą, nes yra orientuoti į objektyvias ir logiškas priežastis, dėl kurių tarnybos atidėjimas laikomas pagrįstu. Be to, įstatyme įtvirtintas baigtinis atidėjimo nuo NPPKT pagrindų skaičius reiškia, kad tarnyba gali būti atidėta tik dėl teisės

²³ Lietuvos Respublikos Konstitucija, 139 str.

²⁴ LR Konstitucinio teismo nutarimo santrauka. Prieiga per internetą <https://lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta1728/pressrelease> (žiūrėta 2025-01-24).

²⁵ Ten pat.

²⁶ Ten pat.

aktuose nustatytų priežasčių, taip ribojant galimybę priimti subjektyvius sprendimus ar piktnaudžiauti atidėjimo galimybėmis. Moksliniame darbe²⁷ išanalizavus KPJ 15 str. 1 d. 1–13 p. numatytus atidėjimo nuo NPPKT pagrindus ir įvertinus jų atitiktį LR Konstitucijai, padaryta išvada²⁸, kad pagrindai yra aiškūs ir suprantami, o nustatytos išimtys atitinka LR Konstituciją.

Trūksta reglamentavimo, kada tarnyba gali sukelti neproporcingai didelę žalą asmeniniams ar visuomeniniams interesams

18. Karo prievolinkams, šaukiamiems į NPPKT, tarnyba gali būti atidėta ir pagal KPJ 15 str. 1 d. 14 p. – kai atliekant karo tarnybą būtų padaryta neproporcingai didelė žala asmeniniams ar visuomeniniams interesams, kurios būtų galima išvengti, jeigu karo prievolinkas privalomąją pradinę karo tarnybą atliktų kitu metu. Tokiu atveju karo prievolinkas gali pateikti prašymą dėl tarnybos atidėjimo kartu su žalą įrodančiais dokumentais KPKT ar jos teritoriniam padaliniiui. Taisyklių reikalavimus atitinkantis prašymas perduodamas KPKT AK. Vertinome, ar pakanka teisinio reglamentavimo, kai dėl karo prievolės atlikimo galinčią kilti žalą būtų galima pripažinti neproporcingai didele karo prievolinko asmeniniams ar visuomeniniams interesams.
19. AK procedūras pagal KPJ 15 str. 1 d. 14 p. vykdo vadovaudamasi Atidėjimo tvarka²⁹, AK nuostatais³⁰ ir KPKT direktoriaus įsakymu patvirtintomis Rekomendacijomis AK³¹, kuriose yra apibrėžtos dažniausiai pasitaikančios ir teismų praktikos suformuluotos aplinkybės, kurių pagrindu sprendžiama dėl tarnybos atidėjimo. Svarstant, ar yra pagrindas (ne)atidėti NPPKT, dėl kiekvieno individualaus šauktinio atvejo vertinama atskirai pagal esamas faktines aplinkybes, išdėstytas karo prievolinko prašyme, ir pateiktus įrodymus³². Audituojamuoju laikotarpiu 88–90 proc. gautų prašymų atidėti tarnybą buvo patenkinti (9 pav.).

²⁷ Daktaro disertacija „Valstybės gynybos konstitucinis institutas: teisinio reguliavimo raida ir problemos“, K. Kenstavičienė, 2021 m., prieiga per internetą: <https://cris.mruni.eu/server/api/core/bitstreams/ca11c0ec-5ebe-494b-a366-deaa12504746/content> (žiūrėta 2025-01-24).

²⁸ Audituojamo laikotarpio ir nuo 2025 m. galiojančioje KPJ redakcijoje atidėjimo nuo NPPKT pagrindai nebuvo keičiami. Paskutiniai teisės akto pakeitimai priimti iki 2020-07-01, t. y. galiojo visą audituojamą laikotarpį. Moksliniame darbe padarytos išvados dėl atidėjimo pagrindų, kurie tebegalioja iki šiol.

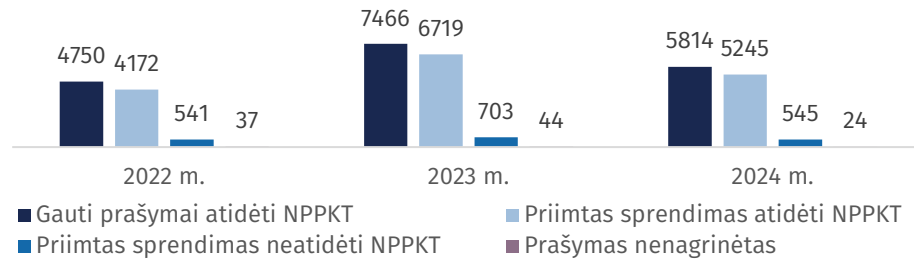
²⁹ Krašto apsaugos ministro 2013-11-22 įsakymu Nr. V-1057 patvirtintas Privalomosios pradinės karo tarnybos ir tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve atidėjimo karo prievolinkui ministro sprendimu tvarkos aprašas.

³⁰ LK KPKT viršininko 2018-08-31 įsakymu Nr. V-1030 patvirtinti LK karo prievolės ir komplektavimo tarnybos atrankos komisijos sudėtis ir nuostatai.

³¹ LK KPKT direktoriaus 2023-03-02 įsakymu Nr. V-182 patvirtintos rekomendacijos LK KPKT Atrankos skyriaus Atrankos komisijai.

³² Naujausia administracinių teismų praktika dėl privalomosios pradinės karo tarnybos atidėjimo individualia tvarka. Prieiga per internetą: <https://cris.mruni.eu/server/api/core/bitstreams/37bf68d7-4647-408a-89b1-6df118671789/content> (žiūrėta 2025-01-22).

9 pav. 2022–2024 m. gautų prašymų ir atidėjimų nuo nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos, kai karo prievolinkui gali būti padaryta neproporcingai didelė žala asmeniniams ar visuomeniniams interesams, atvejų sk.

NPPKT – nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba

Šaltinis – Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba

20. Nustatėme, kad norminiuose teisės aktuose nėra detalios apibrėžtų ir įtvirtintų atidėjimo nuo tarnybos aplinkybių, apibūdinančių neproporcingai didelės žalos atvejus. Jos numatytos Rekomendacijose AK, patvirtintose KPKT direktoriaus įsakymu. Tai vidaus dokumentas, kuris nėra skelbiamas viešai. Be to, Rekomendacijose AK trūksta išaiškinimo dėl finansinių įsipareigojimų aplinkybės – neapibrėžtas finansinės žalos, kuri gali kilti karo prievolinkui atliekant NPPKT, dydis, neįvardyta, kas laikoma didelio masto žala ir kokie gali būti esminiai praradimai:

Rekomendacijų Atrankos komisijai 3 p.

Dėl finansinių įsipareigojimų – rekomenduojama atidėti, kai karo prievolinkui žala pasireiškia kylančiomis netesybomis dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo sustabdymo. Žala yra didelio masto, susijusi su esminiais praradimais ir daranti neįgiamą įtaką karo prievolinko ateičiai.

21. Konstitucinės pareigos realizavimas – atlikti karo prievolę, aplinkybė tapti parengtam ginti valstybę – yra viena svarbiausių piliečio pareigos tėvynei realizavimo formų. Ji turėtų būti vertinama aukščiau asmeninių ar visuomeninių interesų, jeigu tai asmeniui nepadaro neproporcingai didelės žalos. Aplinkybės, dėl kurių karo prievolinko prašymas atidėti tarnybą gali būti patenkintas, turi būti suprantamos kaip svarbios ne tik pačiam pareiškėjui, bet ir turi objektyviai egzistuoti, t. y. potenciali žala galėtų būti konstatuojama esant atitinkamiems faktams (įrodymams), kuriuos būtų galima vertinti ir iš kurių galima būtų spręsti, kad dėl pašaukimo atlikti karo tarnybą, prievolinkas patirtų tokią žalą, kuri keltų realų pavojų jo sveikatai, gyvybei ir pan.³³
22. KPKT AK 2022–2024 m. daugumą prašymų (88–90 proc.) atidėti tarnybą tenkino. Siekdami įsitikinti AK sprendimų pagrįstumu, atlikome 2022–2024 m. rugsėjo 30 d. sprendimų atranką ir vertinome, ar karo prievolinkų pateikti dokumentai pagrindžia prašyme nurodytas aplinkybes ir ar tos aplinkybės numatytos Rekomendacijose AK. Nustatėme, kad priimti sprendimai atidėti NPPKT buvo motyvuoti ir pagrįsti, nes beveik visais (380) pasirinktais atvejais (2022 m. – 99 proc., 2023 m. – 99 proc., 2024 m. rugsėjo 30 d. – 100 proc.) pateikti dokumentai, pagrindžiantys prašymą atidėti NPPKT. KPKT pateikė pagrįstus paaiškinimus dėl auditorių nustatytų neatitikimų, todėl laikome, kad visi pasirinkti AK sprendimai buvo pagrįsti. Nustatėme, kad nuo 35 proc. iki 59 proc. sudarė atvejai, kai,

³³ Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. liepos 10 d. nutartis byloje Nr. AS-471-968/2024. Prieiga per internetą: <https://liteko.teismai.lt/viesasprendimupaiska/tekstas.aspx?id=cc26459a-6164-4f46-b816-aba4ff3b4859> (žiūrėta 2025-01-24).

vykdant šaukimo procedūras, patikrinus registrus³⁴, tarnyba buvo atidėta RPKKS viršininko prašymu, t. y. kai asmuo neturi jokio faktinio ryšio su Lietuva ir pats neteikia dokumentų (10 pav.).

10 pav. Duomenys apie 2022–2024 m. rugsėjo 30 d. atsitiktai audituoti atvejais karo prievolinkų ir regioninių karo prievolės ir komplektavimo skyrių pateiktus dokumentus, kurie pagrindžia prašymą / nepagrindžia prašymo atidėti nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos pateiktus duomenis

23. Auditorių nuomone, nepatvirtinus norminiame teisės akte atidėjimo nuo tarnybos aplinkybių ir jų nepaskelbus viešai, KPKT paliekama plati diskrecija parengti Rekomendacijas, pagal kurias KPKT AK gali atidėti tarnybą.

Trūksta Atrankos komisijos ir Karo medicinos ekspertizės komisijos pakomisių priimtų sprendimų peržiūros

24. Vertinome, ar yra numatyta periodinė (ne rečiau kaip kartą per metus) KPKT AK priimtų sprendimų peržiūra³⁵, kai karo prievolinkui tarnyba atidedama ir nėra poreikio tokio sprendimo skųsti. Nustatėme, kad jeigu priimamas neigiamas sprendimas ir tarnyba nėra atidedama, karo prievolinkas turi galimybę apskųsti AK sprendimą krašto apsaugos ministrui, o prireikus – ir teismui. AK priėmus teigiamą sprendimą ir atidėjus tarnybą teigiamų sprendimų peržiūros mechanizmas nenumatytas, AK priimtų teigiamų sprendimų peržiūra neatliekama. Nevaldoma rizika dėl piktnaudžiavimo atvejų išvengimo, ypač kai trūksta aiškių ir viešai prieinamų atidėjimo nuo tarnybos aplinkybių, kuriomis remiantis tarnyba atidedama.
25. Centrinės pakomisės nuostatuose nėra numatyto privalomo reikalavimo kasmet atlikti visose KMEK pakomisėse priimamų ekspertinių išvadų vertinimų, peržiūra atliekama Karo medicinos centro viršininko nurodymu. Vertinome, ar visose regioninėse KMEK pakomisėse (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio) kasmet atliekama priimtų sprendimų dėl karo prievolinkų tinkamumo tarnybai peržiūra³⁶. Nustatėme, kad KMEK pakomisių

³⁴ Vyriausybės 2018-02-12 nutarimu Nr. 150 patvirtinti LR karo prievolinkų registro reorganizavimo ir LR karo prievolinkų registro nuostatai, VI skyrius: Karo prievolinkų registro sąveika su kitais registrais: Lietuvos Respublikos gyventojų registras; Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registras; Mokinių registras; Studentų registras; Diplomų ir atestatų registras; Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registras; Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registras; Lietuvos Respublikos adresų registras.

³⁵ KAS geroji praktika: KMEK centrinės pakomisės nuostatai, 11.2 p.: Centrinė pakomisė, Karo medicinos centro viršininko nurodymu, vertina regioninėse pakomisėse priimtų ekspertinių išvadų pagrįstumą, atitiktį karinės medicinos ekspertizės atlikimą reglamentuojantiems teisės aktams, teikia siūlymus ir išvadas; ir Karo prievolės įstatymas, 15 str. 1 d. 14 p.

³⁶ KMEK centrinės pakomisės nuostatai, 11.2 p. Centrinės KMEK pakomisės viena iš funkcijų – Karo medicinos centro viršininko nurodymu vertinti regioninėse pakomisėse priimtų ekspertinių išvadų pagrįstumą, atitiktį karinės medicinos ekspertizės atlikimą reglamentuojantiems teisės aktams, teikti siūlymus ir išvadas.

sprendimų peržiūra nebuvo vykdoma kasmet. Ji vykdoma nereguliariai ir neapima visų (4) pakomisių. Audituojamuoju laikotarpiu Panevėžio ir Klaipėdos pakomisių medicinos ekspertizės aktai nebuvo vertinti, o 2022 m. vertinimas buvo atliktas tik Vilniaus ir Kauno KMEK pakomisėse. Atlikus patikrinimus nustatyta, kad bendra vertinimo kokybė dėl medicinos ekspertizės aktų turinio pildymo, medicinos duomenų pagrįstumo, ekspertinių išvadų ir ekspertinių nutarimų priėmimo yra patenkinama.

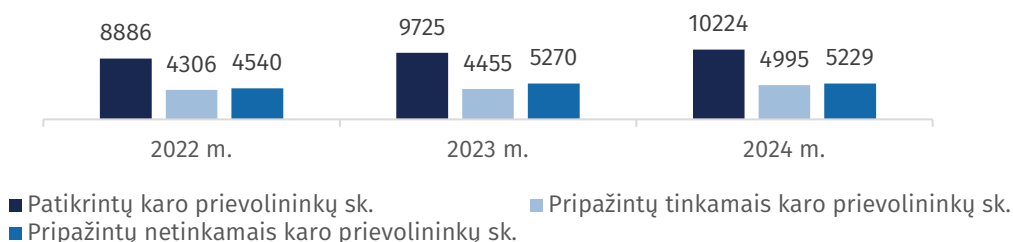
KMEK Centrinės pakomisės 2022 m. atlikti vertinimai Vilniaus ir KMEK pakomisėse:

– 2022 m. KMEK Centrinės pakomisės gydytojai specialistai vertino 119 KMEK RP Vilniuje medicinos ekspertizės aktų, kuriuose 2022 m. yra priimtas ekspertinis nutarimas „netinkamas“. Bendra vertinimo kokybė dėl medicinos ekspertizės aktų turinio pildymo, medicinos duomenų pagrįstumo, ekspertinių išvadų ir ekspertinių nutarimų priėmimo yra patenkinama.

– 2022 m. KMEK Centrinės pakomisės gydytojai specialistai vertino 64 KMEK RP Kaune medicinos ekspertizės aktų, kuriuose 2022 m. sausio mėn. yra priimtas ekspertinis nutarimas „netinkamas“. Bendra vertinimo kokybė dėl medicinos ekspertizės aktų turinio pildymo, medicinos duomenų pagrįstumo, ekspertinių išvadų ir ekspertinių nutarimų priėmimo yra patenkinama. Kauno KMEK 2022 m. buvo parengtas medicinos ekspertizės aktų vertinimo rezultatų pateiktų pastebėjimų ir rekomendacijų įgyvendinimo planas.

26. Sukurta sisteminė ir periodiškai atliekama sprendimų peržiūra padėtų valdyti rizikas dėl priimamų sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo.
27. Audituojamu laikotarpiu daugiau nei pusė (2022 m. – 51 proc., 2023 m. – 54 proc., 2024 m. – 51 proc.) karo prievolininkų, šaukiamų į NPPKT, kuriems buvo atliktas sveikatos patikrinimas, pripažinti netinkamais atlikti tarnybą (11 pav.).

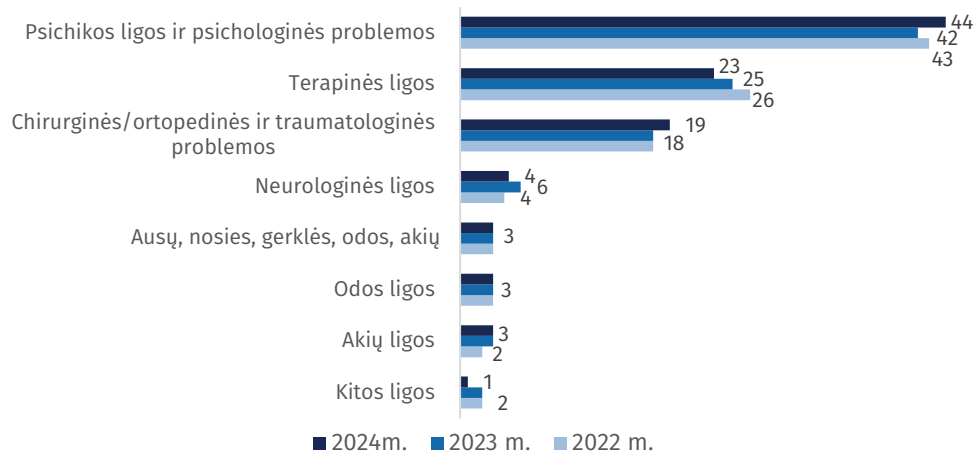
11 pav. Karinės medicinos ekspertizės komisijų pakomisių karo prievolininkų, šaukiamų į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, sveikatos patikrinimų statistika 2022–2024 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo medicinos tarnybos duomenis

28. Iš pripažintų netinkamais atlikti NPPKT nuo 42 iki 44 proc. yra netinkami karinei tarnybai dėl psichikos sveikatos sutrikimų ir psichologinių problemų (12 pav.).

12 pav. Į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą šaukiamų karo prievolinkų dažniausios sveikatos problemos 2022–2024 m. (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo medicinos tarnybos duomenis

29. Atsižvelgdami į didelį netinkamų kandidatų į NPPKT skaičių dėl psichikos ligų ir psichologinių problemų, vertinome, ar visos (6) KMEK pakomisės turi įrankius, kurie leidžia įsitikinti šių diagnozių pagrįstumu, kai karo prievolinkai pateikia pažymą iš kitų gydymo įstaigų apie psichikos sveikatos sutrikimus³⁷. Nustatėme, kad KMEK pakomisėms nebuvo sudarytos sąlygos įsitikinti diagnozių pagrįstumu, kadangi „e. sveikata“ IS dažniausiai šių diagnozių nėra, nes nekarinėms sveikatos priežiūros įstaigoms nėra prievolės suvesti šiuos duomenis į „e. sveikata“ IS.

Pokyčiai audito metu ir planuojami pokyčiai: 2024-08-26 priimtas sveikatos būklės vertinimo kriterijų ir metodikos³⁸ pakeitimas, numatantis, kad kandidatai atlikti NPPKT ir turintys nežymių, pirmą kartą nustatytų psichikos ir elgesio sutrikimų, ir (ar) nereikalaujantys medikamentinio gydymo, yra tinkami privalomai pradinei karo tarnybai, o turintys vidutinio sunkumo sutrikimų vertinami individualiai. Modernizavus ESBI IS³⁹, nuo 2025-05-01 įsigalios Psichikos sveikatos modulis⁴⁰, pagal kurį duomenys bus suvedami į „e sveikata“ ir KMEK suteikiamos teisės peržiūrėti įrašus asmenų psichikos sveikatos istorijoje⁴¹.

³⁷ KMEK nuostatai, psichiatro pareigybės aprašymas, 15 ir 18 p. Psichiatras atlieka karinę medicinos ekspertizę, priima ekspertines išvadas apie tiriamų asmenų tinkamumą į privalomąją karo tarnybą <...> sveikatą. Psichiatras atsako už teikiamų paslaugų kokybę, profesionalumą, ekspertinės išvados teisingumą.

³⁸ Krašto apsaugos ministro 2024-08-26 įsakymu Nr. V-787 priimtas krašto apsaugos ministro 2020-06-03 įsakymo Nr. V-449 „Dėl Tinkamumo karo, šaulio koviniame būryje ar žvalgybos pareigūno tarnybai pagal sveikatos būklę kriterijų ir sveikatos būklės įvertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimas.

³⁹ ESBI IS – Elektroninė sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinė sistema.

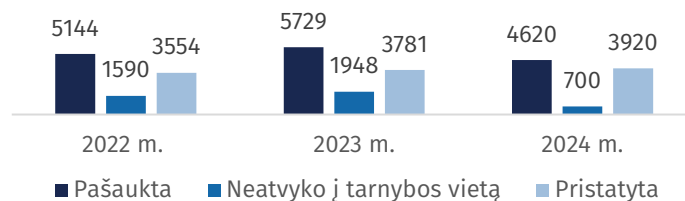
⁴⁰ Sveikatos apsaugos ministro 2015-05-26 įsakymu Nr. V-657 patvirtintas Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašas (redakcija, galiojanti nuo 2025-05-01).

⁴¹ Ten pat, 48. 2 p.

Visi karo prievolinkai privalo atvykti į tarnybą paskirtą dieną ir į Karo medicinos ekspertizės komisijos pakomises pasitikrinti sveikatos

30. Karo prievolinkai pagal KPKT nurodymą <...> turi laiku atvykti į karo prievolę administruojančią krašto apsaugos sistemos instituciją ar šaukimo punktą <...> ⁴² pasitikrinti sveikatos⁴³. Vertinome, ar visi karo prievolinkai atvyko į tarnybą paskirtą dieną ir į KMEK pakomises pasitikrinti sveikatos⁴⁴.
31. Karo prievolinkai, neatvykę į tarnybos vietą paskirtą dieną, 2022 m. sudarė 31 proc., 2023 m. – 34 proc., 2024 m. neatvykusiųjų buvo dvigubai mažiau ir sudarė 15 proc. (13 pav.).

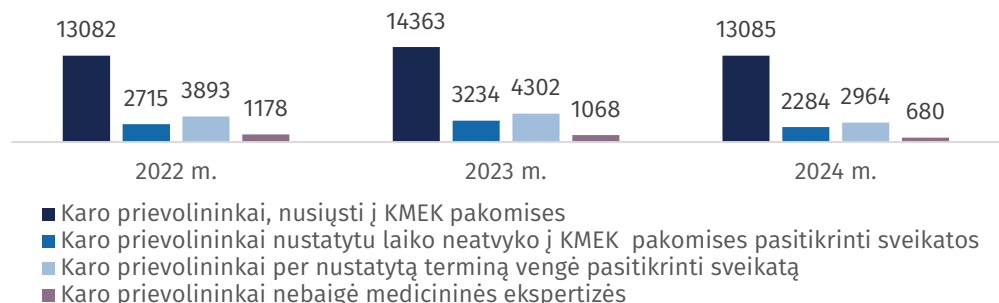
13 pav. 2022–2024 m. pašaukti į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą ir neatvykę į tarnybos vietą paskirtą dieną karo prievolinkai (atvejų sk.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

32. Karo prievolinkai, neatvykę į KMEK pakomises pasitikrinti sveikatos, 2022 m. sudarė 21 proc., 2023 m. – 23 proc., 2024 m. – 17,5 proc. (14 pav.).

14 pav. Nusiųstų ir į Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomises nustatytu laiku neatvykusių, per nustatytą terminą vengusių pasitikrinti sveikatą, nebaigusių medicininės ekspertizės karo prievolinkų sk. 2022–2024 m.

KMEK pakomisės – Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisės

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

33. Karo prievolinkai į tarnybos vietą paskirtą dieną ir paskirtu laiku į KMEK pakomises pasitikrinti sveikatos gali neatvykti dėl pateisinamų ⁴⁵ priežasčių. Visiems

⁴² Karo prievolės įstatymas, 37 str. 1 d. 2 p.

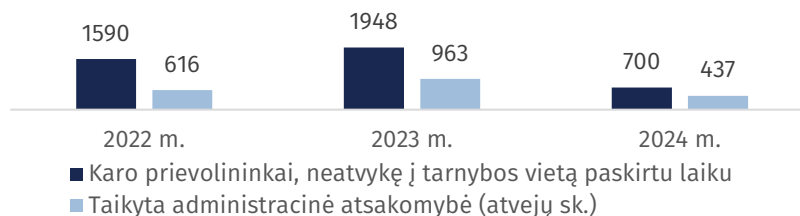
⁴³ Ten pat.

⁴⁴ Krašto apsaugos ministro 2016-05-27 įsakymu Nr. V-487 patvirtinti LK KPKT nuostatai (2023-06-01 įsakymo Nr. V-457 redakcija), 25 p., Karo prievolės įstatymas, 6 str. 6 p. Karo prievolinkai skiriami atlikti nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą tik teisės akty nustatyta tvarka patikrinus jų sveikatą ir nustačius, kad jie tinkami atlikti nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą (Karo prievolės įstatymas, 31 str. 6 p.).

⁴⁵ Pateisinamos priežastys numatytos Karo prievolės įstatymo 37 str. 3 d.: karo prievolę administruojančiai krašto apsaugos sistemos institucijai adresuota sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos pažyma patvirtinta liga, dėl kurios asmuo negali atvykti; karo prievolinko šeimos nario ar jo artimojo giminaičio mirtis; stichinė nelaimė; Lietuvos Respublikos teritorijos okupacija ar blokada; kitos teisės aktuose nustatytos aplinkybės, dėl kurių apribotos karo prievolinko judėjimo galimybės.

nepateisinusiems savo neatvykimo inicijuojami administracinio nusižengimo tyrimai ir gali būti skiriamos administracinės nuobaudos. Be pateisinamos priežasties paskirtą dieną neatvykusiems į tarnybos vietą administracinė atsakomybė 2022 m. taikyta 39 proc., 2023 m. – 49 proc., 2024 m. – 62 proc. karo prievolinkams (15 pav.).

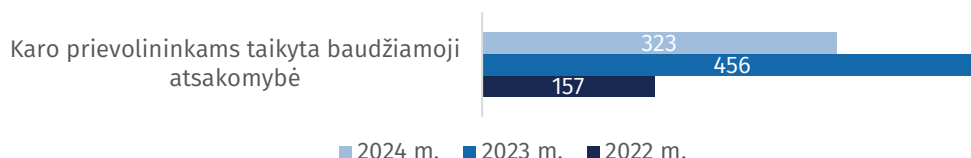
15 pav. Administracinės atsakomybės taikymas 2022–2024 m., pažeidus Administracinių nusižengimų kodekso 558 str. (atvejų sk.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

Karo prievolinkams, vengiantiems šaukimo į privalomąją karo tarnybą, taikoma baudžiamoji atsakomybė⁴⁶. 2024 m. tokių atvejų sumažėjo 30 proc. (-133 atvejai), palyginti su 2023 m. (16 pav.).

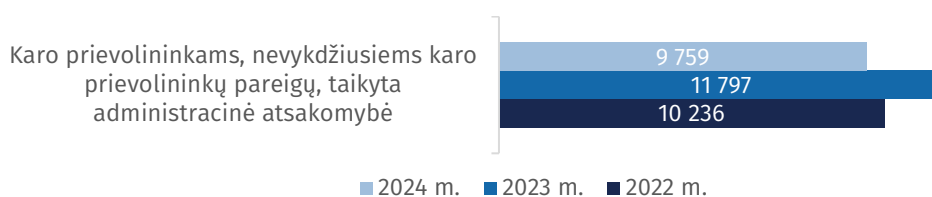
16 pav. Karo prievolinkams, vengusiems šaukimo į privalomąją karo tarnybą, 2022–2024 m. taikyta baudžiamoji atsakomybė (atvejų sk.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

34. Karo prievolinko pareigų nevykdymas (ANK 560 str.) apima neatvykimą į KMEK, vengimą per nustatytą terminą pasitikrinti sveikatą, medicininės ekspertizės nebaigimą, duomenų nepateikimą laiku. Karo prievolinkams, nevykdžiusiems pareigų⁴⁷, taikytų administracinės atsakomybės atvejų skaičius 2024 m., palyginti su 2022 m., sumažėjo 4,6 proc. (-477 atvejai) (17 pav.).

17 pav. Karo prievolinkams 2022–2024 m. taikyta administracinė atsakomybė pagal Administracinių nusižengimų kodekso 560 str. (atvejų sk.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

35. Pritaikius administracinę atsakomybę, karo prievolinkams skirtų baudų sumos 2022 m. sudarė 767 tūkst. Eur, 2023 m. – 1,11 mln. Eur, 2024 m. – 860 tūkst. Eur⁴⁸.

⁴⁶ Baudžiamojo kodekso 314 straipsnis. Šaukimo į privalomąją karo tarnybą vengimas, 2 d.: karo prievolinkas, vengęs šaukimo į privalomąją karo tarnybą, jeigu nebuvo požymių, nurodytų šio straipsnio 1 dalyje, padarė baudžiamąjį nusižengimą ir baudžiamas bauda arba areštu.

⁴⁷ ANK 560 str. Karo prievolinko pareigų nevykdymas. 1 d. 1. Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme nustatytų karo prievolinkų pareigų, išskyrus šio kodekso 558 straipsnyje numatytus atvejus, nevykdymas, paskirtų atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą karo prievolinkų pareigų nevykdymas užtraukia baudą nuo šešiasdešimt iki devyniasdešimt eurų.

⁴⁸ KPKT 2025-02-07 el. paštu pateikta informacija.

36. Siekiant, kad karo prievolinkai paskirtą dieną atvyktų į tarnybos vietą ir į KMEK pasitikrinti sveikatos, KPKT taiko tokias priemones:

Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos priemonės

Taikomos neatvykusiems paskirtą dieną į tarnybos vietą:	Taikomos neatvykusiems paskirtu laiku į KMEK pasitikrinti sveikatos:
<ul style="list-style-type: none"> – informavimas SMS žinute, el. paštu ir telefonu; – kontroliuojami karo prievolinkams išduoti nedarbingumo pažymėjimai; – administracinė atsakomybė 	<ul style="list-style-type: none"> – individualus karo prievolinkų informavimas likus iki 7 dienų ir likus iki 24 valandų apie prievolę atvykti į KMEK; – kiekvienas karo prievolinkas kartu su siuntimu į KMEK gauna atmintinę, kurioje pateikta visa aktuali informacija; – KPKT poskyriai sudaro „budinčius“ karo prievolinkų sąrašus (2–3 asmenys per dieną), kurie būna pasiruošę atvykti į KMEK tą pačią dieną, vietoje neatvykusių karo prievolinkų; – administracinė atsakomybė

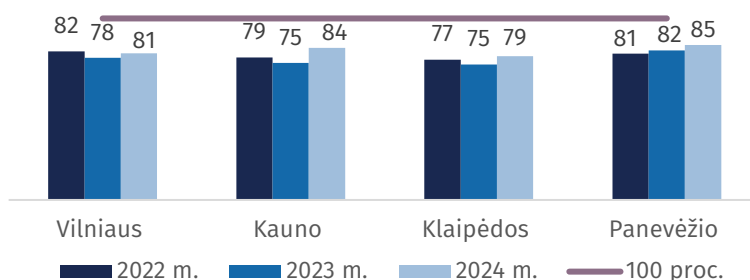
37. KPKT taikomos kontrolės priemonės padeda užtikrinti, kad karo prievolinkai į tarnybos vietą prisistatytų laiku ir laikytųsi tarnybos reikalavimų.

Karo prievolinkų, neatvykusių į tarnybos vietą paskirtą dieną, tolesnio administravimo pavyzdys

Į A batalioną 2024 m. rugsėjo 2 d. be pateisinamos priežasties neatvyko 12 karo prievolinkų (pristatyti 348). KPKT pateikė informaciją, kad iš 12 neatvykusių asmenų per rugsėjo mėn. 6 atvyko į tarnybą (3 – į B batalioną, 3 – į C batalioną). 6 buvo taikyta administracinė atsakomybė pagal Administracinių nusižengimų kodekso 558 str. 1 d. (1 iš jų rengiamas ikiteisminis raštas).

38. Šaukiamų į NPPKT karo prievolinkų neatvykimas į KMEK pakomises pasitikrinti sveikatos daro įtaką įgyvendinant KMEK pakomisių medicinos kvotų planus, kurie sudaromi pagal tai, kiek kiekviena pakomisė gali atlikti patikrinimų. 2022–2024 m. duomenimis, nė vienoje (4) KMEK pakomisėje NPPKT siuntimo į KMEK pakomises medicinos kvotų planai nebuvo įgyvendinti 100 proc. Tarp KMEK pakomisių medicinos kvotų planų įgyvendinimas reikšmingai nesiskyrė ir varijavo nuo 75 proc. iki 85 proc. (18 pav.).

18 pav. Šaukiamų į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą karių siuntimo į Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomises (4) medicinos kvotų planų įgyvendinimas 2022–2024 m. (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo medicinos tarnybos duomenis

39. Karo prievolinkai, neatvykę į tarnybos vietą paskirtą dieną ir į KMEK pakomises pasitikrinti sveikatos, prisidėjo prie to, kad planai pašaukti krašto apsaugos ministro nustatytą karo prievolinkų skaičių 2022–2023 m. nebuvo įgyvendinti visa apimtimi (2022 m. – 93 proc., 2023 m. – 99 proc.). Dėl neatvykusiųjų į KMEK pakomises taip pat neišnaudojamos KMEK pakomisių kvotos.

Pokytis audito metu: nuo 2025-01-25 priimti Karinės medicinos ekspertizės nuostatų pakeitimai, kuriais supaprastinta KMEK nutarimo apie asmens tinkamumą tarnybai išdavimo tvarka 17-mečiams, kad nutarimas gali būti išduodamas nekviečiant karo

prievolininko į komisiją⁴⁹, įvertinus tinkamumą pagal karo prievolininko sveikatos būklės deklaraciją ir „e. sveikata“ IS duomenis.

1.3. Tobulintinas savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos ir aktyviojo kariuomenės personalo rezervo administravimas

40. Krašto apsaugos savanorių pajėgos – neatskiriama moderniai organizuojamos Lietuvos kariuomenės dalis. Jos užduotis – pasiruošti teritorinei krašto gynybai⁵⁰. Aktyvusis kariuomenės personalo rezervas – karo prievolininkai, įgiję pagrindinį karinį parengtumą, kurių turimi kariniai įgūdžiai periodiškai atnaujinami mokymuose ir pratybose⁵¹. Aktyviojo rezervo kariai gali būti pašaukti atlikti taikos metu užduotis, paskelbus karo padėtį ir (arba) mobilizaciją. Aktyviojo kariuomenės personalo rezervas yra svarbus nacionaliniam saugumui, užtikrinant rezervo kariais pajėgų papildymą krizės ar karo atveju, išlaikant valstybės gynybinį pajėgumą.

Nepakanka kriterijų, atrenkant motyvuotus kandidatus į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą

41. KPKT regioniniai skyriai gauna prašymų kandidatuoti į SNKT iki 5 kartų daugiau (pvz., 2024 m. KASP 2 ir 8 rinktinės), nei planuojama priimti SNKT karių (4 lentelė). Taip pat didelis karių, paliekančių tarnybą savo iniciatyva, skaičius, pvz., 2024 m. duomenimis, iš tarnybos savo iniciatyva atleisti SNKT kariai sudaro apie 63 proc. visų atleistų SNKT karių. 2023 m. LKA atliko SNKT karių pasitenkinimo tarnyba tyrimą, kurio metu buvo išsakyta nuomonė, kad į SNKT turėtų būti atrinkti labiau motyvuoti kariai.

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEĮSLAPTINTA

4 lentelė. 2023–2024 m. nustatytas planas priimti į SNKT karių skaičius ir gautų kandidatų prašymų į SNKT skaičius pagal teritorinius padalinius

	2023 m.		2024 m.	
	PLANAS	PRAŠYMAI	PLANAS	PRAŠYMAI
KASP rinktinė:				
KASP 1 rinktinė (Alytus)	120	141	101	218
KASP 2 rinktinė (Kaunas)	131	268	75	390
KASP 3 rinktinė (Klaipėda)	163	192	129	290
KASP 5 rinktinė (Panevėžys)	94	169	85	211
KASP 6 rinktinė (Šiauliai)	101	191	75	282
KASP 8 rinktinė (Vilnius)	144	323	68	364
KMT		8	0	24
Ris bn.		3	0	8
Inžinerijos bn.		6	0	9
VISO:	753	1301	533	1796

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Kariuomenės personalo komplektavimo tarnybos pateiktus duomenis

⁴⁹ Vyriausybės 2025-01-22 nutarimu Nr. 28 priimti Karo medicinos ekspertizės nuostatų pakeitimai, 44⁵ p.

⁵⁰ <https://www.karys.lt/tarnybos-budai/savanoriska-nenuolatine-karo-tarnyba/40> (žiūrėta 2025-02-17).

⁵¹ <https://www.karys.lt/tarnybos-budai/aktyvusis-rezervas/44> (žiūrėta 2025-02-17).

42. Vertinome, ar Apraše⁵² nustatyti kandidatų į SNKT vertinimo kriterijai. Nustatėme, kad, vykdant kandidatų reitingavimą, Personalo administravimo informacinėje sistemoje PerVIS taikomi ne tik trys Priėmimo tvarkos aprašo 2 priede nustatyti kandidatų vertinimo kriterijai (išsilavinimas, sveikatos būklė, atlikta NPPKT tarnyba ir (ar) dalyvavimas Lietuvos šaulių sąjungoje), bet ir papildomi kriterijai, kurių Apraše nėra:
- ✓ vertinamas kandidato fizinis parengtumas;
 - ✓ visų (6) RKPKS paaiškinimu, surinkus vienodą konkursinį balą, prioritetą taikomas kandidatui, anksčiau pateikusiam prašymą tarnauti.
43. Auditorių nuomone, tikslinga nustatyti ne tik kandidatų į SNKT atrankos įvertimo kriterijus, atitinkančius praktikoje taikomus kriterijus, nes visi praktikoje taikomi kandidatų atrankos vertinimo kriterijai buvo nepakankami atrenkant motyvuotus kandidatus į SNKT. Siekiant mažinti atleidžiamų dėl neaktyvumo ir atleistų savo iniciatyva SNKT karių skaičių, tikslinga apsvastyti papildomus kandidatų motyvacijos tarnybai kriterijus, sudarančius prielaidas atrinkti labiausiai motyvuotus kandidatus.

Lietuvos kariuomenė nevaldo aktualios informacijos apie aktyvaus kariuomenės personalo rezervo karių įgytą išsilavinimą ir kompetencijas

44. Aktyviajame personalo rezerve esančių karo prievolinių skaičius 2024-12-31 buvo daugiau kaip 31 tūkst. karių. 2022–2024 m. iki 20 proc. didinamas šaukimo į ARKM planas, taip pat daugėja į pratybas AKPR pašauktų karių. Palyginti 2023 m. ir 2024 m., šaukimo planas padidintas 786 kariais, 2024 m. pašaukta 772 daugiau karių nei 2023 m. Vertinome, ar KPKT kasmet į pratybas ir (ar) mokymus pašaukia ne mažiau kaip 95 proc. planuoto pašaukti AKPR karių skaičiaus. Nustatėme, kad į pratybas ir (ar) mokymus 2023–2024 m. pašaukta apie 96 proc. planuoto pašaukti AKPR karių skaičiaus (5 lentelė). Todėl svarbu valdyti informaciją apie AKPR karių įgytą išsilavinimą ir kompetencijas, siekiant atrinkti ir pašaukti į pratybas AKPR karius, turinčius reikiamas specialybes ir kompetencijas, taip pat, esant poreikiui, turėti galimybę komplektuoti PKT personalą iš į rezervą įtrauktų karo prievolinių.

5 lentelė. 2022–2024 m. planuotas šaukti ir pratybose / mokymuose AKPR dalyvavusių karių skaičius

Metai	Šaukimo į ARKM planas	Pašaukta	Faktiškai dalyvavusių pratybose AKPR karių skaičius	Įvykdymo proc.
2022	2 834	2 649	2 649	93 %
2023	2 834	2 721	2 721	96 %
2024	3 600	3 493	3 490	96,5 %

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Kariuomenės personalo komplektavimo tarnybos pateiktus duomenis

45. Karo prievolės įstatymas nustato, kad Karo prievolinių registre nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais tvarkomi karo prievolinių asmens duomenys, taip pat gali būti tvarkomi karo prievolinių specialiųjų kategorijų asmens duomenys⁵³. Vertinome, ar KPKT turi informacijos apie kiekvieno AKPR kario turimą išsilavinimą ir turimas specialybes⁵⁴.

⁵² Krašto apsaugos ministro 2018-08-31 įsakymu Nr. V-802 patvirtinto Priėmimo į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą, kario savanorio ir kito savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kario sutarčių sudarymo tvarkos aprašas.

⁵³ Karo prievolės įstatymas, 35 str. 1 d.

⁵⁴ Audito kriterijus suderintas su LK.

Nustatėme, kad KAS personalo administravimo IS duomenys sisteminami tik apie civilinį išsilavinimą iki tarnybos ir tarnybos metu baigtus kursus, taip pat kariniuose vienetuose įgytas kompetencijas, tačiau LK neturi informacijos apie kiekvieno AKPR kario turimą išsilavinimą ir turimas specialybes, įgytas baigus tarnybą. LK KPKT ir Gynybos štabas pateikė paaiškinimą.

Karo prievolės komplektavimo tarnybos paaiškinimas, kodėl nerenkami asmens duomenys apie karių įgytas kompetencijas

BDAR reikalavimai riboja KAS subjektus rinkti visų AKPR karių, kaip civilių, įgytas kompetencijas po atleidimo iš tikrosios karo tarnybos, nes šiuo metu poįstatymiais teisės aktais nėra apibrėžtas šių duomenų naudojimas karo prievolinių šaukimo ar personalo administravimo procesuose, atitinkamai negalima teisiškai pagrįsti šių duomenų reikalingumo ir teisėto naudojimo. Todėl šiuo metu po kario atleidimo iš tikrosios karo tarnybos nėra renkami duomenys apie karių įgytą išsilavinimą ir įgytas kvalifikacijas civilinėse mokymo įstaigose, išskyrus atvejus, kai karys pats teikia tokius duomenis, susijusius su pareigomis, į kurias jis pretenduoja. Taip pat nėra sukurtos civilinių specialybių prilyginimo karinėms specialybėms procedūros, kad prilygintos civilinės specialybės galėtų būti panaudojamos efektyvesniam karo prievolės administravimui ir šaukimui į privalomąją karo tarnybą.

46. Auditorių vertinimu, Karo prievolės įstatymas⁵⁵ ir Registro nuostatai⁵⁶ numato daugiau galimybių rinkti informaciją apie karius, pvz., įgytą išsilavinimą, įgytą ir turimą kvalifikaciją (-as), nei šiuo metu renkama informacija pagal krašto apsaugos ministro patvirtintą aprašą, pagal kurį renkama informacija, reikalinga tik ryšiams palaikyti⁵⁷. Renkama informacija apie AKPR karių po tikrosios karo tarnybos įgytą išsilavinimą ir kompetencijas sudarytų prielaidas pašaukti į pratybas AKPR karius, turinčius reikiamas specialybes ir kompetencijas, taip pat, esant poreikiui, leistų komplektuoti kariuomenės personalą iš į rezervą įtrauktų karo prievolinių.

1.4. RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

47. Gynybos štabo paaiškinimu, nuolatinis KAS finansavimo didinimas leido užtikrinti reikiamų atsargų sukaukimą, leidžia reaguoti į situaciją ir užtikrinti tiekimą, todėl SNKT karių, aprūpintų ekipuotės elementais, kasmet daugėja. Prioritetas buvo aprūpinti NPPKT ir PKT karius ir tik jį užbaigus pradėtas KASP vienetų aprūpinimas. Siekiant užtikrinti karių saugumą ir gyvybių apsaugą, svarbu ir toliau siekti, kad būtų užtikrinamas visų AKPR karių, neapsiribojant tik dalyvaujančiais pratybose, bet ir į AKPR įtrauktų karių aprūpinimas ekipuote.

⁵⁵ Karo prievolės įstatymas, 35 str. 1 d.

⁵⁶ Vyriausybės 20218-02-12 nutarimu Nr. 150 patvirtinti Lietuvos Respublikos karo prievolinių registro nuostatai, 14.2.2.2 ir 14.2.2.3 p.

⁵⁷ Krašto apsaugos ministro 2012-05-28 įsakymu Nr. V-558 patvirtintas Karo prievolinių skyrimo į tarnybą aktyviajame rezerve ir atleidimo iš jos, šaukimo į tarnybą rezerve ar paskelbus mobilizaciją, skyrimo į pareigas kariniame vienete ir atleidimo iš jų ir tarnybos dienų apmokėjimo tvarkos aprašas, 6 ir 15 p.

1.5. Trūksta žmogiškųjų išteklių karo prievolės komplektavimo administravimui

48. LK KPKT uždaviniai yra vykdyti LK ir kitų KAS institucijų karinio personalo komplektavimą ir užtikrinti verbavimo į LK ir kitas KAS institucijas įgyvendinimą⁵⁸. Vertinome, ar LK KPKT kasmet laisvų pareigybių skaičius neviršija 10 proc.⁵⁹. Nustatėme, kad laisvų pareigybių skaičius audituojamu laikotarpiu neviršijo 10 proc., tačiau 2024 m., palyginti su 2023 m., padidėjo 2,1 proc.: 2023-12-31 laisvos pareigybės sudarė 4,5 proc. (10 etatų iš 220), 2024-12-31 – 6,6 proc. (15 etatų iš 226).
49. Laisvų pareigybių padidėjimas nuo 10 iki 15 signalizuoja galimus iššūkius ateityje ir gali apsunkinti skubų LK karinių vienetų komplektavimą, ypač kai didėja užduočių apimtys pagal KAS stiprinimo ir plėtros programą (kasmet didėja NPPKT, PKT, SNKT karių ribiniai skaičiai). KPKT raštais kreipėsi į LK GŠ, prašydama tarpininkauti ieškant tinkamų kandidatų į pareigybes pagal esamus karinius laipsnius arba leisti pakeisti šiuo metu esamus pareiginius laipsnius į žemesnius, kad būtų galima lengviau užpildyti laisvas pareigybes. KPKT nuo 2025-03-01 reorganizuojama į Karo komendantūrų valdybą, tam KPKT nuo 2025 m. skirti 103 papildomi etatai.
50. KMEK (centrinės pakomisės ir regioninių pakomisių) personalinę sudėtį, regioninių pakomisių skaičių ir veiklos regionus nustato krašto apsaugos ministras ar jo įgaliotas KMT vadovas⁶⁰. Vertinome, ar visose (6) KMEK pakomisėse laisvų pareigybių skaičius ne didesnis nei 10 proc.
51. KMEK pakomisių personalas komplektuojamas pagal Personalo ir aprūpinimo lenteles (toliau – PAL). Jose visų regioninių pakomisių sudėtis yra ir komplektuojama iš 9 arba 8 asmens sveikatos priežiūros specialistų⁶¹. Pakomisės sudėtis gali būti formuojama tiek iš civilių gydytojų, tiek iš PKT karių (karo medicinos gydytojų). Laikoma, kad pakomisė yra sukomplektuota, jei joje yra reikalingų specialistų. Audituojamu laikotarpiu visose 6 KMEK pakomisėse laisvų pareigybių skaičius sudarė daugiau nei 10 proc., išskyrus 2023 m. Vilniaus pakomisę. Šiaulių pakomisė nesukomplektuota, todėl neveikia, o iš 2022–2024 m. užimtų 1–2 gydytojų etatų vienas darbuotojas yra išėjęs vaiko auginimo atostogų, kitas – karo medicinos gydytojas psichiatras – dirba Kauno ir pagal poreikį – kitose KMEK pakomisėse.

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

52. Dėl neveikiančios KMEK pakomisės Šiauliuose, karo prievolinkai siunčiami tikrintis sveikatos į kitus miestus, o tai didina krūvį kitoms KMEK pakomisėms. KMT teigimu,

⁵⁸ Krašto apsaugos ministro 2016-05-27 įsakymu Nr. V-487 patvirtinti Lietuvos kariuomenės Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos nuostatai (2023-06-01 įsakymo Nr. V-457 redakcija), 11.2 p. ir 11.3 p.

⁵⁹ KPKT uždavinys ir funkcijos: vykdyti LK ir KAS institucijų karinio personalo komplektavimą; Vyriausybės 2024-03-21 nutarimu Nr. XIV-2505 patvirtintos KAS stiprinimo ir plėtros programos 15 p. nustatyta: siekiant skubiai pildyti karinius vienetus, būtina toliau gerinti personalo pritraukimo į tarnybą priemones.

⁶⁰ Vyriausybės 2022-07-12 nutarimu Nr. 1125 patvirtinti Karinės medicinos ekspertizės nuostatai, 7 p.

⁶¹ Tuo atveju, kai klinikinės fiziologijos gydytojas nutraukia darbo santykius, klinikinės fiziologijos gydytojo pareigybė būtų negrįžtamai uždaroma ir ieškomas naujas vidaus ligų gydytojas. Tai yra pakomisės būtų komplektuojamos iš 2 vidaus gydytojų (be klinikinio fiziologo).

gydytojų trūkumo galimos priežastys yra nekonkurencingi atlyginimai LK, palyginti su viešojo sektoriaus ASPJ (ypač regionuose), karas Ukrainoje, bendras gydytojų trūkumas Lietuvoje, gydytojų fizinio parengimo stoka (stojant į PKT) ir kt. Nustatėme, kad KMEK pakomisių PKT karių gydytojų atlygis yra artimas rajono ir regiono ligoninių gydytojams, tačiau civilių gydytojų atlygis KMEK pakomisėse yra mažiausias iš visų ASPJ ir gali būti nepakankamas pritraukiant kvalifikuotus specialistus (19 pav.).

19 pav. Asmens sveikatos priežiūros įstaigų vidutinio darbo užmokesčio palyginimas su Karinės medicinos ekspertizės pakomisių profesinės karo tarnybos karių medicinos gydytojų ir civilių gydytojų, dirbančių pagal darbo sutartį, vidutiniu darbo užmokesčiu 2024 m. (tūkst. Eur)

VDU – Vidutinis darbo užmokestis

KMEK pakomisės – Karinės medicinos ekspertizės komisijų pakomisės (centrinė ir regioninės)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės ir VLK duomenis⁶²

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

2. PRIEMONĖS, TAIKOMOS SIEKIANT IŠLAIKYTI KARIUS TARNYBOJE, TURI BŪTI REZULTATYVESNĖS

53. Siekiant skubiai pildyti karinius vienetus, būtina toliau gerinti personalo išlaikymo joje priemonės, gerinti karių tarnybos sąlygas⁶³. Karių išlaikymas tarnyboje – svarbus veiksnys, užtikrinantis kariuomenės kovinį pajėgumą, patirtį ir profesionalumą. Ilgiau tarnybą atliekantys kariai įgyja vertingos patirties, kuri yra svarbi tiek vykdant operacijas, tiek rengiant ir mokant naujus karius. Išlaikant motyvuotus, patyrusius ir lojalius karius, stiprinamas nacionalinis saugumas, gerinama kariuomenės parengtis ir užtikrinamas ilgalaikis gynybos sistemos stabilumas.

⁶²Prieiga per internetą:

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrjoiYjVhMzI4MjltYzlhOS00MGRhLW11ODUtMzRiNDAYOWExYzliiwidCI6IjA3ZTZlZTM1LTY4MTQ0tNDc5MCO4NjY5LTgwNzY3Njk0YzI4ZCIsImMiOiI9> (žiūrėta 2025-01-27).

⁶³ Vyriausybės 2024-03-21 nutarimu Nr. XIV-2505 patvirtinta KAS stiprinimo ir plėtros programa, 15 p., 29.2 p.

2.1. Priemonės, taikomos siekiant išlaikyti karininkus ir puskarininkius profesinėje karo tarnyboje, nepakankamai taiklios

Per trejus metus 4,6 proc. išaugo laisvų karininkų pareigybių skaičius

RIBOTO NAUDOJIMO

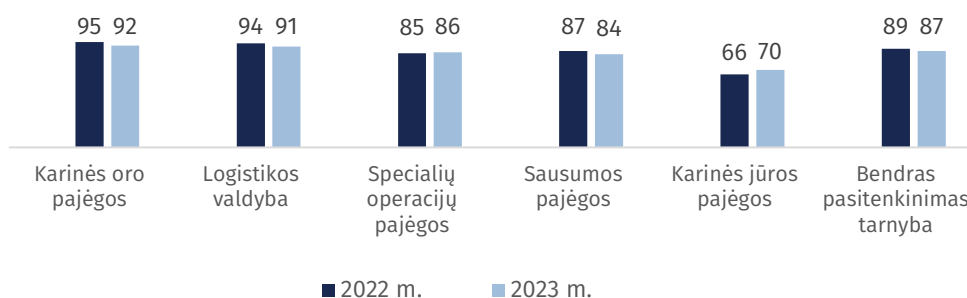
<...>

NEJSLAPTINTA

54. Pagal 2022–2023 m. atliktas kiekybines sociologines apklausas, kurias atliko LKA, įgyvendindama mokslo tiriamąjį darbą „Lietuvos kariuomenės raidos besikeičiančioje tarptautinio saugumo aplinkoje tyrimai“, buvo nustatyta (20 pav.), kad:

- ✓ bendras LK PKT karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis 2022 m. buvo 89 proc., 2023 m. – 87 proc.,
- ✓ 2023 m. patenkintų tarnybos sąlygomis karininkų buvo 85 proc., puskarininkių ir kareivių – 89 proc. Iš visų nepatenkintų tarnybos sąlygomis 2023 m. didžiausią dalį sudarė karininkai – 11 proc., nepatenkintų puskarininkių – 7 proc., karių – 4 proc.

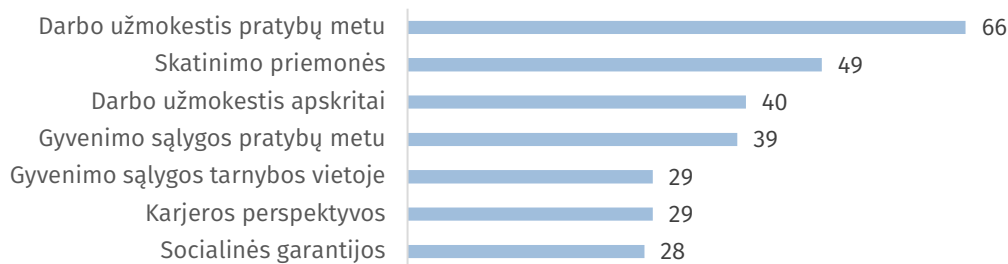
20 pav. Profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimas tarnyba pagal programas 2022–2023 m. (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos karo akademijos atliktas apklausas

55. LKA atliktoje 2023 m. apklausoje buvo pateikta 15 klausimų apie tai, kas gali netenkinti PKT karių tarnyboje (21 pav.):

21 pav. Profesinės karo tarnybos karių, nepatenkintų tarnyba, apklausoje nurodytos priežastys, kas jų netenkina (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos karo akademijos atliktas apklausas

56. LK GŠ pateikė užsienio šalių praktiką dėl PKT karių skatinimo pagal EUROMIL atliktą tyrimą – Verbavimas ir išlaikymas Europos ginkluotosiose pajėgose:

Užsienio šalių praktika dėl PKT karių skatinimo pagal EUROMIL atliktą tyrimą – Verbavimas ir išlaikymas Europos ginkluotosiose pajėgose

- ✓ Ekonominės priemonės: 1) darbo užmokesčio didinimas, 2) teisės į papildomą pensiją, 3) kompensacija už nereguliarus darbo valandas
- ✓ Konkurencingumo ir karjeros galimybės
- ✓ Darbo sąlygų gerinimas: gyvenimo ir darbo pusiausvyra
- ✓ Gerinti gyvenimo sąlygas kariniuose daliniuose

57. Nustatėme, kad 2022–2024 m. PKT kariams buvo taikytos įvairios finansinės priemonės (22 pav.):

22 pav. 2022–2024 m. profesinės karo tarnybos kariams taikytos finansinės priemonės

2021-07-01	2022-04-01	2022-06-01	2022-08-01	2022-09-01	2022-10-01	2024-01-01	2025-01-01
<ul style="list-style-type: none"> • Butpinigiai +127–273 Eur/mėn. (+ 53 proc.) • Kelionpinigiai + 2 ct./km (+25 proc.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kelionpinigiai 8 + 2 ct./km (+25 proc.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Maistpinigiai 240+135 Eur/mėn. (+56 proc.) • 375 Eur/mėn. 12,5 Eur/k.d. 	<ul style="list-style-type: none"> • Priemoka turintiems trūkstamas profesijas • Vienkartinė išmoka karo gydytojams 	<ul style="list-style-type: none"> • Priedai už: Kvalifikacines kategorijas (+25 proc.); Ypatingą specifiką (+25 proc.); Atsakomybę (+28 proc.); Kompensacija TO (+93 proc.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarnybinis atlyginimas + 8 proc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarnybinis atlyginimas +5,5 proc. • Išmoka kas 5 tarnybos m. (PKT–1125–4950 Eur KS ir KSNKT 225–2250 Eur) • Išmoka NPPKT karių buitinėms išlaidoms 180+45=225 Eur (+20 proc.) • Priedas KS ir Aktyviojo rez. kariams už tarnybą kareivinių režimu + 7 Eur/d. • Priemokos už: Pavadavimą; Nesuteiktas poilsio dienas 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarnybinis atlyginimas + 5,5 proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės pateiktus duomenis

Nesudarytos patrauklios sąlygos karininkams ir puskarininkams likti tarnyboje

58. Vertinome, ar LK kasmet taikė bent 1 PKT karių išlaikymo tarnyboje priemonę, nukreiptą į „fokusuotas“ tikslines grupes (karininkus, puskarininkius)⁶⁴. Nors 2022–2024 m. LK PKT kariams buvo taikyta daug finansinių paskatų, tačiau nukreiptų į „fokusuotas“ tikslines grupes – karininkus ir puskarininkius – nebuvo kasmet taikyta bent 1 išlaikymo tarnyboje priemonė, pvz., 2022–2024 m. nebuvo sudarytos lankstesnės sąlygos karių rotacijai, netaikytas lankstesnis sutarčių pratęsimas, platesnis atrankų skelbimas (6 lentelė).

6 lentelė. Galimų „fokusuotų“ išlaikymo priemonių, nukreiptų į tikslines grupes, pavyzdžiai

Galimos priemonės	Valstybės kontrolės vertinimas	Lietuvos kariuomenės struktūrinių padalinių teikti siūlymai / pavyzdžiai
Lankstesnės sąlygos karininkų rotacijai	Vykdam rotaciją, karys perkeliamas į kitas pareigas vadovaujantis krašto apsaugos ministro įsakymu patvirtintu PKT karių perkėlimo ir PKT karininkų rotacijos tvarkos aprašu ⁶⁵ , pagal kurį kareiviai ir puskarininkiai gali teikti prašymus, kad juos įtrauktų į kandidatų į	KPKT, pristatydama 2023 m. veiklos rezultatus, pateikė siūlymą didinti karių motyvaciją likti tarnyboje iki sukaks 56 m. Pateikta viena iš priemonių, kaip tai pasiekti, – sudaryti lankstesnes sąlygas karių rotacijai, pvz., išstarnavus sutartyje numatytą laiką ar atsiradus tam tikroms aplinkybėms, leisti pereiti į kitą dalinį.

⁶⁴Audito kriterijus suderintas su KAM ir LK.

⁶⁵Krašto apsaugos ministro 2014-01-27 (redakcija, galiojanti nuo 2024-02-03) įsakymu Nr. V-58 patvirtintas Profesinės karo tarnybos karių perkėlimo ir profesinės karo tarnybos karininkų rotacijos tvarkos aprašas.

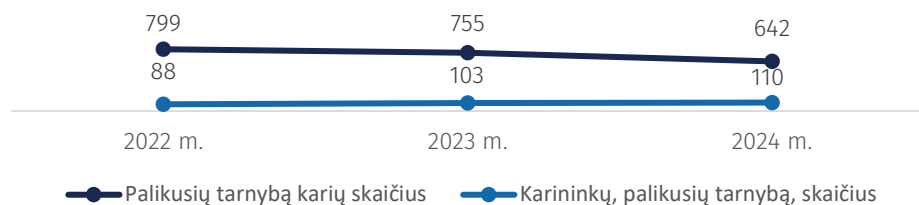
Galimos priemonės	Valstybės kontrolės vertinimas	Lietuvos kariuomenės struktūrinių padalinių teikti siūlymai / pavyzdžiai
	pareigas sąrašą (A sąrašą ⁶⁶), o karininkai – ne.	
Lankstesnis karininkų karo tarnybos sutarties pratęsimas	Įstatyme ⁶⁷ numatyti karo tarnybos sutarčių pratęsimo maksimalūs terminai, tačiau jokiame kitame teisės akte (pvz., krašto apsaugos ministro įsakyme) nėra nustatyti minimalūs sutarčių pratęsimo terminai, taip pat nenustatyta, kokioms aplinkybėms esant sutartis gali būti pratęsiama trumpesniai laikui.	PKT sutartys karininkams paprastai nėra pratęsimos mažiau nei 3 metams (išskyrus KASOKTJ numatytus atvejus). Tačiau jei asmuo, teikdamas prašymą pratęsti PKT sutartį mažiau nei 3 metams, pateikia svarius argumentus, sutartis galėtų būti pratęsta ir pagal karininko prašymą. Jei nenurodomi svarūs argumentai, sutartis paprastai pratęsiama ne mažiau kaip 3 metams. Priėmus sprendimą sutartį pratęsti ne kaip prašė karys, o pvz., 5 m., karys, atsižvelgdamas į šeiminius ateities planus, gali nutraukti PKT sutartį tik savo iniciatyva ministro nustatyta tvarka (KASOKTJ 37 str. 1 d.). Dėl puskarininkų ir kareivių PKT sutarčių pratęsimo – paprasčiau, nes sprendžia karinių vienetų vadai, vadovaudamiesi jų sudarytų patariamųjų komisijų rekomendacijomis.
Atranka į laisvas ir atsilaisvinančias karininkų ir puskarininkų pozicijas	Karininkus ir puskarininkius į laisvas ir atsilaisvinančias pozicijas skiria patariamasis komisijos ⁶⁸ .	Kariams nesudarytos lygios galimybės pretenduoti į tas pačias pareigas, t. y. atranka į laisvas ar atsilaisvinančias pareigybes nėra skelbiama (tas pats ir su karininkų pareigybėmis). Kandidatai, pageidaujantys pakeisti tarnybos vietą ar pareigas, ieško vietos kreipdamiesi į atitinkamo lygio kitus karius – savo dalinio vyr. puskarininkius ar į dalinį administruojantį personalą, tačiau šie asmenys gali pasiūlyti tik ribotas galimybes – jie informaciją valdo tik apie laisvas ir atsilaisvinančias pareigybes jų kariniame vienetė. Nėra mechanizmo, kaip skaidriai būtų atrenkami visi galimi kandidatai. Apie laisvas pozicijas sužino tik ribotas skaičius asmenų – komisija, ir galimai ne visi potencialūs kandidatai, dirbantys KAS ir norintys keisti tarnybos vietą, dalyvauja atrankoje į laisvas pareigas, todėl neatrenkamas tinkamiausias kandidatas. Skelbiant atrankas į laisvas ir atsilaisvinančias pareigybes, daliniams būtų palengvinta trūkstamo personalo paieška, kad laiku ir efektyviai būtų pasiūlytos pareigos to kario, kuris planuoja pakeisti tarnybos vietą.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės pateiktus duomenis

59. Veiksmingų priemonių tikslinėms grupėms trūkumas iš dalies lemia išaugusį karininkų ir puskarininkų, palikusį tarnybą, skaičių (26 pav.):

- 2022 m. visų palikusį PKT tarnybą 10,3 proc. sudaro karininkai, 2023 m. – 13,6 proc., 2024 m. – 17,1 proc. (23 pav.).

23 pav. Profesinę karo tarnybą palikusį karių ir karininkų skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo pateiktus duomenis

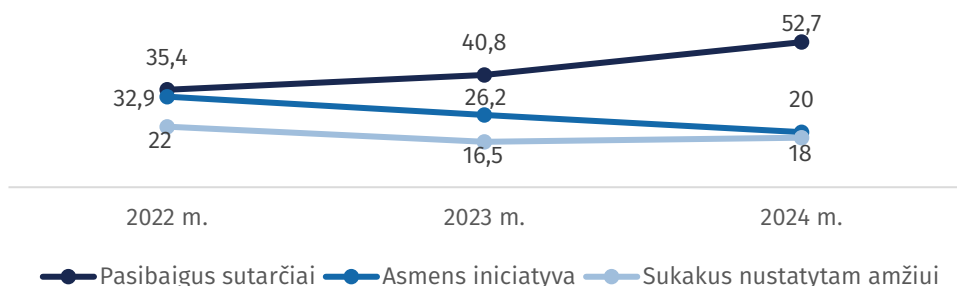
⁶⁶ Ten pat, 10 p.

⁶⁷ Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas, 31 str. 3 d.

⁶⁸ Vyresniųjų karininkų karjeros planavimo komisija, Patarimoji LK vado komisija, Kareivių (jūreivių) ir puskarininkų tarnybos reikalų svarstymo komisija.

- ✓ 2022–2024 m. didžioji dalis karininkų (nuo 35,4 iki 52,7 proc.) paliko tarnybą pasibaigus sutarčiai, savo iniciatyva tarnybą paliko nuo 32,9 iki 20 proc., sukakus nustatytam amžiui – nuo 22 iki 18 proc. (24 pav.).

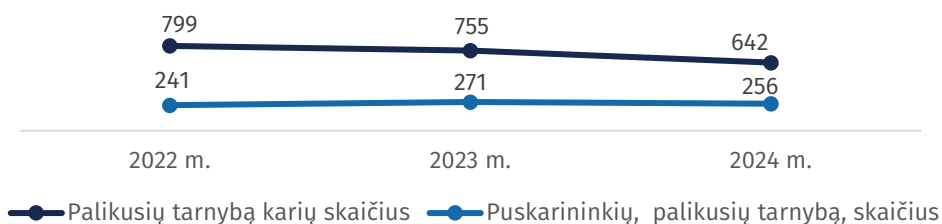
24 pav. Karininkų, palikusių tarnybą, skaičius pagal atleidimo pagrindą (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo pateiktus duomenis

- Palyginti su 2022 m., daugėjo ir puskarininkių, palikusių tarnybą: 2022 m. puskarininkių skaičius sudarė 30,2 proc. visų tarnybą palikusių puskarininkių, 2023 m. – 35,9 proc., 2024 m. – 39,9 proc. (25 pav.).

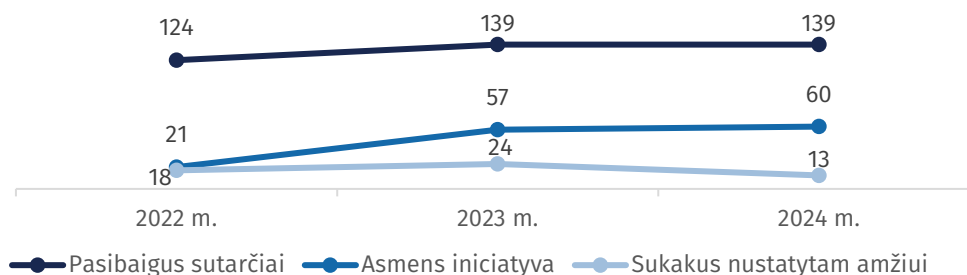
25 pav. Profesinę karo tarnybą palikusių karių ir puskarininkių skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo pateiktus duomenis

- ✓ Daug puskarininkių išeina iš tarnybos pasibaigus sutarčiai: 2022 m. šiuo pagrindu tarnybą paliko 51,5 proc., 2024 m. – 54,3 proc. (26 pav.).

26 pav. Puskarininkių, palikusių tarnybą, skaičius pagal atleidimo pagrindą

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo pateiktus duomenis

- Kariniai vienetai, siekdami išsiaiškinti tarnybos nutraukimo KAS priežastis, 2024 m. II pism. apklausė karius, nutraukiančius PKT sutartį savo iniciatyva ar nepratęšiančius sutarties pasibaigus jos terminui. Nustatytos pagrindinės karininkų ir puskarininkų palikimo KAS tarnybą priežastys (7 lentelė).

7 lentelė. 2024 m. II pusmetį profesinės karo tarnybos karininkų ir puskarininkių nurodytos priežastys, dėl kurių tarnybą palieka savo noru ar nepratęsė tarnybos sutarties

Karininkų nurodytos priežastys	Puskarininkių nurodytos priežastys
Kariai yra sukaupę stažą valstybinei pensijai gauti; gavo geriau apmokamo darbo pasiūlymą ne KAS; netenkina finansinis atlygis tarnaujant KAS; pareigos šeimai nesuderinamos su tarnyba KAS; saviraiškos trūkumas tarnaujant KAS; netenkina siūlomas PKT sutarties pratęsimo terminas; netenkina emocinis klimatas tarnybos vietoje.	Geriau apmokamo darbo pasiūlymas ne KAS; sukauptas stažas valstybinei pensijai gauti; motyvacijos tarnauti KAS trūkumas; KAS gaunamo finansinio atlygio nepakanka šeimai išlaikyti ir (ar) finansiniams įsipareigojimams vykdyti; karys negali savęs realizuoti, tarnaudamas KAS; netenkina emocinis klimatas tarnybos vietoje; tarnybos vieta toli nuo šeimos gyvenamosios vietos.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo pateiktus duomenis

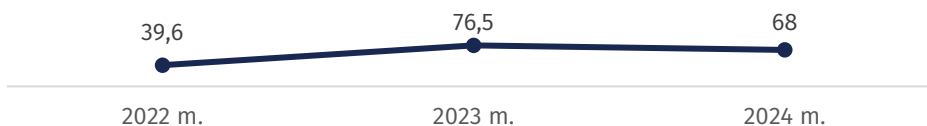
Pokyčiai audito metu: Krašto apsaugos ministerijos Karo tarnybos ir personalo departamentas 2024-12-20 rašte KAS institucijoms, LK GŠ, LK pajėgoms nurodė apklausą vykdyti nuolat, apklausos rezultatai bus administruojami PerVIS sistemoje.

61. Jeigu būtų nustatytos ir taikomos „fokusuotos“ priemonės ar kompleksinė tokių priemonių programa, skirta tikslinei grupei, pvz., karininkams ir puskarininkiams, sąlygos būtų labiau orientuotos jų išlaikymui tarnyboje ir geresniam LK sukomplektavimui.

Nepatenkinamas organizuojamų kursų poreikis riboja karjeros augimo galimybę

62. PKT kariai 2022–2024 m. KAM GI organizuose apklausose (2022 m. – 21 apklausa, 2023 m. – 17, 2024 m. I pusr. – 9) nurodė, kad jiems trūko mokymų ir (ar) karjeros kursų, kurie sudarytų karjeros augimo galimybes, motyvuojančias siekti aukštesnių pareigų ir likti tarnyboje. Šią problemą nurodė ir kariniai vienetai, taip pat parodė LKA atliktos apklausos (2022 m. apklausti 1 204 kariai, 2023 m. – 1 357). Vertinome, ar nustatytas mechanizmas dėl PKT karių dalyvavimo karjeros kursuose atrankos, ar kasmet į karjeros kursus patenka ne mažiau nei 80 proc. PKT karių, kuriuos komisijai teikė kariniai vienetai⁶⁹.
63. Kas bus siunčiamas į puskarininkių karjeros kursus, pradedama planuoti prieš 1–1,5 metų. Atsižvelgiant į kursų poreikį ir mokymo centrų kursų galimybes, kiekvienais metais (iki lapkričio 5 d.) LK vadui teikiama tvirtinti kursų kvotų suvestinė ateinantiems metams. Patariamoji komisija (bataliono, junginio, pajėgų ir t. t.), vadovaudamasi teisės aktais, atrenka geriausius ir atitinkančius visus reikalavimus kandidatus į karjeros kursus, tačiau į juos patenka nuo 23,5 iki 60,4 proc. (27 pav.).

27 pav. Karinių vienetų karių, 2022–2024 m. nepatekusių į karjeros kursus, skaičius (proc.)

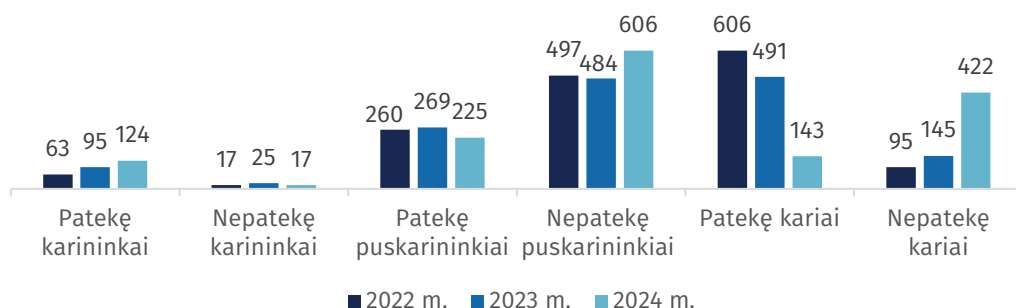

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo pateiktus duomenis

⁶⁹ Audito kriterijus suderintas su LK.

- 2022–2024 m. vidutiniškai karinių vienetų karių, teiktų dalyvauti karjeros kursuose, tačiau į juos nepatekusių, buvo 50,3 proc.: į karjeros kursus 2022–2024-11-01 laikotarpiu nepateko 2 308 PKT kariai, kuriuos kariniai vienetai teikė komisijai, karjeros kursuose tuo pačiu laikotarpiu dalyvavo 2 276 PKT kariai (28 pav.).

28 pav. Karių, 2022–2024 m. patekusių / nepatekusių į kursus, skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo pateiktus duomenis

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEĮSLAPTINTA

- Nors yra nustatytas mechanizmas dėl PKT karių dalyvavimo karjeros kursuose atrankos, tačiau jis turi trūkumų: kariniai vienetai karius į karjeros kursus atranka pagal nustatytus reikalavimus⁷⁰, tačiau nėra numatyta, kaip komisija atranka ir (ar) sureitinguoja karius. Kariniai vienetai ir kariai negauna grįžtamojo ryšio ir nežino priežasčių, kodėl nepateko į karjeros kursus.
- MDV⁷¹, vykdydama personalo rengimo LKM pajėgumo ir KAS kursų poreikio vertinimą (pagal Generalinės inspekcijos teiktus siūlymus), atliko 2020–2023 m. kursų galimybių ir poreikio analizę, kurios metu nustatyta, kad mokymo centrų pajėgumai neatitinka poreikių (trūksta kursui reikalingos technikos), trūksta instruktorių, todėl nepavyksta parengti reikiamo skaičiaus kvalifikuotų karių. Buvo imtasi priemonių ir bandyta gerinti situaciją, leidžiant dėstyti neetatiniams instruktoriams, bet neatsirado norinčiųjų; pradinį puskarininkio kursą buvo galima ruošti kariniuose vienetuose (tai buvo laikina priemonė); sausumos pajėgose buvo papildomai organizuojami pirmosios ir antrosios pakopos kursai, tačiau problemos dėl nepakankamų kursų tai neišsprendė.
- Karjeros kursų trūkumas riboja galimybes pretenduoti į aukštesnes pareigas. Vadovaudamiesi KAS kareivių (jūreivių) ir puskarininkių karjeros koncepcija⁷², karinių vienetų vadai negali siūlyti potencialiems kandidatams, jau tarnavusiems LK ir norintiems sugrįžti, aukštesnių pareigų ir siūsti jų į pakopos kursus LK mokykloje, siekiant gauti

⁷⁰ Krašto apsaugos ministro 2013-12-16 įsakymu Nr. V-1131 patvirtinti Vyresniųjų karininkų karjeros planavimo komisijos nuostatai; 2017-08-08 įsakymu Nr. V-739 patvirtintas Profesinės karo tarnybos karių, karių savanorių ir kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių atrankos profesiniam parengimui, kvalifikacijai tobulinti ar mokytis tvarkos aprašas; Lietuvos kariuomenės vado 2011-12-23 įsakymu Nr. V-1326 patvirtintas Karių, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, poreikio mokytis Lietuvos kariuomenės mokymo įstaigose nustatymo, kursų planavimo, atrankos ir siuntimo mokytis tvarkos aprašas.

⁷¹ MDV 2023-10-04 raštas LK GŠ Nr. 1S-417 „Dėl Generalinės inspekcijos siūlymų įgyvendinimo“.

⁷² Krašto apsaugos ministro 2021-11-09 įsakymu Nr. V-859 patvirtinta Krašto apsaugos sistemos kareivių (jūreivių) ir puskarininkių karjeros koncepcija.

aukštesnį karinį laipsnį. Priimti galima kandidatus, tik atitinkančius visus koncepcijos reikalavimus, nors KASOKTJ⁷³ numato išimčių. Patikslinus koncepciją būtų sudarytos sąlygos patyrusiems kariams sugrįžti į LK PKT, o tai padėtų rezultatyviau ir operatyviau sukompaktuoti LK PKT.

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

67. Mokymų ir karjeros galimybių stoka yra viena iš priežasčių, kurios nurodomos ir karių apklausose, kodėl mažėja jų noras ilgiau likti tarnyboje ir dėl to didėja personalo kaita. Jeigu mokymo centrai įsigytų trūkstamos reikalingos technikos ir būtų pritrauktas reikiamas instruktorių skaičius, jeigu būtų reguliariai vertinami mokymo poreikiai ir galimybės, būtų sudarytos sąlygos paruošti reikiamą skaičių kvalifikuotų karių, o tai sustiprintų karių motyvaciją likti PKT.

2.2. Lietuvos kariuomenė turi imtis aktyvesnių veiksmų, kad išlaikytų karius savanorius tarnyboje

Neanalizuojamos priežastys, kodėl nemažėja iš tarnybos išeinančių karių savanorių

68. Vertinome, ar kasmet ne mažiau kaip 95 proc. pasiekiamas krašto apsaugos ministro įsakymu tvirtinamas SNKT metinis ribinis karių skaičius⁷⁴, ar visose KASP rinktinėse kasmet laisvų SNKT pareigybių skaičius neviršija 10 proc., ar visose KASP rinktinėse periodiškai vertinamas karių savanorių pasitenkinimas tarnyba⁷⁵, ar kasmet atliekama SNKT karių atleidimo iš tarnybos priežasčių analizė⁷⁶. Nustatėme, kad SNKT metinio ribinio skaičiaus plano įvykdymas 2022–2024 m. siekia 91–92 proc., t. y. nesukompaktuota nuo 456 iki 544 pareigybių. Pagal KAS plėtros programą iki 2028 m. kasmet planuojama didinti 100 SNKT karių ribinį skaičių iki 6 300 karių. s

RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEJSLAPTINTA

69. Ministro įsakymu kasmet tvirtinamas ribinis SNKT karių skaičius nesukompaktuojamas dėl:
- ✓ neužimtų aukštesnio laipsnio karių pareigybių. Visose (6) KASP rinktinėse neužimtos aukštesnio laipsnio karių pareigybės sudaro apie 30 proc. visų neužimtų

⁷³ Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas, 41 str. 2 d.: „Atskirais krašto apsaugos ministro nustatytais atvejais ir sąlygomis karys gali būti paskirtas eiti vienu laipsniu aukštesnes kario pareigas“.

⁷⁴ Audito kriterijus ir jo skaitinė reikšmė suderinta su LK.

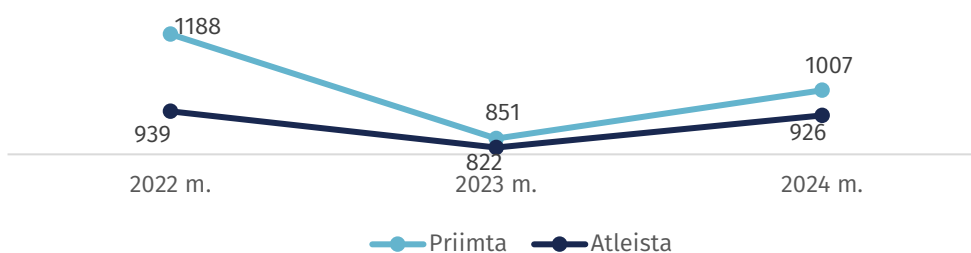
⁷⁵ KAM personalo politika, 7 punktas. Prieiga per internetą: <https://kam.lt/personalo-politika/> (žiūrėta 2025-01-23).

⁷⁶ KAM personalo politika, 7 punktas. Prieiga per internetą: <https://kam.lt/personalo-politika/> (žiūrėta 2025-01-23).

pareigybių. KPKT paaiškinimu, daugiausia SNKT karių tarnybą pradeda neturėdami karinio parengtumo, todėl pretenduoja į žemiausią karinį laipsnį, o aukštesnio laipsnio pareigybės lieka neužimtos, į jas sudėtinga pritraukti karių. Pavyzdžiui, 2024-12-31 KASP 3 rinktinėje iš 68 laisvų pareigybių 24 (35 proc.) neužimtos pareigybės yra aukštesnio laipsnio;

- ✓ iš savanoriškos tarnybos išeinančių karių: 2022 m. priimta 21 proc. daugiau, nei buvo atleista, 2023 m. – 4 proc., 2024 m. – 8 proc. (29 pav.). 2022–2024 m. vidutiniškai priimama 120 SNKT karių daugiau nei atleidžiama. Dideliam atleidimų skaičiui įtakos turi tai, kad atrankos metu į SNKT nepakankamai įvertinama kandidatų motyvacija tarnauti. KPKT patvirtino, kad SNKT karių personalas nesukomplektuojamas dėl didelės kaitos. Kaita 2023 m. – 15,5 proc., 2024 m. – 17,4 proc.

29 pav. 2022–2024 m. priimtų ir atleistų karių savanorių skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Kariuomenės personalo komplektavimo tarnybos pateiktus duomenis

70. Paliekančių tarnybą SNKT karių nemažėja, o priešasčių, kodėl SNKT kariai palieka tarnybą savo iniciatyva, analizė neatliekama. Priežasčių analizės atlikimo procesas nereglamentuotas, taip pat nei KAM, nei LK nesiėmė priemonių, kad KASP ar kiti LK subjektai analizuotų atleidimo iš tarnybos priežastis. LK sistemina duomenis apie atleidimo iš SNKT pagrindus, bendrą atleistų karių skaičių ir pagal rinktines, parengia SNKT karių kaitos suvestines. KAM, KPKT ir KASP paaiškinimu, atleidimo „savo iniciatyva“ ar „pasibaigus sutarčiai“ pagrindas susijęs ne tik su SNKT karių savanorišku sutarties nutraukimu, bet ir su neaktyvių karių atleidimu iš tarnybos.
71. Taip pat nėra numatytas ir periodiškai neatliekamas karių savanorių pasitenkinimo tarnyba vertinimas. Tik vieną kartą – 2023 m., KASP vadovybė, siekdama suprasti KASP karių pasitenkinimo tarnybą lygį, inicijavo tyrimą. Tyrime dalyvavo visų (6) KASP rinktinių 1 835 kariai savanoriai: SNKT vadovavimas ir valdymas įvertintas 4,1 balo (iš 5), aprūpinimas – 3,88, karinis rengimas – 4,1, santykiai ir mikroklimatas – 4,3 balo. Periodiškai nevertinant karių pasitenkinimo tarnyba, LK neturi informacijos dėl karių pasitenkinimo tarnyba tendencijų, nepanaudojama galimybė ieškoti sprendimo būdų, kaip SNKT kariams sudaryti palankesnes tarnybos sąlygas ir mažinti karių kaitą.
72. Siekiant sumažinti personalo kaitumą ir padidinti karių pasitenkinimą tarnyba, toliau turi būti tobulinamas karių motyvacijos ir socialinių garantijų paketas, sukurta į gerosios praktikos sklaidą orientuota LK padalinių mikroklimato tyrimų sistema, kuri padėtų betarpiškai identifikuoti specifinius poreikius tarnybos sąlygoms pagerinti⁷⁷. Auditorių nuomone, norint išsiaiškinti tikrąsias sutarčių nutraukimo SNKT priežastis ir inicijuoti pokyčius tarnyboje, kurie užtikrintų palankesnes tarnybos sąlygas, svarbu periodiškai

⁷⁷ KAM personalo politika. Prieiga per internetą: <https://kam.lt/personalo-politika/> (žiūrėta 2025-01-23).

analizuoti išėjimo iš tarnybos priežastis ir vertinti karių pasitenkinimo tarnyba tendencijas.

Pokytis audito metu: KAM, siekdama išsiaiškinti tikrąsias sprendimų nebetarnauti PKT ar SNKT priežastis ir siekdama inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kurie užtikrintų palankesnes tarnybos sąlygas, nuo 2025 m. įpareigojo⁷⁸ KAS institucijas, Gynybos štabą ir Lietuvos kariuomenės pajėgas visiems PKT ir SNKT kariams, kurie atleidžiami jų prašymu dėl svarbių priežasčių ar kurie neprašė pratęsti sutarčių, pateikti klausimynus ir paprašyti jų nurodyti tikrąsias sprendimo nebetarnauti priežastis.

Trečdalis karių savanorių nedalyvauja pratybose ir (ar) mokymuose pagal įstatyme nustatytą minimalų dienų skaičių

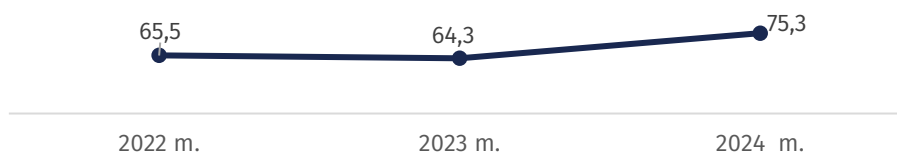
RIBOTO NAUDOJIMO

<...>

NEĮSLAPTINTA

73. Nors 2024 m., palyginti su 2022 m., SNKT karių, dalyvavusių rinktinės ir kuopos organizuojamose pratybose ir (ar) mokymuose, lankomumas KASP mastu ir rinktinėse gerėja (30 pav.), tačiau 2022–2024 m. KASP rinktinėse yra apie 3–8 proc. SNKT karių, kurie per metus nė karto nedalyvavo pratybose ir (ar) mokymuose.

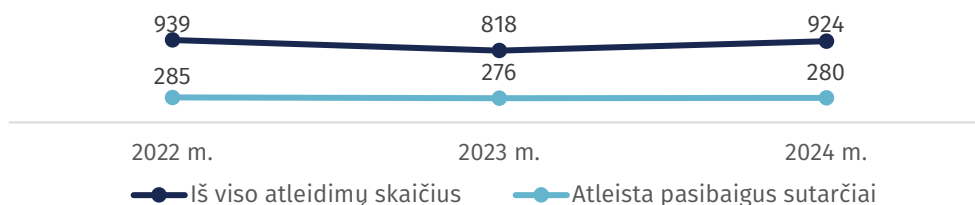
30 pav. Dalyvavusių pratybose ir (ar) mokymuose karių savanorių proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos savanorių pajėgų pateiktus duomenis

74. Nors ne visi SNKT kariai dalyvauja pratybose ir (ar) mokymuose, dalis jų atleidžiami tik pasibaigus sutarčiai, todėl nemažėja karių savanorių, atleistų pasibaigus sutarčiai. KASP mastu 2022–2024 m. SNKT karių atleidimai pasibaigus sutarčiai sudaro vidutiniškai apie 31 proc. visų atleidimų, mažėjimo tendencijos nėra (2022 m. – 30 proc.; 2023 m. – 34 proc.; 2024 m. – 30 proc.) (31 pav.).

31 pav. Karių savanorių 2022–2024 m. atleidimų skaičius iš viso ir pasibaigus sutarčiai

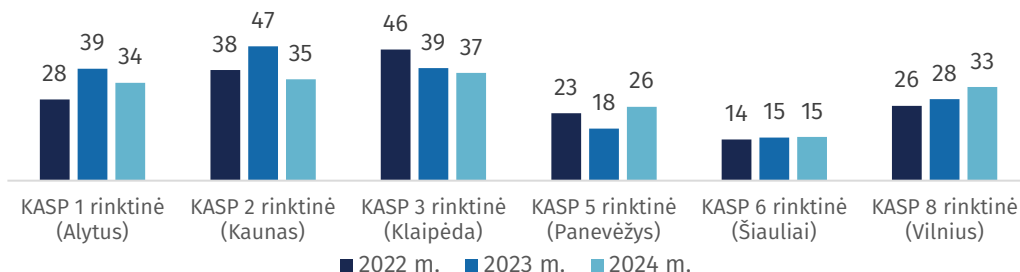

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Kariuomenės personalo komplektavimo tarnybos pateiktus duomenis

⁷⁸ Krašto apsaugos ministerijos 2024-12-20 raštas Nr. 6IS-249 KAS institucijoms, Gynybos štabui ir Lietuvos kariuomenei „Dėl išleidžiamų į atsargą karių klausimyno“.

75. Tendencijos mažėti atleidimų skaičiui pasibaigus sutarčiai taip pat nėra ir tarp KASP rinktinių. Tik KASP 2 rinktinėje 2024 m., palyginti su 2023 m., atleidimų pasibaigus sutarčiai procentinė dalis sumažėjo 12 proc. (32 pav.).

32 pav. 2022–2024 m. pasibaigus sutarčiai atleistų karių savanorių procentinė visų atleidimų dalis 6 rinktinėse (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Kariuomenės personalo komplektavimo tarnybos pateiktus duomenis

76. KASP rinktinių ir KASP paaiškinimu, su kariais sudaromos vienerių metų tarnybos sutartys, o neaktyvūs kariai, jei patys neparašo prašymo atleisti iš tarnybos, yra atleidžiami pasibaigus sutarčiai. 2024 m. I pusm. neaktyvių SNKT karių 6 rinktinėse iš viso atleista 39 proc. (nuo 3 iki 61) (7 priedas).
77. Ne visi neaktyvūs SNKT kariai atleisti iš tarnybos, nes dalis jų turi objektyvių priežasčių (vaiko priežiūros atostogos ar kt.), o neaktyvūs SNKT kariai neatleidžiami iš tarnybos, kol nesibaigia jų sutartis. Nustatėme, kad vienas iš SNKT karių atleidimo pagrindų, pagal kurį KASP vadas gali atleisti SNKT karius (iki majoro (komandoro leitenanto)), – kai kario tarnyba įvertinta nepatenkinamai⁷⁹. Tiesa, šia teise beveik nesinaudojama: pvz., 2024 m. tik 3 karių veikla įvertinta nepatenkinamai, iš jų tik vieną pasiūlyta atleisti. KASP nurodė, kad tai reikalauja papildomų dokumentų ir įrodymų.

Krašto apsaugos savanorių pajėgų paaiškinimas dėl karių savanorių tarnybos vertinimo nepatenkinamai

Karių savanorių veiklos vertinimui taikoma ta pati tvarka kaip PKT kariams⁸⁰ (vertinamos asmeninės savybės, tarnybinė veikla ir kario potencialas), o tai nesudaro galimybių aiškiai ir konkrečiai vertinti kario neįgiamai, kai kariui savanoriui tarnyba yra nenuolatinė, taip pat karys gali nesutikti su vertinimo išvada. Tokiu atveju tai reikalauja papildomų dokumentų ir įrodymų, pagrindžiančių, dėl ko sutartį reikalinga nutraukti. Karių savanorių vertinimo tvarkos pagrindinis kriterijus turėtų būti kario lankomumas, kurio nepasiekus vertinimas negalėtų būti teigiamas, o karys savanoris negalėtų užginčyti nelankymo fakto.

Jei karys neišsėina savo iniciatyva, laukiama, kol pasibaigs tarnybos sutartis, kuri nebepratęsiama.

Krašto apsaugos savanorių pajėgų 2 ir 8 rinktinių pavyzdys apie 2024 m. neaktyvių karių savanorių skaičius ir kiek iš jų buvo atleista

KASP 2 rinktinėje 2024-01-01–2024-12-31 buvo 69 neaktyvūs kariai savanoriai (iš jų 56 (81 proc.) – be pateisinamos priežasties). Iš jų 64 atleisti, 5 dar laukiama sutarties pabaigos (jei su kariais savanoriais nepavyks susitarti dėl atleidimo savo iniciatyva).

KASP 8 rinktinėje 2024-01-01–2024-12-31 buvo 39 neaktyvių karių savanorių (iš jų 14 (36 proc.) – be pateisinamos priežasties). Iš jų 24 atleisti iš tarnybos, dėl likusių laukiama sutarties pabaigos (jei su kariais savanoriais nepavyks susitarti dėl atleidimo savo iniciatyva).

⁷⁹ Krašto apsaugos ministro 2009-07-01 įsakymas Nr. V-649 „Dėl teisių, pareigų ir atsakomybės personalo administravimo srityje perdavimo“, 6.5 p.

⁸⁰ Krašto apsaugos ministro 2022-08-08 įsakymu Nr. V-591 patvirtintas Profesinės karo tarnybos karių, karių savanorių ar kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių tarnybos vertinimo tvarkos aprašas.

78. Jeigu aktyvūs kariai nenori pratęsti pasibaigusios sutarties, KASP praranda apmokytus karius savanorius. Laukiant, kol pasibaigs neaktyvių karių sutartis, rinktinėje iki metų būna nerezultatyviai užpildyta pareigybė. 2024 m. 6 rinktinėse pasibaigus sutarčiai atleisti 127 neaktyvūs SNKT kariai. Auditorių vertinimu, rinktinės turėtų sisteminti duomenis apie SNKT karių dalyvavimą pratybose ir (ar) mokymuose, o LK ir KASP turėtų turėti informaciją apie karių aktyvumą, kompetencijas ir karinį pasirengimą. Siekiant tenkinti didesnį kandidatų į SNKT prašymų skaičių ir sukombinuoti KASP rinktinės aktyviais kariais savanoriais, galima būtų supaprastinti neaktyvių SNKT karių atleidimo procesą, nelaukiant SNKT kario sutarties pabaigos.

3. KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS RODIKLIŲ, SUSIJUSIŲ SU KARIUOMENĖS KOMPLEKTAVIMU, PASIEKIMAS GERĖJA, BET 2024 M. PUSĖ JŲ DAR NEPASIEKTI

79. Valstybės biudžeto asignavimų valdytojai vykdo savo SVP įgyvendinimo stebėseną ir iki kovo 1 dienos pateikia faktinius duomenis apie SVP nurodytų stebėsenos rodiklių pasiekimą, kartu pateikdami aiškinamąją informaciją apie stebėsenos rodiklių nepasiekimo ar viršijimo priežastis⁸¹.

Rodiklių, susijusių su nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos kariais, pasiekimas gerėja

80. Vertinome, ar visų KAM 2022–2024 m. SVP numatytų rodiklių⁸², susijusių su NPPKT, pasiektos planuotos metinės reikšmės, ar KAM užtikrina, kad būtų pasiektos SVP nustatytos rodiklių reikšmės⁸³. Nustatėme, kad KAM 2022–2024 m. nevykdė ministerijos SVP numatytų rodiklių, susijusių su NPPKT, stebėsenos. Ministerijos teigimu, už atskirų rodiklių įgyvendinimą atsakingi stebėsenos rodiklių vykdytojai (programų koordinatoriai – pajėgos ar atskiri kariniai vienetai ir (ar) institucijos). 2022–2023 m. nuo 1 iki 80 proc. nepasiekti 9 (iš 11) KAM SVP numatyti rodikliai, susiję su NPPKT, tačiau 2024 m. LK komplektavimas NPPKT kariais žymiai pagerėjo, nepasiekti tik 4 iš 12 rodiklių trijose programose (8 lentelė, 8 priedas).

8 lentelė. KAM 2022–2024 m. strateginiuose veiklos planuose nustatyti nepasiekti rodikliai, susiję su nuolatine privalomąja pradine karo tarnyba

Rodiklių nepasiekimo proc.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Nuo 1 iki 10 proc.	3	5	0
Nuo 11 iki 50 proc.	5	3	4
Nuo 51 iki 80 proc.	1	1	0

⁸¹ Vyriausybės 2021-04-28 nutarimu Nr. 292 patvirtinta strateginio valdymo metodika, 11, 217, 219.1.2 p.

⁸² 2022–2023 m. – 11, 2024 m. – 12.

⁸³ Vyriausybės 2021-04-28 nutarimu Nr. 292 patvirtinta strateginio valdymo metodika, 28 p. Stebėsenos tikslas – nuolat rinkti informaciją apie planavimo dokumentų įgyvendinimą pagal nustatytus stebėsenos rodiklius, analizuoti pasiektus rezultatus ir laiku priimti reikiamus sprendimus pažangos ir tęstinės veiklos efektyvumui užtikrinti, taip pat stebėti ir analizuoti kitą su veiklos rezultatais susijusią informaciją. Vyriausybės 1998-07-23 nutarimu Nr. 924 patvirtinti KAM nuostatai, 14 p.

Rodiklių nepasiekimo proc.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
----------------------------	---------	---------	---------

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos duomenis

81. KAM paaiškinimu, 2022–2023 m. rodikliai nepasiekti dėl sumažėjusio savanoriškai tarnybą norinčių atlikti jaunuolių skaičiaus, tarnybos atidėjimų ar atleidimų (sveikatos problemų ir kt.), mažiau JKVM kursus baigusiu asmenų skaičiaus. 2024 m. rodikliai neįvykdyti dėl JKVM kursų nelankymo (asmenys jų nesuderina su darbu, keičia aukštąją mokyklą ar persikelia į kitą miestą). Rodiklių nepasiekimas 2022–2023 m. signalizuoja, kad tuo laikotarpiu buvo neužtikrintas visų LK karinių pajėgų komplektavimas NPPKT kariais ir JKVM parengimas, 2024 m. dviejuose programose parengta nuo 20 iki 50 proc. mažiau, nei planuota, specializuotų žinių ir įgūdžių turinčių karo prievolinkų, o tai neigiamai veikia karinių vienetų parengtį.

Dviejų rodiklių, susijusių su profesine karo tarnyba, reikšmės turėtų būti ambicingesnės, o likusių pasiekimas – geresnis

82. Planuojant vertinimo kriterijų reikšmes, būtina atsižvelgti į ankstesnių metų rezultatus – jeigu planuota reikšmė buvo viršyta, kitoms sąlygoms nesikeičiant, reikia planuoti ambicingiau⁸⁴. Vertinome, ar LK PKT karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis 2022–2024 m. pagal visas 6 programas planuojamas ne mažesnis, nei rodo apklausų duomenys⁸⁵. Nustatėme, kad 2022–2024 m. SVP PKT karių pasitenkinimo tarnybos sąlygomis pagal visas 6 programas suplanuotos reikšmės yra žymiai mažesnės už faktinius LKA vykdytų⁸⁶ apklausų rezultatus:
- ✓ 2022 m. rodiklis planuotas visose 6 programose, planinė reikšmė – 62 proc., bendras vidutinis faktinis rezultatas – 89 proc.;
 - ✓ 2023 m. šį rodiklį planavo tik vienoje (iš 6) programoje – „LK operacinis valdymas“, planuota reikšmė – 63 proc., bendras vidutinis faktinis rezultatas, įvertinus pasitenkinimą pagal programas, – 87 proc.;
 - ✓ 2024 m. šis rodiklis programose neplanuotas, numatyta tik bendra reikšmė – 78 proc., kuri irgi mažesnė už faktinius ankstesnių metų duomenis. 2024 m. apklausa dar neatlikta.
83. Vertinome, ar KAM kasmet nustato ne mažesnę nei 10 proc. kariūnų priėmimą į LKA nei ankstesnių metų planas⁸⁷. Nustatėme, kad KAM 2024–2026 m. strateginiuose veiklos planuose suplanavo 2025 ir 2026 m. priimti į LKA po 110 kariūnų, t. y. 27 proc. mažesnę kariūnų skaičių nei 2023 ir 2024 m., kai planuota priimti po 150 kariūnų. KAM teigimu, planuojama įvertinus sudėtingą jaunuolių pritraukimą į LKA dėl geopolitinės situacijos, ekonominės aplinkos, demografinių tendencijų, studijų populiarumo trūkumo ir prastėjančio jaunuolių fizinio aktyvumo. Auditorių vertinimu, svarbu ir toliau planuoti ambicingas kariūnų priėmimo į LKA reikšmes, ieškoti būdų ar priemonių, kaip pritraukti ir pasiekti suplanuotus rodiklius, nes jaunesniųjų karininkų Lietuvos kariuomenėje trūksta.

⁸⁴ Finansų ministro 2010-10-25 įsakymas Nr. 1K-330, 29 p.; 2023-07-18 įsakymas Nr. 1K-275, 35 p.

⁸⁵ Krašto apsaugos ministerijos 2022–2024 m. laikotarpio strateginiai veiklos planai.

⁸⁶ LKA mokslo tiriamasis darbas „Lietuvos kariuomenės raidos besikeičiančioje tarptautinio saugumo aplinkoje tyrimai“, kurio metu atliktos 2022–2023 m. kiekybinės sociologinės apklausos.

⁸⁷ Krašto apsaugos ministerijos 2022–2024 m. laikotarpio strateginiai veiklos planai.

84. KAM strateginiuose veiklos planuose nustatyto rodiklio „Sėkmingai baigusių LKA kariūnų skaičius“ pasiekimas 2024 m. labai pagerėjo ir siekia 119 proc. Buvo planuota, kad studijas sėkmingai baigs 82 kariūnai, pabaigė – 98. 2022 m. rodiklis taip pat buvo pasiektas 100 proc., 2023 m. – 97 proc.
85. Vertinome, ar visų KAM 2022–2024 m. strateginiuose veiklos planuose numatytų rodiklių, susijusių su PKT, pasiektos planuotos metinės reikšmės⁸⁸ (8 priedas). Nustatėme, kad nepasiektos 2022–2024 m. strateginiuose veiklos planuose numatytų rodiklių, susijusių su PKT (taip pat nustatytos KAM ir LK vado įsakymais), planuotos ribinės metinės reikšmės, nes 2022-12-31–2024-12-31 LK PKT personalo faktinis užpildymo lygis svyravo apie 92 proc. Nepakankamas karinių vienetų užpildymas (trūkstant karininkų, puskarininkių, kareivių) turi neigiamos įtakos karinių vienetų veiklos pajėgumui ir operatyvumui, siekiant reaguoti į išorės grėsmes, vykdyti užduotis.

Vienas iš trijų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos komplektavimo rodiklių nepasiektas, aktyviojo kariuomenės personalo rezervo – šeši iš aštuonių

86. Vertinome, ar pasiektos visos KAM 2022–2024 m. strateginiuose veiklos planuose numatytos rodiklių reikšmės (3), susijusios su SNKT komplektavimu, ar pasiektos visos KAM 2022–2024 m. strateginiuose veiklos planuose numatytos rodiklių reikšmės (8), susijusios su AKPR⁸⁹.
87. Nustatėme, kad nors KAM ėmėsi veiksmų, kad būtų pasiektos SNKT rodiklio⁹⁰ ir AKPR rodiklių reikšmės⁹¹, tačiau 1 KAM 2022–2024 m. strateginiuose veiklos planuose numatytas rodiklis, susijęs su SNKT, nors ir gerėja, tačiau jo įgyvendinimas 2024-10-31 siekia 71 proc. Taip pat 6 (iš 8) rodiklių reikšmės, susijusios su AKPR, tebėra nepasiektos nuo 1 iki 13 proc. (8 priedas). Rodikliai nepasiekti, nes daliai jų 2024 m. II pusm. nustatytos ambicingesnės reikšmės, kiti turėjo privalomosios karo tarnybos atidėjimo pagrindus⁹² arba neturėjo galiojančio KMEK priimto nutarimo, dėl kurių negalėjo atvykti į tarnybą.
88. Siekdama išlaikyti teigiamas tendencijas, pasiekti visus nustatytus rodiklius ir laiku identifikuoti tobulintinas sritis, KAM turėtų vykdyti strateginiuose veiklos planuose numatytų rodiklių pasiekimo stebėseną, imtis veiksmų, planuoti realias ir ambicingas rodiklių reikšmes, kad jie neprarastų strateginės svarbos ir siekiamybės gerinti rezultatus.

⁸⁸ KAM 2022–2024 m. strateginiuose veiklos planuose numatyti rodikliai, susiję su PKT pagal vykdomas programas: 2022 m. – 19, 2023 m. – 15, 2024 m. – 11; krašto apsaugos ministro 2022–2024 m. įsakymai: 2022 m. ribinis PKT karių skaičius – 11 835, 2023 m. – 12 330, 2024 m. – 12 820, planas kasmet priimti į PKT po 1 500 karių.

⁸⁹ KAM 2022–2024 m. laikotarpio strateginiai veiklos planai.

⁹⁰ 2024 m. pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su Lietuvos skubiosios medicinos draugija; trišalė Valstybės biudžeto lėšų panaudojimo sutartis tarp LK, KMT ir LSMU, kuria KMT tampa LSMU rezidentūros baze ir LSMU studentai nuo 2024 metų atlieka KMT rezidentūros praktiką, siekiant vėliau integruoti karius į PKT.

⁹¹ KAM 2024 m. priėmė Karo prievolinkų skyrimo į tarnybą aktyviajame rezerve ir atleidimo iš jos <...> apmokėjimo tvarkos aprašo pakeitimus, kuriais iki 6 mėn. pailgintas terminas karinių vienetų vadams atrinkti ir KPKT pateikti numatomų pašaukti kariniam vienetui priskirtų aktyviojo rezervo karių duomenis. Iki 2024 m. galiojusiyoje redakcijoje terminas nebuvo numatytas.

⁹² Karo prievolės įstatymo 25 str. įvardija karo prievolinkus, kuriems gali būti atidedama tarnyba, esant to paties įstatymo 15 str. 1 d. 3–14 punktuose numatytiems pagrindams.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis: Lietuvos kariuomenės komplektavimas bus rezultatyvesnis, sumažės karininkų ir puskarininkų, paliekančių tarnybą pasibaigus sutarčiai, pagerės profesinės karo tarnybos karių karjeros galimybės, savanoriška nenuolatinė karo tarnyba bus sukomplektuota motyvuotais kariais ir sumažės jų kaita, aktyviojo kariuomenės personalo rezervo kariai bus tikslingiau atrenkami į pratybas, profesinės karo tarnybos, karo prievolės, karių savanorių ir aktyviojo rezervo administravimas bus sklandesnis, didės aktyviojo kariuomenės personalo rezervo ir karių savanorių aprūpinimas ekipuote, vykdoma strateginio veiklos plano rodiklių stebėseną padės laiku identifikuoti tobulintinas sritis ir imtis veiksmų gerinant kariuomenės personalo komplektavimo rezultatus.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
1-asis pagrindinis audito rezultatas Nenustatyti vyresniųjų karininkų metiniai ribiniai skaičiai, todėl nežinoma, kiek jų reikės artimiausiu metu. Nesuplanuota (pvz., 3 metams), kiek pareigybių ir kokių laipsnių karių reikės skirtingose pajėgose (pvz., sausumos ar karinėse oro pajėgose) ir kariniuose vienetuose.	Didelės svarbos 1. Siekiant sudaryti sąlygas tinkamai planuoti Lietuvos kariuomenės profesinės karo tarnybos personalo poreikius, kasmet nustatyti vyresniųjų karininkų ribinius skaičius.	Sukomplektuotos kariuomenės PKT kariais pagal nustatytus metinius ribinius skaičius dalis	92	95	Krašto apsaugos ministerija	2029-06-30
	Krašto apsaugos ministro įsakymu dėl didžiausio leistino KAS karinio personalo ir civilinių pareigybių, finansuojamų iš Krašto apsaugai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, skaičiaus nustatymo, nustatyti vyresniųjų karininkų ribinius skaičius.				Krašto apsaugos ministerija	2025-12-31
	Didelės svarbos 9. Siekiant matyti kariuomenės personalo komplektavimo perspektyvą ir planuoti karių poreikį, užtikrinti, kad programų koordinatoriai tvirtintų 3 metų preliminarinius pavaldžių karinių vienetų komplektavimo planus.	Programų koordinatorių, tvirtinančių 3 metų preliminarinius pavaldžių vienetų komplektavimo planus, dalis	0	100	Lietuvos kariuomenė	2026-06-30
	LK vado įsakymu įpareigoti LK programų koordinatorius tvirtinti 3 metų preliminarinius pavaldžių vienetų komplektavimo planus.				Lietuvos kariuomenė	2025-12-31
RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siekina reikšmė		
		RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>		RIBOTO NAUDOJIMO <...>
		RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>		RIBOTO NAUDOJIMO <...>
		RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>		RIBOTO NAUDOJIMO <...>
	RIBOTO NAUDOJIMO <...>				RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
NEJSLAPTINTA 2-asis pagrindinis audito rezultatas 2022–2024 m. netaikytos priemonės, nukreiptos į tikslines grupes – karininkus ir puskarininkius. Per 3 metus tarnybą palikusių karininkų skaičius išaugo 25 proc. (nuo 88 iki 110), puskarininkių – 6,1 proc. (nuo 241 iki 256). 2022–2024 m. karininkų, palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, skaičius išaugo nuo 35,4 proc. iki 52,7 proc., puskarininkių – nuo 51,5 proc. iki 54,3 proc.	NEJSLAPTINTA Didelės svarbos 2. Siekiant, kad daugėtų liekančių tarnyboje karininkų ir puskarininkių skaičius, numatyti ir taikyti papildomas karių išlaikymo priemonės, skirtas tikslinei jų grupei.	NEJSLAPTINTA Karininkų, palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, dalis	NEJSLAPTINTA 52,7	NEJSLAPTINTA 30	NEJSLAPTINTA Krašto apsaugos ministerija	NEJSLAPTINTA 2029-06-30
		Puskarininkių, palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, dalis	54,3	30		
	Parengti KASOKTĮ įstatymo pakeitimo projektą, numatant papildomas karių išlaikymo priemonės, skirtas tikslinei jų grupei (karininkai ir puskarininkiai) ir jį pateikti svarstyti LRV.				Krašto apsaugos ministerija	2025-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siekima reikšmė		
1-asis pagrindinis audito rezultatas Prašymus atidėti tarnybą dėl neproporcingai didelės žalos karo prievolinko asmeniniams ar visuomeniniams interesams nagrinėja Atrankos komisija, vadovaudamasi viešai nepaskelbtomis Rekomendacijomis, patvirtintomis Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos direktoriaus įsakymu. Nenumatytas Atrankos komisijos priimtų teigiamų sprendimų peržiūros procesas, Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių priimtų sprendimų peržiūra vykdoma nereguliariai ir neapima visų regioninių veikiančių pakomisių. Kandidatų į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą vertinimo kriterijai nepakankami atrenkant motyvuotus kandidatus, nors prašymų kandidatuoti į karius savanorius gaunama iki 5 kartų daugiau, nei planuojama priimti. Kasmet savo iniciatyva atleidžiami kariai savanoriai sudaro apie 63 proc. visų atleistų karių savanorių.	Vidutinės svarbos 3. Siekiant tobulinti karo prievolės administravimą, patvirtinti Rekomendacijas dėl privalomosios pradinės karo tarnybos ir tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve atidėjimo, kai karo prievolinkui atliekant tarnybą gali būti padaryta neproporcingai didelė žala asmeniniams ar visuomeniniams interesams	Teismui pateiktų skundų dėl sprendimų neatidėti tarnybos skaičius per metus	16	10	Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
	Krašto apsaugos ministro įsakymu patvirtinti Rekomendacijas dėl privalomosios pradinės karo tarnybos ir tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve atidėjimo, kai karo prievolinkui atliekant tarnybą gali būti padaryta neproporcingai didelė žala asmeniniams ar visuomeniniams interesams.				Krašto apsaugos ministerija	2025-12-31
	Vidutinės svarbos 4. Siekiant atrinkti labiausiai motyvuotus kandidatus į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą ir mažinti neįgijusių pagrindinio karinio parengtumo karių kaitą, tobulinti kandidatų į tarnybą atrankos įverčio kriterijus.	SNKT karių kaita	17,4	10	Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
	Patikslinti krašto apsaugos ministro 2018-08-31 įsakymu Nr. V-802 patvirtintą Priėmimo į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą, kario savanorio ir kito savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kario sutarčių sudarymo ir pratęsimo tvarkos aprašą, jame patobulinant kandidatų į tarnybą atrankos įverčio kriterijus				Krašto apsaugos ministerija	2025-12-31
	Vidutinės svarbos 5. Siekiant pašaukti labiausiai trūkstamų specialybių karius, tobulinti reglamentavimą, numatant daugiau galimybių rinkti informaciją apie aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių įgytas specialybes ir kvalifikaciją po atleidimo iš tikrosios karo tarnybos.	AKPR karių, apie kurių įgytas specialybes turi informaciją KPKT, kad, reikalui esant, galėtų pašaukti į pratybas, dalis	0	100	Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
	Patikslinti Krašto apsaugos ministro 2012-05-28 įsakymu Nr. V-558 patvirtintą Karo prievolinkų skyrimo į tarnybą aktyviajame rezerve ir atleidimo iš jos, šaukimo į tarnybą rezerve ar paskelbus mobilizaciją, skyrimo į pareigas kariniame vienetuose ir atleidimo iš jų ir tarnybos dienų apmokėjimo tvarkos aprašą, nustatant informacijos rinkimo tikslus.				Krašto apsaugos ministerija	2026-07-01
	Parengti sutartį su Nacionaline švietimo agentūra dėl duomenų apie aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių įgytas specialybes ir kvalifikaciją po atleidimo iš tikrosios karo tarnybos.					
	RIBOTO NAUDOJIMO <...> NEĮSLAPTINTA					

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
Kariuomenė neturi informacijos apie aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių išsilavinimą ir specialybes, kurias jie įgijo baigę tarnybą, nors Karo prievolės įstatymas ir Registro nuostatai numato galimybes rinkti platesnę informaciją, o ne tik ryšiams palaikyti, kaip yra šiuo metu.	Vidutinės svarbos 10. Siekiant užtikrinti priimamų sprendimų dėl atleidimų ir atidėjimų atlikti karo prievolę pagrįstumą ir teisėtumą: 11.1. sukurti Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos Atrankos komisijos priimtų teigiamų sprendimų peržiūros sistemą; 11.2. periodiškai atlikti visų Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių medicininės ekspertizės tam tikros dalies aktų vertinimą ir, nustačius neatitikimų, imtis priemonių jiems pašalinti.	Kartą per metus peržiūrėtų ir įvertintų Atrankos komisijos sprendimų skaičius / dalis (proc.) iš visų per metus priimtų sprendimų	0	15	Lietuvos kariuomenė	2027-06-30
		Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių dalis, kuriose kasmet atlikti ekspertizės aktų patikrinimai	50	100	Lietuvos kariuomenė	2027-06-30
	Lietuvos kariuomenės vado įsakymu patvirtinti komisiją, KPKT Atrankos komisijos priimtų teigiamų sprendimų peržiūrai				Lietuvos kariuomenė	2025-12-31
	Karo medicinos tarnybos vado 2022-01-17 įsakymu Nr. V-60 „Dėl KMT sveikatinimo veiklą vykdančių ir psichologines paslaugas teikiančių padalinių veiklos ir teikiamų paslaugų kokybės vertinimo“, numatyti, kad ekspertinių nutarimų kokybė visose pakomisėse būtų vertinama ne rečiau kaip 1 kartą per metus.				Lietuvos kariuomenė	2025-12-31
2-asis pagrindinis audito rezultatas 2022–2024 m. pagal atliktų apklausų rezultatus kariams trūko mokymų / karjeros kursų, kurie sudarytų karjeros augimo galimybes likti tarnyboje, nes karjeros kursai yra vienas iš reikalavimų pareigoms užimti pagal Krašto apsaugos sistemos kareivių (jūreivių) ir puskarininkių karjeros koncepciją. 2022–2024 m. vidutiniškai iš karinių	Vidutinės svarbos 6. Siekiant, kad būtų užtikrintas reikiamas profesinės karo tarnybos puskarininkių skaičiaus sukomplektavimas: 6.1. tobulinti Krašto apsaugos sistemos kareivių (jūreivių) ir puskarininkių karjeros koncepciją, kad atitiktų Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo reikalavimus; 6.2. tobulinti mokymų organizavimo procesą ir imtis priemonių, užtikrinančių didesnį mokymų skaičių.	Į karjeros kursus patekusių karinių vienetų teiktų PKT karių dalis	32	70	Lietuvos kariuomenė	2029-06-30

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
vienetų teiktų karių dalyvauti karjeros kursuose į juos nepateko 50,3 proc. (2 308 kariai). Konceptija riboja ir norinčius grįžti į tarnybą, į aukštesnes pareigas, nes jie taip pat neatitinka Konceptijos reikalavimų, nors Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas numato išimčių. Nustatytas mechanizmas dėl PKT karių dalyvavimo karjeros kursuose atrankos turi trūkumų, nes nėra numatyta, kaip Komisija atrenka / sureitinguoja karius. Kariniams vienetais ir kariams nesuteikiamas grįžtamasis ryšys, kodėl jie nepateko į karjeros kursus.	Patikslinti krašto apsaugos ministro 2021-11-09 įsakymą Nr. V-859 „Dėl Krašto apsaugos sistemos kareivių (jūreivių) ir puskarininkių karjeros koncepcijos tvirtinimo“, kad koncepcija atitiktų Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo reikalavimus.				Krašto apsaugos ministerija	2026-05-31
Nemažėja paliekančių tarnybą karių savanorių skaičius, kaita 2023 m. buvo 15,5 proc., 2024 m. – 17,4 proc., o priešasčių analizė, dėl ko kariai savo iniciatyva palieka tarnybą, neatliekama. Sisteminami duomenys apie karių savanorių dalyvavimą pratybose / mokymuose rinktinėje ar kuopoje, o apie dalyvavimą kitur – ne.	Patikslinti LK vado 2011-12-23 įsakymą Nr. V-1326 „Dėl karių, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, poreikio mokytis Lietuvos kariuomenės mokymo įstaigose nustatymo, kursų planavimo, atrankos ir siuntimo mokytis tvarkos aprašo patvirtinimo“, tobulinant mokymų organizavimo procesą ir didinant mokymų skaičių.				Lietuvos kariuomenė	2025-12-31
Nemažėja paliekančių tarnybą karių savanorių skaičius, kaita 2023 m. buvo 15,5 proc., 2024 m. – 17,4 proc., o priešasčių analizė, dėl ko kariai savo iniciatyva palieka tarnybą, neatliekama. Sisteminami duomenys apie karių savanorių dalyvavimą pratybose / mokymuose rinktinėje ar kuopoje, o apie dalyvavimą kitur – ne.	Vidutinės svarbos 8. Siekiant užtikrinti tinkamą savanoriškos nenuolatinių karo tarnybos karių sukomplektavimą: 8.1. supaprastinti neaktyvių SNKT karių atleidimo procesą, numatant, kad pagrindinis kriterijus atleisti neaktyvų karį savanorį – pratybų / mokymų nelankymas be pateisinamos priežasties; 8.2. sisteminti informaciją apie karių savanorių dalyvavimą visose pratybose / mokymuose / kursuose.	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	Krašto apsaugos ministerija	2028-06-30
	NEĮSLAPTINTA Parngti KASOKTĮ įstatymo pakeitimo projektą, numatant, kad pagrindinis kriterijus atleisti neaktyvų SNKT karį – pratybų / mokymų nelankymas be pateisinamos priežasties ir jį pateikti svarstyti LRV.				Krašto apsaugos ministerija	2025-12-31
	Krašto apsaugos ministro 2021-07-01 įsakymu Nr. V-466 „Dėl tarnybos ir darbo laiko apskaitos krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, numatyti atskirus sutartinius žymėjimus.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	Įdiegti PerVis pakeitimus, kurie leistų sisteminti duomenis apie karių savanorių dalyvavimą visose pratybose / mokymuose / kursuose.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	RIBOTO NAUDOJIMO <...> NEĮSLAPTINTA Neaktyvūs kariai savanoriai iš tarnybos atleidžiami tik pasibaigus tarnybos sutarčiai ar pačių prašymu, nes Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas karius					

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas	
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė			
savanorius gali atleisti tik tuomet, kai tarnyba įvertinama nepatenkinamai. 2024 m. tik 3 karių veikla įvertinta nepatenkinamai, iš jų tik vieną pasiūlyta atleisti.							
3-iasis pagrindinis audito rezultatas Rodiklių, susijusių su nuolatine privalomąja pradine karo tarnyba, pasiekimas kasmet gerėja. 2023 m. nepasiektos 9 rodiklių iš 11 reikšmės nuo 1 iki 80 proc., 2024 m. nepasiekti 4 iš 12 rodiklių nuo 11 iki 50 proc. Profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimo tarnybos sąlygomis rodikliai planuoti neambicingai, nes viršija faktą 24 proc. (2023 m.). Neambicingai planuojamas kariūnų, planuojamų priimti į Lietuvos karo akademiją, skaičius, nors rodiklis nepasiektas ir kariuomenėje trūksta jaunųjų karininkų. Nepasiektas kariuomenės personalo sukompaktavimas profesinės karo tarnybos kariais, kuris svyruoja apie 92 proc.	Vidutinės svarbos 7. Siekiant tinkamo, į veiklos rezultatus orientuoto strateginio planavimo: 7.1. nustatyti ambicingesnius rodiklius dėl profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimo tarnybos sąlygomis ir kariūnų priėmimo į Lietuvos karo akademiją; 7.2. visais atvejais analizuoti strateginio veiklos plano rodiklių nepasiekimo priežastis ir imtis veiksmų joms šalinti.	Priimtų į LKA kariūnų skaičius	98	150	Krašto apsaugos ministerija	2027-12-31	
		PKT karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis	87	92		2028-06-30	
		Pasiektų KAM SVP rodiklių, susijusių su kariuomenės komplektavimu, dalis proc.	50	100		2028-06-30	
		Parengti Principinės kariuomenės struktūros įstatymo pakeitimą, nustatant kariūnų ribinį skaičių iki 600 ir jį pateikti svarstyti LRV.				Krašto apsaugos ministerija	2025-12-31
		Peržiūrėti ir įvertinti strateginio veiklos plano stebėsenos rodiklius, numatant ambicingesnius rodiklius dėl profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimo tarnybos sąlygomis ir kariūnų priėmimo į Lietuvos karo akademiją.				Krašto apsaugos ministerija	2025-11-01
	Kasmet atlikti strateginio veiklos plano rodiklių nepasiekimo priežasčių analizę.				Krašto apsaugos ministerija	2026-03-15	

* Detalūs pokyčių vertinimo rodiklių duomenys pateikti 3 priede „Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys“.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė Krašto apsaugos ministerija.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gali būti tikslinamos arba keičiamos rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės ar pokyčių vertinimo rodikliai Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių ir pokyčių vertinimo rodiklių sąrašas yra pateikiamas Valstybės kontrolės atviruose duomenyse www.valstybeskontrolė.lt.

Atstovė ryšiams, atsakinga už Valstybės kontrolės informavimą apie priemonių įgyvendinimą ir kai kurių rodiklių reikšmes plane nustatytais terminais: Janina Dziugevičienė. Krašto apsaugos ministerijos Karo tarnybos ir personalo departamento Personalo analizės ir planavimo skyriaus patarėja, tel. +370 5 273 5638, el. p. janina.dziugeviciene@kam.lt

Veiklos audito 2-ojo departamento vadovė

Vilma Maslauskienė

Vyriausioji valstybinė auditorė-audito grupės vadovė

Lina Nalivaikienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Lietuvos kariuomenės personalo
komplektavimo ir karo prievolės
administravimas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

AK – Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos Atrankos skyriaus Atrankos komisija

ARK – aktyviojo rezervo kariai

ARKM – aktyviojo rezervo karių mokymai

AKPR – aktyvusis kariuomenės personalo rezervas

LK GŠ – Lietuvos kariuomenės Gynybos štabas

JKVM – jaunųjų karininkų vadų mokymai

KAM – Krašto apsaugos ministerija

KAM SVP – Krašto apsaugos ministerijos strateginis veiklos planas

KAS – Krašto apsaugos sistema

KASOKTĮ – Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas

KASP – Krašto apsaugos savanorių pajėgos

KJP – Karinės jūrų pajėgos

KMEK – karinės medicinos ekspertizės komisija

KMT – Lietuvos kariuomenės Karo medicinos tarnyba

KOP – Karinės oro pajėgos

KP – Karo policija

KPKT – Lietuvos kariuomenės Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba

LK – Lietuvos kariuomenė

LKA – Lietuvos karo akademija

LKM – Lietuvos kariuomenės mokykla

LV – Logistikos valdyba

MDV – Mokymų ir doktrinų valdyba

NPPKT – nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba

RN – riboto naudojimo

RKPKS – Regioninis karo prievolės ir komplektavimo skyrius

RKPKP – Regioninis karo prievolės ir komplektavimo poskyris

OSJL – Karo meto struktūra ir funkcijos

PAL – Taikos meto struktūra ir funkcijos

PKT – profesionali karo tarnyba

PPKT – privalomoji pradinė karo tarnyba

SNKT – savanoriška nenuolatinė karo tarnyba

SP – Sausumos pajėgos

TO – tarptautinės operacijos

VSS – viešojo sektoriaus subjektai

Dėl prarastų ryšių su Lietuva tarnyba atidedama RPKPKP viršininkų prašymu – asmuo turi atitikti visas šias aplinkybes: pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis, karo prievolinkas turi kitos valstybės pilietybę arba nėra duomenų, kad turi kitos valstybės pilietybę; pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis, karo prievolinkas, jo tėvai ir sutuoktinis yra deklaravę, kad nuolat gyvena užsienio valstybėje arba nėra duomenų apie juos ar jų deklaruotą gyvenamąją vietą; pagal kitų registru duomenis galima konstatuoti, kad asmuo nuolat gyvena užsienio valstybėje ir nėra ir nebuvo Lietuvos Respublikos gyventojas.

Nutraukti santykiai su Lietuva – karo prievolinkas įrodo, kad ilgą laiką gyvena užsienyje, yra nutraukęs visus faktinius ryšius su Lietuvos Respublikoje veikiančiais subjektais bei asmenimis ir dėl tarnybos atlikimo jam kiltų reali žala (vertinant faktinių ryšių nebuvimą, reikia įvertinti, kaip ilgai asmuo nuolat gyvena užsienyje, ar moka lietuvių kalbą, ar turi sutartinių, finansinių ar kitų įsipareigojimų, ar tarnyba buvo atidėta anksčiau ir pan.).

Valstybinio audito ataskaitos
„Lietuvos kariuomenės personalo
komplektavimo ir karo prievolės
administravimas“
2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas – įvertinti Lietuvos kariuomenės komplektavimą ir karo prievolės administravimą rezultatyvumo požiūriu.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ✓ ar KAM vykdoma LK personalo formavimo politika užtikrina rezultatyvų LK personalo sukomplektavimą;
- ✓ ar Lietuvos kariuomenė personalo komplektavimą ir karo prievolės administravimą vykdo rezultatyviai;
- ✓ ar taikomos karių išlaikymo tarnyboje priemonės yra rezultatyvios, kad būtų užtikrintas LK personalo sukomplektavimas.

Audituojami subjektai – Krašto apsaugos ministerija ir Lietuvos kariuomenė.

Audituojamas laikotarpis: 2022–2024 m.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁹³.

Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos ir duomenų rinkimo bei vertinimo metodai
1.1. Profesinės karo tarnybos karių sukomplektavimas siekia 92 proc.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 2022–2024 m. kasmet pasiektas nustatytas kariūnų ribinis skaičius; ✓ Visų KAM 2022–2024 m SVP numatytų rodiklių (pagal programas 2022 m. – 19, 2023 m. – 15, 2024 m. – 11), susijusių su PKT, pasiektos planuotos metinės reikšmės 	<p>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymą; 2022–2024 m. KAM strateginius veiklos planus; Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos direktoriaus 2025-01-27 įsakymą Nr. V-133 „Dėl karinių vienetų komplektavimo 2025 m.“; Vyriausybės 2024-03-21 nutarimu Nr. XIV-2505 patvirtintą KAS stiprinimo ir plėtros programą; Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymą; Karo prievolės įstatymą. <p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome duomenis apie KPKT taikomas karių pritraukimo į PKT priemones, PKT neužimtas pareigybės pagal laipsnius; LK PKT sukomplektavimą vyresniaisiais karininkais, ar pasiektas nustatytas kariūnų ribinis skaičius,

⁹³ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą:
<https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2025-02-20).

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos ir duomenų rinkimo bei vertinimo metodai
		<p>ar kasmet priimtas nustatytas skaičius PKT karių, ar suplanuotos LK PKT karių pareigybės ir laipsniai 3 metams, PerVis kaupiamus duomenis ir sistemą.</p> <p>Skaičiavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Skaičiavome Lietuvos kariuomenės personalo faktinį užpildymą PKT kariais ir kariūnais; kokia dalis puskarininkių paliko PKT, koks 2022–2024 m. karielių trūkumas pagal programas; kiek ir kokių pareigybių yra laisvų LK. <p>Pokalbis su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės atstovais.
<p>1.2. Kariuomenė nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos kariais 2024 m. sukomplektuota, tačiau šaukimo į kariuomenę administravimas tobulintinas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Karo prievolės įstatymo 15 str. 1–13 p. nustatytas atidėjimo nuo NPPKT pagrindų skaičius optimalus; ✓ Karo prievolės įstatymo 15 str. 1 d. 14 p. nustatyti tarnybos atidėjimo pagrindai, kai galėtų būti padaryta neproporcingai didelė žala asmeniniams ar visuomeniniams karo prievolininkų interesams; ✓ Visais atsitiktiniais atvejais KPKT atrankos komisijos sprendimai atidėti NPPKT yra motyvuoti; ✓ Yra nustatyta periodinė (ne rečiau kaip kartą per metus) KPKT atrankos komisijos priimtų sprendimų peržiūra; ✓ Visi karo prievolininkai paskirtą dieną atvyksta į tarnybos vietą; ✓ Visi karo prievolininkai paskirtą dieną atvyksta į KMEK medicininiam patikrinimui; ✓ Visi (6) RPKKS metinius renginių verbavimo planus 2022–2024 m. įgyvendino 100 proc.; ✓ Visos (6) KMEK pakomisės turi įrankių, kurie leidžia įsitikinti psichinės sveikatos diagnozių pagrįstumu; ✓ Visos (6) KMEK pakomisės kasmet atlieka priimtų 	<p>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome Karo prievolės įstatymą; Viešojo administravimo įstatymą; krašto apsaugos ministro 2013-11-22 įsakymu Nr. V-1057 patvirtintą Privalomosios pradinės karo tarnybos ir tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve atidėjimo karo prievolininkui ministro sprendimu tvarkos aprašą; Rekomendacijas Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos Atrankos komisijai, Atrankos skyriaus nuostatus, Atrankos komisijos nuostatus; LR teismų praktiką; krašto apsaugos ministro 2016-05-27 įsakymu Nr. V-487 patvirtintus LK KPKT nuostatus; Vyriausybės 2018-02-12 nutarimu Nr. 150 patvirtintus Lietuvos Respublikos karo prievolininkų registro reorganizavimo ir Lietuvos Respublikos karo prievolininkų registro nuostatus; Karo medicinos ekspertizės komisijos ir pakomisių nuostatus; Tinkamumo karo, šaulio koviniame būryje ar žvalgybos pareigūno tarnybai pagal sveikatos būklę kriterijų ir sveikatos būklės įvertinimo metodiką; sveikatos apsaugos ministro 2015-05-26 įsakymu Nr. V-657 patvirtintą Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašą; Baudžiamąjį ir Administracinių nusižengimų kodeksus; KPKT direktoriaus 2023-08-01 įsakymu Nr. V-591 patvirtintą Šaukimo į privalomąją karo tarnybą administravimo ir karinio personalo komplektavimo procedūrų aprašą; Verbavimo vykdymo LK tvarkos aprašą; KPKTP Verbavimo ir komunikacijos skyriaus 2023–2024 m. ataskaitas apie verbavimo įgyvendinimo efektyvumą ir kokybę; Atrankos komisijos priimtus sprendimus atidėti tarnybą. <p>Atranka:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Atsitiktinės statistinės atrankos būdu pasirinkome 380 sprendimų, kuriais Atrankos komisija karo prievolininkams atidėjo tarnybą, ir vertinome, ar sprendimuose nurodytas faktinis pagrindas (ar AK patenkinuose prašymuose atidėti NPPKT yra nurodyti motyvai, numatyti rekomencijose AK), ar yra pateikti faktinės aplinkybės pagrindžiantys dokumentai (pažymos, išrašai ir kt.). <p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome NPPKT komplektavimo planų įvykdymą ir komplektavimo tikslų nepasiekimo priežastis; metinių verbavimo renginių planų įgyvendinimą; Nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos atidėjimų statistiką; atidėjimų priežastis; Karinės medicinos ekspertizės komisijų pakomisių karo prievolininkų, šaukiamų į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, sveikatos patikrinimų statistiką; neatvykusių į tarnybos vietą paskirtą dieną ir KMEK pakomisės atlikti sveikatos patikrinimo statistinius duomenis; Administracinių nusižengimų ir Baudžiamosios atsakomybės taikymo duomenis; Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių (4) medicinos kvotų planų įgyvendinimą. <p>Palyginimas:</p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos ir duomenų rinkimo bei vertinimo metodai
	<p>sprendimų dėl atidėjimo / atleidimo nuo tarnybos peržiūra.</p>	<p>✓ Lyginoje KPĮ 2024, 2025 m., 2026 m. redakcijas.</p> <p>Skaičiavimas:</p> <p>✓ Skaičiavime, kokiai daliai 2022–2024 m. karo prievolinkų atidedama nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba; kokia dalis karo prievolinkų yra pripažįstami netinkamais tarnybai dėl sveikatos problemų ir kiek iš jų yra netinkami dėl psichinės sveikatos būklės; kokia dalis karo prievolinkų neatvyksta į tarnybos vietą paskirtą dieną ir į KMEK pakomises pasitikrinti sveikatos; kokiai daliai karo prievolinkų buvo taikyta administracinė ir baudžiamoji atsakomybė.</p> <p>Pokalbis su:</p> <p>✓ Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės atstovais.</p>
<p>1.3. Tobulintinas savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos ir aktyviojo kariuomenės personalo rezervo administravimas</p>	<p>✓ Apraše ⁹⁴ nustatyti kandidatų į SNKT vertinimo kriterijai;</p> <p>✓ Kiekvieno kalendorinių metų ketvirčio pirmąjį mėnesį tikslinamas priėmimo į SNKT planas (atnaujinant faktiškai praėjusį ketvirtį priimtų į SNKT karių skaičių ir planuojamą priimti į SNKT karių skaičių iki kalendorinių metų pabaigos;</p> <p>✓ KPKT kasmet į pratybas / mokymus pašaukia ne mažiau kaip 95 proc. planuoto pašaukti AKPR karių skaičiaus;</p> <p>✓ KPKT turi informaciją apie kiekvieno AKPR kario išsilavinimą ir turimas specialybes.</p>	<p>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra:</p> <p>✓ Nagrinėjome priėmimo į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą, kario savanorio ir kito savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kario sutarčių sudarymo tvarkos aprašą; LKA 2023 m. SNKT karių pasitenkinimo tarnyba tyrimą.</p> <p>Duomenų analizė:</p> <p>✓ Analizavome, ar Apraše nustatyti kandidatų į SNKT vertinimo kriterijai; koks nustatytas planas priimti į SNKT karių skaičius ir gautų kandidatų prašymų į SNKT skaičius pagal teritorinius padalinius; KPKT, KAM, LK pateiktus duomenis ir informaciją.</p> <p>Skaičiavimas:</p> <p>✓ Skaičiavime, kiek 2022–2024 m. SNKT karių per metus nė karto nedalyvavo pratybose; kiek AKPR karių buvo pašaukta į pratybas ir mokymus iš planuoto skaičiaus; kiek SNKT karių paliko tarnybą savo iniciatyva.</p> <p>Pokalbis su:</p> <p>✓ Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės atstovais.</p>
<p>RIBOTO NAUDOJIMO</p> <p><...></p>	<p>RIBOTO NAUDOJIMO</p> <p><...></p>	<p>RIBOTO NAUDOJIMO</p> <p><...></p>
<p>NEJSLAPTINTA</p> <p>1.5. Trūksta žmogiškųjų išteklių karo prievolės komplektavimo administravimui</p>	<p>✓ LK KPKT laisvų pareigybių skaičius kasmet neviršija 10 proc.</p> <p>✓ Visose (6) KMEK pakomisėse laisvų pareigybių skaičius ne didesnis nei 10 proc.</p>	<p>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra:</p> <p>✓ Nagrinėjome krašto apsaugos ministro 2016-05-27 įsakymu Nr. V-487 patvirtintus Lietuvos kariuomenės Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos nuostatus (2023-06-01 įsakymo Nr. V-457 redakcija); Vyriausybės 2024-03-21 nutarimu Nr. XIV-2505 patvirtintą KAS stiprinimo ir plėtros programą; Vyriausybės 2022-07-12 nutarimu Nr. 1125 patvirtintus Karinės medicinos ekspertizės nuostatus.</p> <p>Duomenų analizė:</p> <p>✓ Analizavome duomenis apie KMEK pakomisių karo medicinos gydytojų ir gydytojų civilių VDU.</p> <p>Skaičiavimas:</p> <p>✓ Skaičiavime, kiek 2022–2024 m. KPKT ir KMEK pakomisėse (6) buvo užimtų ir laisvų pareigybių.</p>

⁹⁴ Krašto apsaugos ministro 2018-08-31 įsakymu Nr. V-802 patvirtintas Priėmimo į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą, kario savanorio ir kito savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kario sutarčių sudarymo tvarkos aprašas.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos ir duomenų rinkimo bei vertinimo metodai
		<p>Palyginimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lyginome 2022–2024 m. ASPJ gydytojų VDU su KMEK pakomisėse dirbančių karo medicinos gydytojų VDU ir civilių gydytojų; laisvų etatų sk. tarp regioninių KMEK pakomisė. <p>Pokalbis su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės atstovais.
<p>2.1. Priemonės, taikomos siekiant išlaikyti karininkus ir puskarininkius profesinėje karo tarnyboje, nepakankamai taikios</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ LK PKT kasmet (pagal visas 6 programas) laisvų karininkų pareigybių ne daugiau nei 10 proc.; ✓ LK PKT kasmet (pagal visas 6 programas) laisvų puskarininkų pareigybių ne daugiau nei 10 proc. ✓ LK kasmet taikė bent 1 PKT karių išlaikymo tarnyboje priemonę, nukreiptą į „fokusuotas“ tikslines grupes (karininkus, puskarininkius); ✓ Nustatytas mechanizmas dėl PKT karių dalyvavimo karjeros kursuose atrankos; ✓ PKT karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis 2022–2024 m. pagal visas 6 programas planuojamas ne mažesnis, nei rodo apklausų duomenys; ✓ KAM kasmet nustato ne mažesnę nei 10 proc. karių priėmimą į LKA nei ankstesnių metų planas; ✓ Kasmet į karjeros kursus patenka ne mažiau nei 80 proc. PKT karių, kuriuos teikė kariniai vienetai. 	<p>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome Vyriausybės 2024-03-21 nutarimu Nr. XIV-2505 patvirtintą KAS stiprinimo ir plėtros programą; krašto apsaugos ministro 2014-01-27 (redakcija, galiojanti 2024-02-03) įsakymu Nr. V-58 patvirtintą Profesinės karo tarnybos karių perkėlimo ir profesinės karo tarnybos karininkų rotacijos tvarkos aprašą; Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymą; krašto apsaugos ministro 2013-12-16 įsakymu Nr. V-1131 patvirtintus Vyresniųjų karininkų karjeros planavimo komisijos nuostatus; krašto apsaugos ministro 2017-08-08 įsakymu Nr. V-739 patvirtintą Profesinės karo tarnybos karių, karių savanorių ir kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių atrankos profesiniam parengimui, kvalifikacijai tobulinti ar mokytis tvarkos aprašą; Lietuvos kariuomenės vado 2011-12-23 įsakymu Nr. V-1326 patvirtintą Karių, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, poreikio mokytis Lietuvos kariuomenės mokymo įstaigose nustatymo, kursų planavimo, atrankos ir siuntimo mokytis tvarkos aprašą; krašto apsaugos ministro 2021-11-09 įsakymu Nr. V-859 patvirtintą Krašto apsaugos sistemos kareivių (jūreivių) ir puskarininkų karjeros koncepciją. <p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome LKA atliktos apklausos duomenis apie tai, kas gali netenkinti PKT karių tarnyboje; PKT kariams taikomas finansines priemones; LK taikomas karių išlaikymo PKT priemonės; LK, KAM pateiktus duomenis ir informaciją. <p>Palyginimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lyginome PKT karių pasitenkinimo tarnyba duomenis tarp skirtingų programų (pajėgų); nepatekusių karių į karjeros kursų sk. tarp kariuomenės pajėgų. <p>Skaičiavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Skaičiavome 2022–2024 m. laisvų karininkų pareigybių dalį LK; koks yra PKT karininkų ir puskarininkų faktinis ir ribinis skaičius; kokia dalis karių ir karininkų paliko PKT; kiek karių pateko ir nepateko į karjeros kursus. <p>Pokalbis su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės atstovais.
<p>2.2. Lietuvos kariuomenė turi imtis aktyvesnių veiksmų, kad išlaikytų karius savanorius tarnyboje</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kasmet ne mažiau kaip 95 proc. pasiekiamas krašto apsaugos ministro įsakymu tvirtinamas SNKT metinis ribinis karių skaičius; ✓ Visose KASP rinktinėse kasmet laisvų SNKT pareigybių skaičius neviršija 10 proc.; ✓ Kasmet atliekama SNKT karių atleidimo 	<p>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome KAM personalo politiką; krašto apsaugos ministro 2009-07-01 įsakymą Nr. V-649 „Dėl teisių, pareigų ir atsakomybės personalo administravimo srityje perdavimo“; krašto apsaugos ministro 2022-08-08 įsakymu Nr. V-591 patvirtintą Profesinės karo tarnybos karių, karių savanorių ar kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių tarnybos vertinimo tvarkos aprašą. <p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome KAM, KPKT, LK, KASP pateiktus duomenis ir informaciją apie SNKT karius. <p>Palyginimas:</p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos ir duomenų rinkimo bei vertinimo metodai
	<p>iš tarnybos priešasčių analizė;</p> <p>✓ Visose KASP rinktinėse (6) SNKT kariai kasmet dalyvauja pratybose ne mažiau kaip 20 parų;</p> <p>✓ Visose KASP rinktinėse (6) periodiškai (ne rečiau kaip kas 3 metus) vertinamas karių savanorių pasitenkinimas tarnyba;</p> <p>✓ Visose KASP rinktinėse (6) kasmet ne mažiau kaip 10 proc. mažėja karių savanorių, atleistų pasibaigus sutarčiai.</p>	<p>✓ Lyginome karius savanorius, dalyvavusius pratybose / mokymuose iki 20 dienų ir daugiau nei 20 dienų, pagal atskiras rinktines; atleistų karių savanorių skaičių pasibaigus sutarčiai tarp 6 KASP rinktinių.</p> <p>Skaičiavimas:</p> <p>✓ Skaičiavome, koks 2022–2024 m. buvo karių savanorių ir jų ribinis skaičius; kiek karių buvo priimta ir atleista; kiek karių savanorių dalyvavo ir nedalyvavo rinktinės ar kuopos organizuotose pratybose / mokymuose; kiek buvo atleistų karių savanorių ir atleistų pasibaigus sutarčiai.</p> <p>Pokalbis su:</p> <p>✓ Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės atstovais.</p>
<p>3. Krašto apsaugos ministerijos rodiklių, susijusių su kariuomenės komplektavimu, pasiekimas gerėja, bet 2024 m. pusė jų dar nepasiekti</p>	<p>✓ Visų KAM 2022–2024 m. SVP numatytų rodiklių (2022–2023 m. – 11, 2024 m. – 12), susijusių su NPPKT, pasiektos planuotos metinės reikšmės;</p> <p>✓ KAM kasmet vertina 2022–2024 m. SVP numatytų rodiklių, susijusių su NPPKT, pasiekimą;</p> <p>✓ Visų KAM 2022–2024 m. SVP numatytų rodiklių (pagal programas: 2022 m. – 19, 2023 m. – 15, 2024 m. – 11), susijusių su PKT, pasiektos planuotos metinės reikšmės;</p> <p>✓ Visų KAM 2022–2024 m. SVP numatytų rodiklių (3), susijusių su SNKT, pasiektos planuotos metinės reikšmės;</p> <p>✓ Visų KAM 2022–2024 m. SVP numatytų rodiklių (2022 m. – 6, 2023 m. – 7, 2024 m. – 8), susijusių su AKPR, pasiektos planuotos metinės reikšmės.</p>	<p>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra:</p> <p>✓ Nagrinėjome KAM 2022–2024 m. SVP; Vyriausybės 2021-04-28 nutarimu Nr. 292 patvirtintą strateginio valdymo metodiką; finansų ministro 2010-10-25 įsakymą Nr. 1K-330.</p> <p>Duomenų analizė:</p> <p>✓ Analizavome LKA mokslo tiriamajame darbe „Lietuvos kariuomenės raidos besikeičiančioje tarptautinio saugumo aplinkoje tyrimai“ pateiktas 2022–2023 m. kiekybines sociologines apklausas; KAM SVP 2022–2024 m. rodiklius, susijusius su PKT, NPPKT, SNKT, AKPR, ir nepasiektų rodiklių priežastis; KAM, LK pateiktus duomenis ir informaciją apie SVP rodiklių pasiekimą.</p> <p>Pokalbis su:</p> <p>✓ Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės atstovais.</p>

Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

Rodiklis	Sukomplektuotos kariuomenės PKT kariais pagal nustatytus metinius ribinius skaičius dalis	RIBOTO NAUDOJIMO	RIBOTO NAUDOJIMO	RIBOTO NAUDOJIMO	RIBOTO NAUDOJIMO
Matavimo vienetas	Proc.	<...>	<...>	<...>	<...>
Pradinė reikšmė	92	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2024-12-31	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
Siektina reikšmė	95	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
Tolerancijos ribos	Gerai	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
	Vidutiniškai	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
	Blogai	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2028-12-31	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Kasmet	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	KAM pateikta informacija ir duomenys	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	Apskaičiuojama pagal formulę: Faktinis PKT karių skaičius n metais / KAM įsakymu nustatytas ribinis PKT karių skaičius n metais ×100	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	RIBOTO NAUDOJIMO <...>

Rodiklis	Programų koordinatorių, tvirtinančių 3 metų preliminarius pavaldžių vienetų komplektavimo planus, dalis	AKPR karių, apie kurių įgytas specialybes turi informaciją KPKT, kad, reikalui esant, galėtų pašaukti į pratybas, dalis	RIBOTO NAUDOJIMO	Kartą per metus peržiūrėtų ir įvertintų Atrankos komisijos sprendimų skaičius / dalis (proc.) iš visų per metus priimtų sprendimų	Karinės medicinos ekspertizės komisijos pakomisių dalis proc., kuriose kasmet atlikti ekspertizės aktų patikrinimai
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	<...>	Proc.	Proc.
Pradinė reikšmė	0	0	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	0	50
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2024-12-31	2024-12-31	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	2024-12-31	2022-12-31
Siektina reikšmė	100	100	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	15	100
Tolerancijos ribos	Gerai	100	RIBOTO NAUDOJIMO	15	100
	Vidutiniškai	76-99	<...>	6-14	76-99
	Blogai	75	RIBOTO NAUDOJIMO	5	75
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2025-12-31	2026-12-31	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	2026-12-31	2026-12-31
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	Lietuvos kariuomenės pateikta informacija	Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos kariuomenės pateikta informacija	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	LK karo prievolės ir komplektavimo tarnybos pateikta informacija	LK Karo medicinos tarnybos pateikta informacija
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	Apskaičiuojama pagal formulę: Programų koordinatorių, tvirtinančių 3 metų preliminarius pavaldžių vienetų komplektavimo planus, skaičius n metais / Programų koordinatorių skaičius n metais × 100.	Apskaičiuojama pagal formulę: AKPR karių skaičius, apie kurių įgytas kompetencijas po tikrosios karo tarnybos n metais turi KPKT/ į AKPR n metais įtrauktų karių skaičius×100	RIBOTO NAUDOJIMO <...>	Apskaičiuojama pagal formulę: peržiūrėtų sprendimų atidėti tarnybą dalis n metais / priimtų sprendimų atidėti tarnybą skaičius n metais × 100.	Apskaičiuojama pagal formulę: KMEK pakomisių, kuriose buvo atlikti medicininės ekspertizės aktų patikrinimai n metais, skaičius/ n metais KMEK pakomisių skaičius×100

Rodiklis	Į karjeros kursus patekusių nuo karinių vienetų teiktų PKT karių dalis	Pasiektų KAM SVP rodiklių, susijusių su kariuomenės komplektavimu, dalis	Priimtų į LKA kariūnų skaičius	PKT karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis	Teismui pateiktų skundų dėl sprendimų neatidėti tarnybos skaičius per metus
Matavimo vienetas	Proc.	proc.	vnt.	proc.	Vnt.
Pradinė reikšmė	32	50	98	87	16
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2024-12-31	2024-12-31	2024-12-31	2023-12-31	2024-12-31
Siektina reikšmė	70	100	150	92	10
Tolerancijos ribos	Gerai	100	150	92	10
	Vidutiniškai	51-69	76-99	88-91	11-15
	Blogai	50	75	87	16
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2028-12-31	2027-12-31	2027-12-31	2027-12-31	2026-12-31
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Kasmet	Kasmet	Kasmet	Kasmet	Kasmet
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	LK Gynybos štabo pateikta informacija ir duomenys	Krašto apsaugos ministerijos pateikta informacija	Krašto apsaugos ministerijos pateikta informacija	Krašto apsaugos ministerijos pateikta informacija	Krašto apsaugos ministerijos pateikta informacija ir duomenys
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	Apskaičiuojama pagal formulę: Patekusių į karjeros kursus karių skaičius n metais / karinių vienetų teiktų karių skaičius n metais ×100	Apskaičiuojama pagal formulę: Planuotas reikšmes pasiektų KAM SVP rodiklių, susijusių su kariuomenės komplektavimu, skaičius n metais/ KAM SVP rodiklių, susijusių su kariuomenės komplektavimu, skaičius n metais ×100	Į LKA n metais priimtų kariūnų skaičius	n metais pasiektas PKT karių pasitenkinimas tarnyba (proc.), palyginamas su siektina rodiklio reikšme	Teismui apskųstų sprendimų neatidėti kariams karo tarnybos skaičius n metais

Rodiklis	Karininkų, palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, dalis	Puskarininkų, palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, dalis	SNKT karių kaita
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	Proc.
Pradinė reikšmė	52,7	54,3	17,4
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2024-12-31	2024-12-31	2024-12-31
Siektina reikšmė	30	30	10
Tolerancijos ribos	Gerai	30	10
	Vidutiniškai	31-39	11-14

Rodiklis	Karininkų, palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, dalis	Puskarininkių, palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, dalis	SNKT karių kaita
Blogai	40	40	15
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2028-12-31	2028-12-31	2026-12-31
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Kasmet	Kasmet	Kasmet
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	Krašto apsaugos ministerijos pateikta informacija	Krašto apsaugos ministerijos pateikta informacija	Krašto apsaugos ministerijos pateikta informacija
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	Apskaičiuojama pagal formulę: Karininkų, n metais palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, skaičius/ Karininkų, n metais palikusių tarnybą, skaičius ×100	Apskaičiuojama pagal formulę: Puskarininkių, n metais palikusių tarnybą pasibaigus sutarčiai, skaičius/ puskarininkių, n metais palikusių tarnybą, skaičius ×100	Apskaičiuojama pagal formulę: n metais palikusių tarnybą SNKT karių skaičius / Vidutinis SNKT karių skaičius n metais ×100. Vidutinis n metais SNKT karių skaičius apskaičiuojamas pagal formulę: n metų pradžioje SNKT karių skaičius/ n metų pabaigoje SNKT karių skaičius

Valstybinio audito ataskaitos
„Lietuvos kariuomenės personalo
komplektavimo ir karo prievolės
administravimas“
4 priedas

Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos 2022–2024 m. taikytos verbavimo ir komunikacijos veiklų priemonės dėl profesinės karo tarnybos karių komplektavimo planų įvykdymo

Metai	Taikytos priemonės davė / iš dalies davė / numatyta gauti norimų rezultatų	Taikytos priemonės nedavė norimų rezultatų
2022 m.	1. Susitikimai su baigiančiais tarnybą NPPKT	1. Dalyvavimas masiniuose renginiuose (miestų šventės, baikerių sezono atidarymas ir kt.)
2023 ir 2024 m. taikytos tos pačios priemonės	1. Susitikimai su baigiančiais tarnybą NPPKT 2. Susitikimai su profesinių ir aukštųjų mokyklų studentais 3. Į studijų leidinius skelbti tekstai, pristatant tarnybos būdus (tarp jų ir PKT), organizuota rinkodaros kampanija, kuri, nors buvo labiau taikyta NPPKT, bet atkreipia dėmesį apskritai į tarnybą kariuomenėje (vaizdo klipas: https://www.youtube.com/watch?v=mz5jjkXh48), vaizdo klipai būsimai reklamos kampanijai, pritraukiant retų specialybių kandidatus į PKT.	1. Susitikimai su pasaulio lietuvių bendruomenėmis, dalyvaujant projekte „Globali Lietuva“. 2. Bendradarbiavimas su išorės partneriais (dėl PKT – su Užimtumo tarnyba).
2023 m.	1. Bendradarbiavimas su išorės partneriais (dėl PKT – su policija). 2. Reikminio tyrimo „Personalo pritraukimo į profesinę karo tarnybą veiksniai: paskatos, motyvai, potencialūs kandidatai ir vertės pasiūlymas“ inicijavimas ir pagalba rengiant paraišką, pristatant tyrimą sprendimų priėmėjams (rugpjūčio–spalio mėn.).	
2024 m.	1. Bendradarbiavimas su KTU, sprendžiant medikų pritraukimo į LK problemą. 2. Patariamąsios verbavimo grupės iniciatyvos: kandidatų į PKT be NPPKT reikalavimo verbavimo stebėseną.	

Šaltinis – Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba

Valstybinio audito ataskaitos
 „Lietuvos kariuomenės personalo
 komplektavimo ir karo prievolės
 administravimas“
 5 priedas

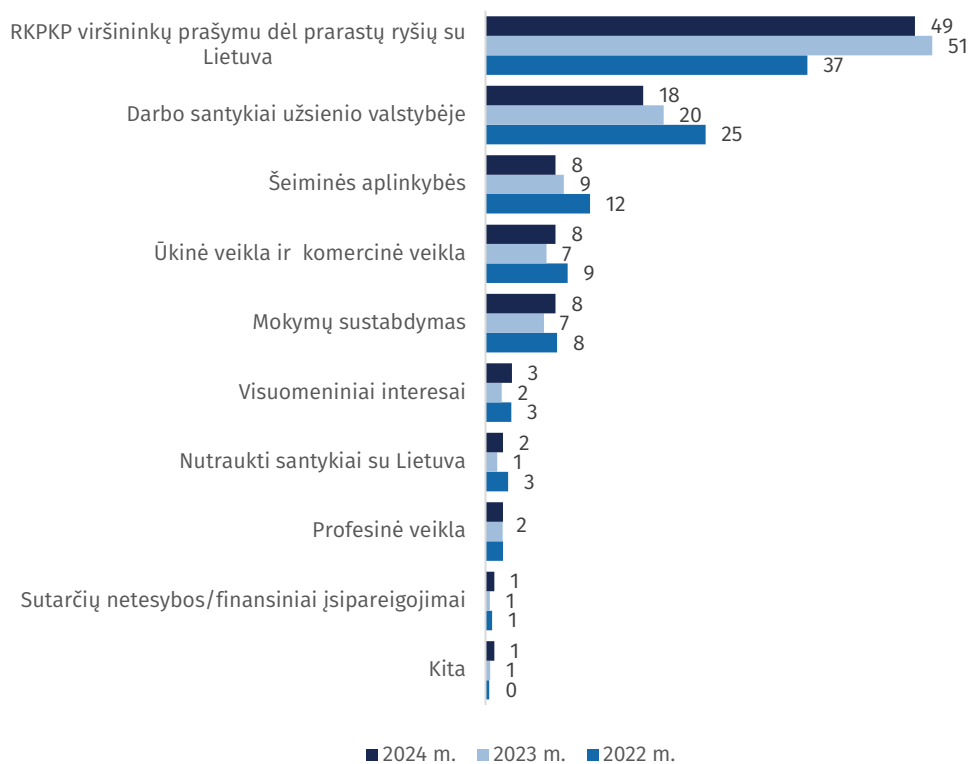
Atidėjimo nuo nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos pagrindai individualia tvarka pagal Karo prievolės įstatymo 15 str. 1 d. 1–13 p.

Atidėjimo nuo NPPKT pagrindai individualia tvarka pagal KPĮ 15 str. 1 d. 1–13 p. (suvestinė 2024-07-01–2024-12-31 redakcija)

1) ne vyresniems kaip 21 metų bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo mokyklų mokiniam;	7) -	13) teisės aktų nustatyta tvarka paskirtiems vieninteliu neįgalus asmens globėju ar ribotai veiksnus asmens rūpintoju;
2) aukštųjų mokyklų studentams – vieną kartą vienam studijų laikotarpiui pagal pirmosios pakopos (profesinio bakalauro ir bakalauro) studijų programą arba vientisųjų studijų programą, pagal antrosios pakopos studijų programą arba vientisųjų studijų programą, pagal laipsnio nesuteikiančią studijų programą, pagal studijas doktorantūroje;	8) Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento žvalgybos pareigūnams;	13 ¹) juridinio asmens teises turinčių Lietuvos religinių bendruomenių ar bendrijų nariams, kurie šių religinių bendruomenių ar bendrijų kanonų, statutų ar kitų normų nustatyta tvarka yra išrinkti ar paskirti atlikti pastoracinį darbą tose religinėse bendruomenėse ar bendrijose;
3) Seimo, Vyriausybės, Europos Parlamento ir savivaldybių tarybų nariams;	9) Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams;	13 ²) jų sutuoktinės ar sugyventinės nėštumo ir gimdymo atostogų metu;
4) teisėjams;	9 ¹) Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnams;	13 ³) auginantiems du ar daugiau vaikų, kurių amžius yra iki trejų metų.
5) prokurorams;	10) įtariamais ir kaltinamiems baudžiamajame procese arba atliekantiems bausmę, dėl kurios jie negali atlikti privalomosios pradinės tarnybos;	
6) vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, išskyrus finansų ministro valdymo srities statutinių įstaigų pareigūnus;	11) vieniems auginantiems nepilnametį vaiką arba jeigu jiems suteiktos atostogos vaikui prižiūrėti, kol vaikui sueis treji metai;	
	12) nėščiosioms, pateikusioms medicinos pažymą apie nėštumą;	

Šaltinis – Karo prievolės įstatymas

Atidėjimo nuo nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos priežastys, kai tarnyba karo prievolinkui atidėta dėl neproporcingai didelės žalos asmeniniams ar visuomeniniams interesams (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
„Lietuvos kariuomenės personalo
komplektavimo ir karo prievolės
administravimas“

7 priedas

Karių savanorių, nė karto per metus nedalyvavusių pratybose ir dėl to atleistų iš tarnybos, skaičius

Rinktinė	2022 m.		2023 m.		2024 m.	
	Nedal. k/s sk.	iš jų atleisti iš tarnybos	Nedal. k/s sk.	iš jų atleisti iš tarnybos	Nedal. k/s sk.	iš jų atleisti iš tarnybos
KASP 1 rinktinė (Alytus)	58	41	44	37	26	153
KASP 2 rinktinė (Kaunas)	10	6	23	22	69	48
KASP 3 rinktinė (Klaipėda)	64	10	36	7	65	1
KASP 5 rinktinė (Panevėžys)	91	78	38	21	73	62
KASP 6 rinktinė (Šiauliai)	24	18	27	15	42	6
KASP 8 rinktinė (Vilnius)	31	12	21	16	39	17
Iš viso	278	165	189	118	314	287
Iš viso neaktyvių SNKT karių atleista iš tarnybos (proc.)	59		62		39	

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Kariuomenės personalo komplektavimo tarnybos pateiktus duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
„Lietuvos kariuomenės personalo
komplektavimo ir karo prievolės
administravimas“
8 priedas

Krašto apsaugos ministerijos 2022–2024 m. strateginiame veiklos plane numatytų rodiklių pasiekimas

Tikslų, uždavinių, priemonių, stebėsenos rodiklių pavadinimai ir matavimo vienetai	Stebėsenos rodiklių reikšmės (KAM 2022–2024 m., 2023–2025 m., 2024–2026 m. SVP)					
	2022 m.		2023 m.		2024 m.	
	Siekis	Faktas	Siekis	Faktas	Siekis	Faktas
NUOLATINĖ PRIVALOMOJI PRADINĖ KARO TARNYBA						
1) SP parengtų NPPKT karių skaičius	3026	2750	3096	3022	2963	3014
2) KOP parengtų NPPKT karių skaičius	220	209	240	232	390	409
3) KJP parengtų NPPKT karių skaičius	150	118	90	88	90	94
4) KJP organizuojamuose Jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose parengtų karo prievolinkų skaičius	20	15	20	11	20	16
5) LV parengtų nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičius	170	129	170	158	170	171
6) LV organizuojamuose Jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose parengtų karo prievolinkų skaičius	40	8	40	8	20	10
7) LK Mokymo ir doktrinų valdybos parengtų pagal bazinio kario kurso ir kolektyvinio rengimo programas NPPKT karių skaičius	480	612	1217	1343	1802	1852
8) MDV ir LKA organizuojamuose Jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose parengtų karo prievolinkų skaičius	170	84	170	108	170	92
9) Užtikrintas LK karinio personalo (NPPKT ir PKT kariais) komplektavimas, proc.	± 5 proc.	-13 proc.	± 5 proc.	-17 proc.	± 5 proc.	-11 proc.
10) Pašauktų į NPPKT karo prievolinkų skaičius	3828	3554	3828	3781	3845	3920
11) LK GŠ parengtų NPPKT karių skaičius	72	72	72	72	72	72
12) Pašauktų į Jaunesniųjų karininkų vadų mokymus karo prievolinkų skaičius	-	-	-	-	210	219
PROFESINĖ KARO TARNYBA						
13) SP profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis, proc.	62	87	-	-	-	-
14) KOP profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis, proc.	62	95	-	92	-	-

Tikslų, uždavinių, priemonių, stebėsenos rodiklių pavadinimai ir matavimo vienetai	Stebėsenos rodiklių reikšmės (KAM 2022–2024 m., 2023–2025 m., 2024–2026 m. SVP)					
	2022 m.		2023 m.		2024 m.	
	Siekis	Faktas	Siekis	Faktas	Siekis	Faktas
15) KJP profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis, proc.	62	66	-	70	-	-
16) LV profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis, proc.	62	94	-	91	-	-
17) KAS PR profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis, proc.*	62	-	-	-	-	-
18) Sėkmingai baigusių LKA kariūnų skaičius	44	44	61	59	82	98
19) Priimtų į LKA kariūnų skaičius	110	84	150	85	150	98
20) SOP profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis, proc.	62	85	-	86	-	-
21) Karo prievolinkų, priimtų į PKT Lietuvos kariuomenėje, skaičius	1500	843	1500	1069	1500	1132
22) Profesinės karo tarnybos karių skaičius	12497	11545	12993	11859	12820	12401
23) Profesinės karo tarnybos karių pasitenkinimas tarnybos sąlygomis, proc.*	62	89	63	87	-	-
SAVANORIŠKA NENUOLATINĖ KARO TARNYBA						
24) SP parengtų SNKT skaičius (planuota 2022–2024 m.)	2500	1974	2500	2911	2500	3371
25) LV parengtų SNKT karių skaičius	100	52	100	61	100	71
AKTYVUSIS KARIUOMENĖS PERSONALO REZERVAS						
26) AKPR mokymuose KJP parengtų AKPR skaičius	-	-	30	30	80	85
27) AKPR mokymuose LV parengtų AKPR skaičius	30	138	160	160	170	170
28) AKPR mokymuose SP parengtų karių skaičius (2024 m. I pusr.)	1600	2085	1812	1830	1700	2265
2024 m. II pusr.					2370	
29) Pašauktų į mokymus ir pratybas AKPR karių skaičius (2024 m. I pusr.)	-	-	-	-	3400	3490
2024 m. II pusr.					3600	
30) AKPR mokymuose MDV parengtų aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių skaičius	600	396	600	463	730	727
31) AKPR mokymuose KOP parengtų aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių skaičius	50	24	160	157	120	106
32) AKPR mokymuose KP parengtų AKPR karių skaičius	30	32	60	58	30	26
33) Lietuvos kariuomenės aktyviajame personalo rezerve esančių karo prievolinkų skaičius	28 000	25940	30 000	29238	31000	31168
					34000	

* Apklausa KAS PR programoje (27 ir 37 p.) dėl pasitenkinimo tarnybos sąlygomis nebuvo vykdoma dėl ribotų žmogiškųjų ir finansinių išteklių.

Šaltinis – Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos kariuomenė

